Co-funded by
the European Union

KA220-SCH-Партнерство за соработка во училишното образование

ЕКО-ИДНИНА
Формат за обука

Предавање Циркуларна ЕКОномија на ИДНИТЕ генерации

БРОЈ НА ПРОЕКТОТ: **2022-1-FI01-KA220-SCH-000089395**

ВРЕМЕТРАЕЊЕ:**01/09/2022 – 31/08/2024**

ПРИРАЧНИК ЗА ЕКО-ИДНИНА

Co-funded by
the European Union

ПРИЗНАНИЈА

Конзорциумот ECO-FUTURE сака да упати топло „благодарам“ до сите луѓе кои учествуваа во имплементацијата и успехот на овој проект.

Почнувајќи од засегнатите страни на проектот, чие мислење, напори и искуства се повеќе од ценети за изградбата на овој прирачник, до субјектите, јавни и приватни кои на кој било начин придонесоа за поддршка на нашите активности.

Исто така, би сакале да ја изразиме нашата благодарност до Европската комисија за можноста да се спроведе ваква амбициозна транснационална иницијатива за обука на идните генерации за вредностите на Циркуларната економија во еден таков историски период.

Конечно, сакаме да им се заблагодариме на целиот внатрешен персонал кој се заложи за заедничко креирање на резултатите од проектот: обучувачите, соработниците и особено на партнерите на овој конзорциум, без кои проектот немаше ни да постои.

Co-funded by
the European Union

СОДРЖИНА

ВОВЕД ВО ПРИРАЧНИКОТ ЗА ЕКО-ИДНИНА.....4

ИЗВЕШТАЈ ОД ИСТРАЖУВАЊЕ НА ЦИРКУЛАРНАТА ЕКОНОМИЈА И „ТИНКЕРИНГ“ МЕТОДОЛОГИЈА ВО УЧИЛИШТАТА.....5

РЕЗУЛТАТИ ОД АНКЕТА.....6

ЗБИРКА НА НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ.....15

РЕЗУЛТАТИ ОД ФОКУС ГРУПИ.....53

ОЦЕНУВАЊЕ.....65

ВОВЕД ВО „ТИНКЕРИНГ“ МЕТОДОЛОГИЈА И НЕЈЗИНАТА УПОТРЕБА КАЈ ДЕЦА.....71

ФОРМАТ ЗА ЕКО-ИДНИНА ОБУКА.....74

ТЕМА 1: ВОВЕД.....75

ТЕМА 2: ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА.....80

ТЕМА 3: „ТИНКЕРИНГ“ И НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ СО ДЕЦА.....87

ТЕМА 4: ГРИНКОМП ОБЛАСТ 1 – ПРИФАЌАЊЕ НА ВРЕДНОСТИ НА ОДРЖЛИВОСТ.90

ТЕМА 5: ГРИНКОМП ОБЛАСТ 2 – ПРИФАЌАЊЕ НА КОМПЛЕКСНОСТА ВО ОДРЖЛИВОСТА И ПОВРЗАНИ КОМПЕТЕНЦИИ.....98

ТЕМА 6: ГРИНКОМП ОБЛАСТ 3 – ВИЗИИ ЗА ОДРЖЛИВА ИДНИНА.....105

ТЕМА 7: ГРИНКОМП ОБЛАСТ 4 – ДЕЛУВАЊЕ ЗА ОДРЖЛИВОСТ.....109

ТЕМА 8: КО-ДИЗАЈН СО ДЕЦА.....117

ТЕМА 9: СОЗДАВАЊЕ ВИЗУЕЛЕН ПРИКАЗ ЗА ЦРТАНИ НА ТЕМА ОДРЖЛИВОСТ..123

ТЕМА 10: ЕВАЛУАЦИЈА.....129

ЗАКЛУЧОЦИ.....134

АНЕКСИ.....135

Co-funded by
the European Union

ВОВЕД ВО ПРИРАЧНИКОТ ЗА ЕКО-ИДНИНА

Прирачникот „Еко-иднина“ припаѓа на проектот „Обрзовние за циркуларна економија на идните генерации “ (ЕКО-ИДНИНА), 24-месечно партнерство на KA220 SCH-Кооперација во училишното образование. Проектот вклучи организации и училишта од Финска, Италија и Северна Македонија со заедничка цел да се промовира успешна и поддржувачка шема за наставниците да ги едуцираат децата за вредностите на Циркуларната економија.

Во контекст на проектот ЕКО-ИДНИНА, овој Прирачник има за цел да го промовира вклучувањето на наставниците во прашања на циркуларната економија и да го одржи нивниот пат на учење на ова поле. Поконкретно, опсегот на Прирачникот е да обезбеди програма за создавање патека за подобрување на вештините на наставниците со цел да ги зајакнат нивните знаења и клучните компетенции за прашањата поврзани со животната средина и зелени проблематики (во рамките на GreenComp), вештините за циркуларна економија и методологијата за усовршување преку иновативен пристап.

Прирачникот ECO-FUTURE претставува збир на корисни ресурси за пренесување на резултатите произлезени од проектот ECO-FUTURE, што има за цел да поттикне образование за циркуларна економија во училиштата и ширење на преплетената методологија (Tinkering methodology) - за целите на нејзино усвојување.

Во прирачникот ќе ги најдете следниве материјали:

- Извештај од истражување на актуелната состојба на образованието за циркуларна економија во училиштата и употребата на образованието за методологија на „Tinkering“ кај младите ученици;
- Вовед во методологијата на „Tinkering“ и нејзината употреба кај децата;
- Формат за обука, заснован на рамката GreenComp, чија цел е да ги обучи наставниците за употреба на методите на NFE и Преплетената методологијата за да ги стимулира учениците (6-12 години) да истражуваат прашања за животната средина, да развијат менталитет за одржливост и еко-одговорно граѓанство засновано на креативноста.

Преку промоција на овој прирачник, ние силно веруваме дека со теренска обука прилагодена на современите предизвици, наставниците можат да ги ангажираат своите ученици во проактивно разбирање на сложеноста на современите феномени поврзани со потребата за одржлив пресврт во секојдневните животни навики.

Исто така, со поддршка на иновативните методологии и шеми за учење предложени преку овој прирачник, наставниците и учениците се поткрепени во откривањето на еколошки прашања, ангажирани во решавање на проблемите и одржливи во развојот на менталитет за одржливост и еко-одговорно граѓанство.

Co-funded by
the European Union

ИЗВЕШТАЈ ОД ИСТРАЖУВАЊЕ НА ЦИРКУЛАРНАТА ЕКОНОМИ. ПРЕПЛЕТЕНАТА МЕТОДОЛОГИЈА ВО УЧИЛИШТАТА

Содржина на извештајот

Овој извештај од истражување е создаден со цел да се соберат и споредат искуствата во однос на темите за Циркуларна економија, одржливост и преплетената методологија усвоена во училиштата во земјите партнери. Во контекст на Прирачникот, ова поглавје е многу важно за да се разбере каква е актуелната состојба за темите што ќе ги обработиме.

Поконкретно, извештајот има за цел да ја претстави состојбата на образованието за циркуларна економија во училиштата и употребата на преплетената методологија како ресурс за поттикнување на вредностите на циркуларната економија кај децата. Во таа насока, извештајот ќе претставува резиме на извештаите на секоја поединечна земја: Италија, Република Северна Македонија и Финска.

Исто така, извештајот ќе го прикаже моменталното ниво на знаење и потребите за доусовршување на вештините на засегнатите страни во проектот (наставници и ученици на возраст од 6-12 години).

Што ќе најдете во овој извештај:

- **Истражување (анкета и најдобри практики):** во овој прв дел, ќе најдете вовед во истражувањето што го спроведовме преку поднесување анкети и преку собирање на најдобри практики. Сите партнери го спроведоа истражувањето базирајќи се на нивната национална ситуација и дадоа репорт за да ги споредат ситуациите на различните земји во однос на знаењето за Циркуларната економија и „Тинкеринг “методологијата во полето на образованието.

- **Резултати од фокус групи:** партнерите направија фокус групи со едукатори во сите партнерски земји. Податоците собрани ќе ги најдете во ова поглавје.

- **Проценка**: во ова поглавје ќе ја анализираме моменталната состојба на земјите-партнери, обидувајќи се да ги разбереме реалните потреби на луѓето кои се вклучени во образованието во однос на знаењето за циркуларна економија и преплетената методологија.

- **Заклучоци.**

РЕЗУЛТАТИ ОД АНКЕТА

Вовед

Во овој прв дел, ќе ја собереме истражувачката работа спроведена од различните партнери за состојбата на Циркуларната економија и преплетената методологија на национално ниво во однос на добрите практики.

Поконкретно, во месеците февруари и март 2023 година, се спроведе истражување за да се соберат и анализираат постоечките добри практики на полето на циркуларната

методологија за проектот Образование за цирк
економија на идните генерации – ЕКО-ИДНИНА финансиран од Еразмус+ Прог
на Европската комисија под референтниот број: 2022-1-FI01-KA220-SCH-000089

Беше извршено истражување со мешан метод. Во овој поглед, партнерите при
истражувања во комбинација со собирање на најдобри практики и спроведува
прашалници за одредена целна група. Избраната методологија имаше за цел да го идентификува и мапира моменталното ниво на знаење и потребите за доусовршување на вештините на наставниците, воспитувачите и родителите кои имаат деца на возраст од 6 до 12 години во областа на Циркуларната економија.

Одговори и најдобри практики собрани на национално ниво

- **Италија:** вкупно 19 засегнати страни од Италија го пополнија формуларот за онлајн анкета одговарајќи на прашалникот, а 8 Добри практики во областа на Циркуларната економија и преплетената методологија беа собрани преку онлајн истражување.

- **Северна Македонија:** вкупно 68 засегнати страни од Северна Македонија го пополнија формуларот за онлајн анкета одговарајќи на прашалникот, а 8 Добри практики во областа на циркуларната економија и преплетената методологија беа собрани преку онлајн истражување.

- **Финска:** вкупно 13 засегнати страни од Финска го пополнија формуларот за онлајн анкета одговарајќи на прашалникот, а 8 Добри практики во областа на Циркуларната економија и преплетената методологија за беа собрани преку онлајн истражување.

ИТАЛИЈА

Поднесување анкета

Како што е наведено погоре, истражувањето беше спроведено во март 2023 година меѓу наставници и воспитувачи кои живеат и работат во Италија со цел да спроведат одредени активности со децата со кои работат за да ја развијат нивната свесност во однос на ЦЕ и преплетената методологијата.

Анкетата беше спроведена преку онлајн прашалник на италијански јазик: а целната група беше контактирана преку е-пошта.

Значајни податоци

Воведните прашања ја испитуваат возраста и професијата на испитаниците. Во оваа насока, според собраните 19 одговори, 7 се на возраст од 41-51 година, 6 се меѓу 31-40, 4 се повеќе од 51 и 2 се меѓу 21-30 години.

Притоа, гледајќи го овој професионален статус, станува збор за 7 воспитувачи, 6 наставници, 5 родители со деца од 6 до 12 години и 1 педагог.

Познавање на циркуларната економија

На прашањето: Дали го знаете значењето на изразот „циркуларна економија“? 14 испитаници од 19 тврдеа да; 3 одговориле не; 2 „Не знам“. Исто така, со следното прашање се испитуваше од каде доаѓа нивното знаење за циркуларната економија. 6

'; 4 „никогаш не биле заинтересирани за темата “; 4 „Од училиштето“; 3 имаа „Посетено курсеви на темата“.

На прашањето кој е најдобриот контекст за учење содржини поврзани со циркул економија, испитаниците го избраа училиштето (11), општеството (11) и специ курсеви за обука (8).

Познавање на циркуларна економија на национално и професионално ниво на терен

На прашањето за популарноста на темата во нивната земја, учесниците одговорија дека Циркуларната економија не е многу популарна на национално ниво, бидејќи има некои иницијативи, но тие главно се ограничени (63,2%). Притоа, останатите испитаници одговориле дека во овој момент е многу популарна во политиката, ТВ вестите, образовниот систем итн. (21,4%), а 15,8% одговориле со „не знам“.

На барањето да се спореди ситуацијата во Италија со онаа на другите земји, мнозинството од испитаниците (42,1%) ја избрале опцијата „Мислам дека во другите земји овие принципи се шират поефикасно преку активни политики“; 36,8% изјавиле „не знам“, а 21,1% ја избрале опцијата „Мислам дека во странство ситуацијата е иста како во мојата земја“.

Следното прашање побара од испитаниците да го оценат нивното знаење за циркуларната економија во однос на нивната теренска работа: 15 од 19 одговорија „Просечно. Луѓето што ги познавам се свесни за нешто во врска со темата“; 3 избраа „Сиромашно. Луѓето што ги познавам не ги интересира темата“.

Понатаму, следното прашање ја истражуваше проценката на знаењето за циркуларната економија во Италија, а учесниците одговорија на следниов начин: 9 избраа „Сиромашно. Луѓето што ги познавам не ги интересира темата“; исто така, 9 избраа „Просечно. Луѓето што ги познавам се свесни за нешто во врска со темата“; а 1 избра „Добро. Луѓето што ги познавам се добро информирани за темата“.

Циркуларна економија во училиштата

Продолжувајќи кон прашањето: „Дали мислите дека принципите и вредностите на циркуларната економија се задоволително пренесени во училиштата? Мнозинството испитаници (16 од 19) рекоа дека образовните институции не ја пренесуваат на доволно оваа тема. 3, наместо тоа, беа со позитивен став за улогата на училиштето во оваа смисла (тие одговорија „Да“).

На барањето да појаснување како тие го оценуваат преносот на елементите на циркуларната економија во италијанските училишта, ги собравме овие одговори: „Верувам дека веќе во раните години на училиште се учат нашите деца“; „Многу малку се зборува за Циркуларната економија, само на часовите по наука“; „Воопшто не е доволно“.

Во однос на привилегираната улога на училиштето да ги пренесува на вредностите на циркуларната економија, 17 луѓе одговорија дека се согласуваат, додека 2 од 13 одговорија дека ова знаење мора да потекнува од други извори како што се семејството, личниот интерес, општеството итн.

На прашањето „Според вас, како училиштата би можеле да играат улога во едукацијата на идните генерации за вредностите и принципите на циркуларната економија?“ собраните одговори се:

„Училиштето може подлабоко да ја истражи темата за време на часовите по граѓанско образование“; „Преку специфични часови за обука за наставници кои потоа ќе треба

да го пренесат знаењето на своите ученици“; „Разговарајте и дистрибу информации за темата и меѓу родителите“; „Преку обуки и работилници“; специфични курсеви за обука“; „Со практично ангажирање на учениците над теоретизација“.

Во овој поглед, испитаниците, на прашањето кој тип на содржина според нив пренесуваат училиштата на теми поврзани со циркуларната економија во моментот, 14 од 19 одговориле „Главно теоретски“, а само 5 луѓе избрале „Главно практични (на пр. работилници, настани, отворени денови…)“. Покрај тоа, мнозинството тврдеше дека најсоодветното знаење треба да се пренесе преку практични иницијативи, како што се работилници, настани, отворени денови итн. Тие исто така ја истакнаа важноста од вклучување на семејствата на децата во процесот на учење на оваа тема.

Во однос на улогата на наставниците во ширењето на вредностите за циркуларна економија, 16 од 19 лица одговориле дека треба да имаат специфична обука за вештини за подучување циркуларна економија; 1 одговори дека не им треба, а 2 „Не знам“.

8 од 19 тврдеа дека знаат што е методологија на „Tinkering“, додека останатите одговориле не.

За крај, на прашањето кои видови вештини треба да ги продлабочат и усовршат наставниците за да бидат добри едукатори во областа на циркуларната економија, испитаниците напишаа: „теоретско и практично знаење за темата“; „вредностите на циркиларната економија“; „Циркуларната економија и од теоретска и од практична гледна точка: тие треба да бидат примери за учениците“; „Наставниците треба да бидат проактивни на часовите и да ги повикуваат своите ученици да ги применат вредностите на Циркуларната економија во пракса“.

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Поднесување анкета

Како што е наведено погоре, одговорите на анкетата беа собрани во периодот февруари-март меѓу наставници кои живеат и работат во Северна Македонија, со цел да се обезбедат соодветни активности со децата со кои работат за да се развие нивната свест во однос на ЦЕ и преплетената методологија.
Анкетата беше спроведена преку онлајн формулар на македонски јазик; целната група беше контактирана преку е-пошта.

Значајни податоци

Воведните прашања ја испитуваат возраста и професијата на испитаниците. Во оваа насока, според собраните 64 одговори, го добивме следново: 2 испитаници на возраст од 18-25 години; 2 испитаници 26-30; 14 испитаници 31-40; 21 испитаник 41-50; и >50 години – 8 испитаници.
Исто така, во однос на нивниот професионален статус, собравме 45 одговори од наставници, 11 од воспитувачи и 8 од родители со деца од 6 до 12 години.

Познавање на циркуларната економија

На прашањето: Дали го знаете значењето на изразот „циркуларна економија?“ 30 од 64 испитаници тврдеа „да“, 14 тврдеа „не“, а 20 се изјаснија со „не сум сигурен“. Исто така, на следното прашање кое ги испитуваше нивните знаења за циркуларната економија, 17 одговорија дека оваа тема доаѓа од „училиште“. 21 испитаник одговорија „специјализирана обука (универзитет, курс за обука итн.)“; 25 испитаници одговорија: „Никогаш не сум бил заинтересиран за оваа тема, но станав свесен за тоа преку весници, ТВ вести, луѓе кои ме опкружуваат итн.“ а 7 испитаници одговорија: „Не сум посебно заинтересиран/а“.

Познавање на циркуларната економија на национално и професионално ниво на терен

На барање да ја споредат ситуацијата во Северна Македонија со онаа на другите земји, 7 од 64 испитаници ја избрале опцијата „во моментот навистина е популарна: политиката, вестите, иницијативите, образовниот систем... сите се обидуваат да ги шират вредностите и принципите на Циркуларната економија со цел да има влијание на однесувањето на луѓето“, 42 од испитаниците ја избрале опцијата „не е баш популарна. Има некои иницијативи, но тие повеќе личат на гранки, и сигурно не се доволни за да пренесат вистински резултати за однесувањето на повеќето луѓе“, додека 15-те избраа: „не сум сигурен“.

Следното прашање побара од испитаниците да го оценат нивното знаење за зачувување на циркуларната економија во однос на економскиот сектор во кој работат, па нивните одговори беа 41 од 64 „Просечно. Луѓето што ги познавам се свесни за нешто во врска со темата“. 14 од 64 рекоа „сиромашно. Луѓето што ги познавам не ги интересира темата“; 8 рекоа „добро. Луѓето што ги познавам се информирани за темата“, а 1 од 64 рече: „Одлично. Луѓето што ги познавам се активно ангажирани на терен“.

Продолжувајќи кон нивното мислење за пренесување на принципите и вредностите на Циркуларната економија во училиштата, повеќето испитаници одговорија негативно. Тврдат „не“ е пренесено 84,4% за да се објасни преносот на принципите и вредностите, додека 9,4% ја избраа опцијата „да“ и 6,2% ја избраа опцијата „Не сум сигурен“.

Учесниците во истражувањето се согласија за неопходноста од обука за вредностите и принципите на знаењето за циркуларна економија во училиштата, а на понудените одговори го додадоа и одговорот 1 – „Да, мислам дека ова треба да биде местото пар екселанс“ 43 од 64 испитаник; одговор 2: „Не навистина, мислам дека ваквото знаење мора да потекнува од други извори како што се семејството, општеството или личниот интерес“ 21 од 64 испитаници.

Циркуларна економија во училиштата

Во следниот дел, испитаниците се согласија дека училиштето треба да биде место каде идните генерации ќе можат да се обучуваат за вредностите и принципите на Циркуларната економија и од понудените одговори ги посочија следниве: Одговорот 1

треба да биде местото пар екселанс“; 45 од 64 испит
одговор 2: „не навистина, мислам дека овој вид на знаење мора да потекнува од
извори како што се семејството, општеството или личниот интерес“ 19
испитаници.
Учесниците во истражувањето објаснија како училиштата би можеле да играа
во обучувањето на идните генерации за вредностите и принципите на Циркуларната
економија. 64 од испитаниците одговорија: „теоретски и практични работилници на
часот по иновации и како воннаставни активности“.

Следното прашање беше за тоа кои видови знаења за Циркуларната економија во моментов се пренесуваат во училиштата. Во таа насока, тие одговорија: одговор 1 – „најмногу теоретски“ 26 од 64 испитаници; одговор 2: „најмногу практични“ 22 од 64 испитаници; одговор 3: „добра мешавина од теоретски и практични“ 16 од 64 испитаници.

Следното прашање беше за други ефикасни начини за пренесување на вредностите на Циркуларната економија во училиштата во земјите на испитаниците. Учесниците дадоа кратки одговори како што се: „работилници“, „иницијативи“, „бесплатни студентски активности“ и „настани“.

На следното прашање, сите 64 испитаници одговорија со „да“ на: дали мислите дека наставниците треба да имаат специфична обука од гледна точка на вештини во образовната област на Циркуларната економија?

Конечно, во однос на прашањето кои видови вештини треба да ги продлабочат и усовршат наставниците за да бидат добри едукатори во областа на циркуларната економија, испитаниците покажаа ентузијазам за улогата на воспитувачите. Во таа насока, некои од нив додадоа: одговор 1 – „Треба да се организира обука која ќе им помогне на наставниците подобро и поефективно да го пренесат своето знаење на учениците, како теоретски така и практично, користејќи современи дигитални алатки. Критичкото мислење на младите може да ги поттикне нивните вклучување во обуки, програми како размена на студенти во други земји и слично, каде ќе имаат можност да се запознаат и да стекнат дополнителни знаења за темата и како таа се имплементира во општеството“. одговор 2: „намалување на стапката на потрошувачка и управување со отпад“; одговор 3: „вештини и знаења за Циркуларната економија, нејзината улога во животот на поединецот и општеството и начинот на примена во животот“; одговор 4: „Преку обука, практична и теоретска, како и работилници“; одговор 5: „тимски дух, борба, ентузијазам“; одговор 6: „промоција на циркуларната економија, информации, лидерски вештини, флексибилност, вештини за креирање и дизајн“; одговор 7: „за да бидат добри воспитувачи на Циркуларната економија, наставниците треба да им покажат на учениците преку театарски претстави, слики, работилници и друго“.

Познавање од преплетената – „Tinkering“ методологија

На прашањето: Го знаете ли значењето на поимот „Преплетена - “Tinkering” методологија? 46 од 64 испитаници се изјаснија со „Не“, додека 18 тврдеа „Да“.

ФИНСКА

Анкетни резултати

Како што е претходно наведено, одговорите на анкетата беа собрани во текот на месец април 2023 година од наставници кои живеат и работат во Финска со цел да обезбедат соодветни акривности со децата со кои работат за да ја развијат нивната свесност во однос на ЦЕ и преплетената „tinkering“ методологија.

онлајн на фински јазик, а целната група беше контак
преку е-пошта.

Значајни податоци

Воведните прашања ја испитуваат возраста и професијата на испитаниците. С
собраните 13 одговори, 30,8% од испитаниците биле на возраст од 41 до 50 години, 30,8% биле> 50, 15,4% биле помеѓу 31-40 и 15,4% биле на возраст од 18-30 години. 61,5% биле наставници, а 30,8% од испитаниците биле родители на ученици.

Исто така, гледајќи го нивниот професионален статус, собравме 13 одговори: 9 од наставници, 1 од воспитувач и 3 од родители со деца меѓу 6 и 12 години.

Познавање од циркуларната економија

На прашањето: Го знаете ли значењето на изразот „циркуларна економија“?, 92,5% од испитаниците се изјасниле потврдно. Исто така, кога следното прашање го истражуваше нивното знаење за циркуларната економија, 53,8% одговорија дека изворите на принципите и вредностите на циркуларната економија потекнуваат од специјализирана обука (универзитет, курс за обука итн.). Останатите испитаници (23,1%) одговорија од училиште.

Познавање на циркуларната економија на национално и професионално ниво на терен

На барањето да ја споредат ситуацијата во Финска со онаа на другите земји, 84,6% од испитаниците ја избраа опцијата „Училиште“, додека 46,2% избраа: „Општество (ТВ вести, весник, луѓе кои ме опкружуваат итн.)“, а 30,8% избраа: „Специјализирана обука (Универзитет, курсеви за обука, итн.)“.

Следното прашање побара од испитаниците да го оценат нивното знаење за зачувување на циркуларната економија во однос на економскиот сектор во кој работат, па нивните одговори беа: 15,4% „Слабо. Луѓето што ги познавам не ги интересира темата“; 46,2% „Одлично. Луѓето што ги познавам се активно ангажирани на терен“; 7,7% „Добро. Луѓето што ги познавам се информирани за темата“; 7,7%„Просечно. Луѓето што ги познавам се свесни за нешто во врска со темата“.

Продолжувајќи кон нивното мислење за преносот на принципите и вредностите на Циркуларната економија во училиштата, мнозинството (61,5%) од испитаниците одговорија со да. Тврдеа дека принципите и вредностите на циркуларната економија се доволно пренесени во училиштата за да се објасни трансмисијата на принципите и вредностите, додека останатите, 23,1%, ја избраа опцијата не.

Следното баарање беше да прецизираат како тие го оценуваат преносот на трансмисија на елементите на Циркуларната економија во училиштата или не во земјата на испитаниците. Учесниците (84,6%) одговорија: „Да, мислам дека ова треба да биде местото пар екселанс“.

Учесниците во истражувањето (84,6%) се собласија за неопходноста од обука за вредностите и принципите на циркуларна економија во училиштето, а исто така додадоа дека знаењето треба да биде (30,8%) теоретско (на пр. Часови на темата), (23,1%), практично (како што се работилници, иницијативи, настани, денови посветени на одредена тема итн.), и (23,1%) мешавина од теоретско и практично.

Циркуларна економија во училиштата
Во следниот дел, испитаниците се согласија дека училиштето треба да биде место каде што идните генерации ќе можат да се обучуваат за вредностите и принципите на Циркуларната економија и предложија: Одговор 1 – Да, мислам дека ова треба да биде

одговор 2: „Не, мислам дека ваквото знаење мора да пот
од други извори како што се семејството, општеството или личниот интерес“ 7,7%

Учесниците во истражувањето објасниј а како училиштата би можеле да играа во обучување на идните генерации за вредностите и принципите на Циркул економија. Повеќето испитаници (84,6%) го гледале училиштето како ме стекнување знаење за циркуларната економија. Според искуствата на испитаниците, училиштата даваат теоретски знаења и практични информации за циркуларната економија. Ставот на учесниците во истражувањето е дека, училиштето треба да пружа практичното знаење за циркуларната економија (46,2%) а комбинација на теорија и пракса (38,5%).

Следното прашање беше за тоа кои видови знаења од Циркуларната економија н-мислите дека моментално се пренесуваат во училиштата; Испитаниците се изјасниле со теоретски 7,7%, практични 46,2% и комбинација од теоретски и практични 38,5%.

Во следните прашања, испитаниците (84,6%) одговориле со потврдно на прашањето „Дали мислите дека наставниците треба да имаат специфична обука од гледна точка на вештини во образовната област на Циркуларната економија?“

За крај, во однос на прашањето кои видови вештини мислите дека наставниците треба да ги продлабочат и усовршат за да бидат добри едукатори во областа на циркуларната економија, испитаниците покажаа ентузијазам за улогата на воспитувачите.

Познавање на преплетената „Tinkering“ методологија

На прашањето: Го знаете ли значењето на поимот преплетена „tinkering“ методологија? 92.3% од испитаниците тврдеа ДА.

ЗБИРКА НА НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ

.**Ri-Creazione**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Ri-creazione
Кога:	2015-денес
Каде:	Тоскана, Италија
Кој:	Вие сте Тоскана, Интегрирани еколошки услуги Тоскана - Sei Toscana, Servizi Ecologi Integrati Toscana
Цели:	Преку повеќе курсеви дизајнирани за различни одделенија и нивоа на возраст, проектот има за цел да ги научи основите на 4R (намалување, повторна употреба, рециклирање, обновување) на синџирот на отпад и циркуларната економија.

	фичните цели се: ● Да се препознаат различните видови отпад, да се преп проблемот со отпадот, да се научи како да се на количеството отпад и како да се направи добро селектирање на отпадот. ● Да се научи концептот на повторна употреба, да се стекне свесност за важноста да не се троши и да се поттикнува доблесно однесување против отпадот. ● Да се подигне свеста и размислувањето за првата акција во 4 R-системот - намалување, преку илустација на добри практики за свесно консумирање и насочување на децата кон зачувување на природните ресурси. ● Да се подигне свеста и размислувањето за четвртата акција во системот на хиерархијата на 4 R, т.е. обновување на материјата и енергијата, со увид за активностите на кои е наменет отпадот по собирањето. Активно и конкретно да се поттикнат децата кон нивната еколошка улога во училиштето и во домот. ● Да се понуди преглед на одржливоста и Агендата за 2030 година како и на 17-те одржливи развојни цели преку зближување на учениците кон концептот на одржливост. Ова е најважно: бидејќи сите сме дел од оваа промена и сите сме одговорни за неа. Нашето однесување денес ќе имаат влијание на планетата на идните генерации.
Засегнати страни во проектот:	● Училишта ● Наставници ● Едукатори ● Општини
Корисници:	● Ученици ● Семејства ● Заедници
Финансирање:	N/A
Опис:	Проектот за еколошка едукација на Sei Toscana им нуди на основните и средните училишта образовни патеки за навлегување во темата за отпадот и циклусот на материјали за да се поттикне ширењето на добрите дневни практики во домот и во училиштето и за да се намали влијанието на нашето секојдневно однесување. Проектот нуди четири едукативни патеки за продлабочување на еден или повеќе од „4R“ од циклусот на отпад (Намали, Повторно употреби, Рециклирај, Обнови). Курсот е наменет за основните и средните училишта на ATO Toscana Sud - провинциите Арецо, Сиена и Гросето и општините Вал ди Корнија (LI). Наставникот може да избере една од предложените тематски патеки во рамките на секоја група според сопственото образовно планирање.

резултати:	јектот сега е во својата осма година, а за уче 2022-2023 година, повеќе од 9.000 ученици се прија во него, со вклучени 500 паралелки и 68 општини.
Иновација:	Иновацијата доаѓа од фактот што субјектите традиционално не се користат за едукација на уче но кои управуваат со синџирот на отпад, соработуваат со основните и средните институции за да им понудат на наставниците знаење за овој систем и да можат да го пренесат на учениците од училницата, кои на овој начин стекнуваат свесност и ја шират во нивните заедници.
Оснажување:	Наставниците и учениците се оснажени преку стекнување знаења и вештини за циркуларна економија и можат да одлучат да ги променат нивните секојдневни навики за овие аспекти. Тие потоа стануваат активни агенти на промени во практиките и начините на размислување, кои исто така можат да ги пренесат на нивните семејства и заедници.
Веб-страна:	https://ri-creazione.it/
Контакти:	Е-пошта: scuola@seitoscana.it Телефонски број: 05771799173.
Слика:	Ri-CREAZIonE

II. **Зелено училиште - Green School**

ЕКО-ИДНИНА НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Зелено училиште - Green School
Кога:	Март 2019 - денес
Каде:	Италија
Кој:	Зелено училиште: Ломбардија мрежа за одржлив развој - Green-school: rete lombarda per lo sviluppo sostenibile
Цели	Проектот на Зелено училиште вклучува спроведување на кооперативна акција од страна на целата училишна заедница во која учениците, наставниците, ненаставниот кадар и родителите дејствуваат заедно за да го намалат јаглеродот во училиштето. Училиштата имаат задача и должност да ги промовираат бихејвиоралните и менталните промени потребни за изградба на поодржливо општество. Постапувајќи секојдневно, училиштата

	систематски и природно да направат учениците и ц училишна популација да усвои доблесни однесувања, со ш помогне во оформувањето на граѓани кои се свесни и почит за животната средина и за општото добро. Зеленото училиште се заснова на активно учење: чекор по чекор, знаењето и постапките се интегрирани, обезбедувајќи кохерентност помеѓу размислувањето, учењето и дејствувањето. Тоа е процес на заедничко образование во кој самото искуство генерира знаење и учење. Поконкретно, Зеленото училиште се стреми да: ● го измери јаглеродниот отпечаток на училиштата; ● да усвои добри практики за намалување на влијанието на училиштата врз животната средина со работа на барем еден од тематските столбови; ● да ги пресмета емисиите на CO2; ● да ги продлабочи темите на проектот со образовни патеки ● да ги презентира искуствата на учесниците пред комисијата за оценување на крајот од учебната година; ● да информира и дистрибуира податоци во и надвор од училиштето за патеката што е помината и постигнатите резултати.
Засегнати страни со проектот:	● Деца ● Наставници ● Родители
Корисници:	● Училишта ● Ученици ● Семејства ● Заедници ● Општини
Финансирање:	N/A
Опис:	Образованието за одржлив развој добива сè поголемо значење во рамките на училишните програми: едукацијата на утрешните граѓани за примена на добри практики со почитување на животната средина стана услов од кој нема откажување. Почнувајќи од овде во 2009 година, се роди програмата Зелено училиште, а потоа се прошири на ниво на цела провинција со поддршката на провинцијата Варезе. Благодарение на големиот интерес предизвикан од програмата надвор од областа Варезе, Техничкиот научен комитет на Зеленото училиште го промовираше неговото ширење: од 2019 до 2021 година, првото експериментирање на регионално ниво

	ібардија на програмата Зелена школа беше спров благодарение на проектот. „Зелено училиште: Ломбардија м за одржлив развој“ во која беа вклучени повеќе од 400 учил од сите провинции на Ломбардија. Од учебната 2022/23 година, програмата „Зелено училиште“ ќе се прошири низ целата земја, благодарение на проектот „Зелено училиште Италија: Мрежа на училишта и територии за одржлив развој“, кој ќе овозможи ширење на методот Зелено училиште во Вале д Аоста, главниот град Рим, метрополата Кањари и провинцијата Ливорно.
Постигнати резултати:	Од 2009 година до денес, проектот вклучуваше: ● 619 училишта; ● > 190.000 ученици; ● > 16.000 наставници. Проектот тврди дека придонел за заштеда на ● 132 тони CO2 и 2,2 kg CO2 за секој ученик. Бројките за 2022-23 година се: ● 319 училишта учесници; ● вклучени 13 провинции; ● Реализирани 12 обуки
Иновација:	Иновацијата на проектот лежи во вклучување на училиштата во активно намалување на нивниот еколошки отпечаток преку промовирање и ширење на добри практики на циркуларна економија во институциите. Дополнително, проектот, благодарение на резултатите, изгради огромна партиципативна мрежа која вклучува неколку провинции во спроведувањето добри практики за одржливост.
Оснажување:	Карактерот на оснажување доаѓа од фактот што проектот ги вклучува училиштата и нивните протагонисти - наставници и ученици - во имплементација на добри практики кои имаат реално и позитивно влијание врз нивниот еколошки отпечаток. На овој начин училиштето станува инкубатор на добри практики кои можат да се пренесуваат од училиште на училиште и од генерација на генерација.
Веб-сајт:	https://www.green-school.it/pages/metodo-green-school
Контакти:	https://www.green-school.it/pages/contatti

III. Io Riciclo

ЕКО-ИДНИНА НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Io riciclo
Кога:	2018
Каде:	Модена, Италија
Кој:	Градинка „Бокерини“ - Scuola dell’infanzia “Boccherini”
Цели:	• Запознавање, сакање и почитување на околината. • Стекнување свесно однесување на почит кон еколошкото наследство. • Помнење и интернализација на постапки во согласност со граѓанските и еколошките норми и правила. • Усвојување зрели ставови за почит на животната средина преку ограничување на отпадот и придонесување за рециклирање. • Разберење на важноста за создавање на помалку отпад.
Засегнати страни во проектот:	• Училишта • Деца • Едукатори
Корисници:	• Училишта • Семејства • Заедница
Финансирање:	• N/A
Опис:	Проектот за рециклирање произлегува од потребата да се вгради во културата на новите генерации свеста дека животната средина е основно добро што мора да се заштити. Проектот има за цел да им предложи нов начин на живот на децата, овозможувајќи им да ја надминат денешната понекогаш

	ierna потрошувачка, што нè наведува да трошиме дел од она што го имаме. Проектните активности ја подобруваат креативноста на д со нивно ангажирање во дизајнот и изградбата на предме употреба на материјали од одделното собирање на „о Конкретно, се користи пластика, хартија, картон, остатоци од ткаенина, копчиња, волнени конци, ленти, дрво, остатоци од плута итн. Се прават предмети кои потоа може да се однесат дома или да се складираат во училиштето, но што е најважно, тие учат да прават разлика помеѓу отпадниот и материјалот за повеќекратна употреба. Ова им овозможува да го дадоградат она што вообичаено се смета за отпад што треба да се отстрани со нова вредност.
Постигнати резултати:	N/A
Иновација:	Иновацијата на проектот лежи во тоа што децата ќе ја разберат важноста на рециклирањето и потенцијалот за повторна употреба, како и кои се вредностите што можат културно да се пренесат. Како што децата учат повторно да користат некои материјали кои обично се сметаат за „отпад“, тие учат да ја препознаваат вредноста на материјалите што се производ на работа. Пред да ги претворат во отпад, тие се обидуваат да ги вреднуваат за игриви цели.
Оснажување:	N/A
Веб-страна:	Листа со податоци за проектот: https://www.ic8modena.edu.it/wp-content/uploads/2018/06/progetto-riciclandino.pdf Веб-страна на училиштето: https://www.ic8modena.edu.it/scuola-dellinfanzia-boccherini/
Контакти:	• moic845006@istruzione.it
Слика:	

IV. **Едукативна кампања во италијанските училишта за отпад и циркуларна економија (Educational Campaign In Italian Schools On Waste And Circular Economy)**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Едукативна кампања во италијанските училишта за отпад и циркуларна економија (Educational Campaign In Italian Schools On Waste And Circular Economy)
Кога:	09/2017 до 06/2018
Каде:	Рим, Италија
Кој:	FISE Assoambiente
Цели:	- да промовира поциркуларен пристап кон управувањето со отпадот, - да ја подигне свеста кај учениците на школска возраст дека отпадот може да биде моќен ресурс во рамките на циркуларната економија.
Засегнати страни во проектот:	• Едукатори • Училишта
Корисници:	• Ученици на школска возраст • Семејствата на вклучените ученици

	• Едукатори
Финансирање:	• N/A
Опис:	Сè се трансформира - нов поглед на отпадот е едукативна кампања. Таа има за цел да ги вклучи учениците од средните и основните училишта во Италија за да промовира поциркуларен пристап кон управувањето со отпадот. Отпадот не е секогаш наменет да се фрла и уништува. Може да се сортира и трансформира во нешто друго - различен материјал, предмет или енергија. Ова е главната порака на книгата, која бесплатно се доставува до повеќе од 1.000 паралелки низ Италија за да се подигне свеста кај учениците на школска возраст дека отпадот може да биде моќен ресурс во рамките на циркуларната економија. Кампањата беше поврзана и со натпреварот за креативност „Направи разлика“. Од учениците беше побарано да создадат ефективен слоган за промовирање на рециклирањето отпад, а потоа да го претстават на визуелно привлечен начин, по можност користејќи отпадни материјали за посилно да ја истакнат основната порака. Победниците на минатогодишниот конкурс создадоа уметнички дела само со рециклирани материјали и порачаа „заштеда на отпадот е наоѓање богатство“.
Постигнати резултати:	Кампањата одржана 2017-2018 во бројки: • повеќе од 1.000 одделенија ширум низ цела Италија • вклучени повеќе од 26.000 ученици, од кои 19.000 од основните и 7.000 од средните училишта • На натпреварот за креативност учествуваа 2.800 ученици.
Иновација:	Едукативната кампања го насочи вниманието на учениците кон важноста на пристапот на циркуларна економија, всадувајќи кај нив поголема свест дека секоја постапка, доколку се преземе во вистинската насока и следејќи ги принципите на циркуларност, може да резултира со помудро искористување на природните ресурси.
Оснажување:	Седум обучени лица со склучени договори за 10 месеци, вкупно 6.160 часови активност, 23 информативни центри, околу 2.000 граѓани интервјуирани и сензибилизирани во однос на прашањето за одделно собирање на отпадот и преку 50.000 луѓе контактирани преку социјалните мрежи.
Веб-страна:	https://circulareconomy.europa.eu/platform/en/good-practices/educational-campaign-italian-schools-waste-and-circular-economy
Контакти:	https://www.icesp.it/contact
Слика:	

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Проект „Училишен затворн рециклирачки круг“ (“Closed School Recycling” Project)
Кога:	2017-18
Каде:	Италија
Кој:	Lavorazione Carta Riciclata Italiana S.r.l.
Цели:	• Целта на проектот е да создаде сет од алати што го поддржуваат запознавањето со компетенциите на циркуларната економија во образованието за возрасни.
Засегнати страни во проектот:	• Училишта • Компанија за рециклирање
Корисници:	• Ученици • Локална компанија за собирање отпад
Финансирање:	• N/A
Опис:	Проектот на кратко : • Училиштето собира хартија во посебни контејнери на LCI S.r.l. • Локалната компанија за рециклирање го собира материјалот од контејнерите секој месец и го носи во авторизиран магацин за пакување и складирање. • Според тоа, LCI S.r.l. може да испрати различни видови материјал до фабриките за хартија UPM (на пр. да рециклира бела хартија, весници и списанија) и други партнерски фабрики за хартија што учествуваат во проектот (на пр. да рециклира картон). • Овие фабрики за хартија овозможуваат „затворање на кругот“, произведувајќи нова хартија со влакната од искористената хартија и со тоа гарантирајќи огромна заштеда во однос на ресурсите и потрошувачката на земјиштето, зачувување на шумите и намалување на отпадот. • На крајот на годината, LCI S.r.l. На секое училиште му дава сертификат во кој се наведува количеството хартија во тони што училиштето го произвело и успешно го рециклирало.

Постигнати резултати:	• На почетокот на 2018 година, првите контејнер доставени во две училишта во Одерзо, овозможува на учениците да почнат да го одвојуваат својот от да сепарираат хартија од картон. • Секој месец, локалната компанија за рециклирање доаѓа да го земе овој материјал, да го пакува и да го подготви за испраќање до фабриките за хартија UPM Group и другите фабрики за партнери кои работат со LCI S.r.l. • Според тоа, секој собран тон одговара на одредена вредност (на пр. 40,00 евра), која потоа се става во штедна каса, која училиштето може да ја користи за покривање низа трошоци. • Вкупната бројка за секое училиште ја има во репортот на веб-страницата www.lci-srl.it, во одреден дел резервиран за таа цел • Секогаш кога училиштето ќе одлучи да плати за нешто со сумата генерирана со собирање хартија, мора да испрати конкретно барање до LCI S.r.l., која потоа ќе продолжи со плаќањето.
Иновација:	Овој проект претставува одлична можност да се постигне долгоочекуваната револуција во оптимизирањето на начинот на кој ги користиме природните ресурси и управуваме со отпадот, намалувајќи ја употребата на депониите и согорувањето на отпадот за енергетски цели, при што основни двигатели се животната средина, економијата и социјалниот аспект. Ова е одлична шанса за многу млади студенти да играат водечка улога во оваа епска промена, отворајќи го патот кон поодржлив и попочитуван свет и станувајќи доблесни граѓани кои се грижат за животната средина и мајката природа.
Оснажување:	Секое училиште што учествува во проектот има свој приватен простор на веб-страницата www.lci-srl.it за да се вметне количината на собраниот материјал по секое подигање. Тежината на материјалот добива цена врз основа на месецот на собирање. Оваа цена е утврдена со официјалниот список издаден од „Стопанската комора на Милано“, под ставките што се однесуваат на двата вида материјали што се собираат: - ставка 130 - вид материјал: 1.02.00 - Хартија и мешан картон за картон - ставка 160 - вид материјал: 1.06.00 часот - Бела хартија, списанија и весници Цената наведена во оваа листа секој месец ќе биде референтната цена што им се доделува на училиштата кои учествуваат во проектот.
Веб-страна:	www.lci-srl.it
Контакти:	lci@lci-srl.it
Слика:	

VI. **Одржливост, Циркуларна економија, борба против отпадот од (Sostenibilità, Economia Circolare, Lotta Agli Sprechi Alimentari)**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Одржливост, Циркуларна економија, борба против отпадот од храна (Sostenibilità, Economia Circolare, Lotta Agli Sprechi Alimentari)
Кога:	Ноември 2021- Мај 2022
Каде:	Форли, Италија
Кој:	ConsulenzaAgricola.it
Цели:	• Да ја нагласува на неопходноста од градење рамномерен однос помеѓу животната средина, земјоделството, храната, природните ресурси, отпадот од храна и потребите на луѓето е од фундаментално значење за постигнување на целите за одржлив развој како што се предвидени во „целите“ на Обединетите нации во Глобалната Агенда 2030. • Да поттикнува важни размислувања за поздрав и поодржлив начин на живот. Да истакнува субјективни одговорности и важноста од наметнување на нова култура заснована на свесност. • Да се обезбедат примери за „историски случаи“ од околината, доближувајќи ги младите луѓе до концептот дека циркуларната економија може да биде шанса и можност за започнување на кариера. • Да нагласи како секојдневните однесувања претставуваат незаменливи елементи за граѓанскиот раст на луѓето и огромниот придонес што секој од нас може да го даде за подобрување на нашата Земја.
Засегнати страни во проектот:	• Едукатори • Училишта
Корисници:	• Вклучени ученици од средни училишта • Семејствата на вклучените ученици • Едукатори
Финансирање:	• N/A

	тот се состои од патека на знаење и информ навлегувајќи во прашања кои вклучуваат клучни „предизви иднината на нашата планета. Првиот дел од проектот вклучува средби со експерти од об кои ќе дадат теоретска основа на темата и ќе бидат подго за дијалог со студентите. Од друга страна, вториот дел од проектот повикува учениците активно да се вклучат во активноста. На крајот на состанокот, студентите ќе имаат 4 месеци да осмислат и документираат видео запис за реклама на тема одржливост и циркуларна економија. Тие ќе учествуваат на финален натпревар меѓу училиштата.
Постигнати резултати:	Во проектот учествуваа вкупно 13 училишта со сите нивни одделенија.
Иновација:	Иновативниот аспект на овој тип на практика вклучува воведување воннаставни знаења и практики во училишното опкружување, што ги подготвува учениците да бидат одговорни поединци и да се поврзат со прашања кои влијаат на нивниот секојдневен живот. Покрај тоа, студентите се поттикнати да бидат дел од промената бидејќи тие се повикани да дадат свој придонес за ова прашање преку дигитални алатки.
Веб-страна:	https://consulenzaagricola.it/economia-circolare/progetto-scuola-sostenibilita-economia-circolare-e-lotta-agli-sprechi-alimentari
Контакти:	N/A
Слика:	

VII. Преплетена ЕУ: Градење научен капитал за сите (Tinkering EU: Building Science Capital For All)

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Преплетена ЕУ: Градење научен капитал за сите (TINKERING EU: Building Science Capital for ALL)
Кога:	Почетен датум 01-09-2017 Краен датум 31-08-2020

Кој:	Фондацијата Национален музеј за наука и технологија Лео да Винчи - Fondazione Museo Nazionale Della Scienza E Tecnologia Leonardo Da Vinci
Цели:	- развивање на вештините и научниот капитал на младите луѓе од 21-виот век. - подобрување на училишната практика преку иновативна педагогија (Tinkering) и нов пристап на научно образование (Science Capital). - поттикнување на размена на експертиза и пракса помеѓу формалните и неформалните институции за учење. - создавање заедница на практика ширум Европа.
Засегнти страни во проектот :	● Едукатори ● Училишта
Корисници:	● Наставници од основните и средните училишта и ученици од 8 до 14 години
Финансирање:	ЕУ Грант: 427.713,00 €

	ing EU: Градење научен капитал за СИТЕ“ ја ко иновативната педагогија на „Tinkering“ во активности и ре кои имаат за цел да ги развијат вештините на 21-от научниот капитал на обесправените млади и да придонес развој на инклузивно учење наука во училиштата. Проектот произлегува од: - барањата на современите општествени предизвици за граѓаните опремени со вештини и компетенции од 21 век; затоа, постои итна потреба од пристапи и ресурси што ќе можат да изградат знаења и вештини неопходни за исполнување на овие барања. - зголемената потреба за поттикнување ученици од ранливи групи и обесправени социо-економски средини, а со тоа и потребата за акција кон социјална инклузија и еднаквост што се бори против ксенофобија и економски диспаритет. - зголеменото значење на науката како алатка за активно граѓанство. - тешкотијата на училиштата, и покрај напорите, да изградат позитивен однос меѓу младите и науката, особено оние од обесправените заедници. Проектот смета дека научните музеи и училиштата можат да играат клучна улога во развојот на вештините на 21-от век, научниот капитал и социјалната правда, поттикнувајќи ја научната писменост кај сите поединци. Во проектот, музеите и образовните институции соработуваа со цел: - развивање на вештините и научниот капитал на младите луѓе од 21-виот век. - подобрување на училишната практика преку иновативна педагогија (Tinkering) и нов пристап на научно образование (Science Capital). - поттикнување на размена на експертиза и пракса помеѓу формалните и неформалните институции за учење. - создавање заедница на практика ширум Европа.
Постигнати резултати:	Резултати а) Преплетени(Tinkering) активности беа искусени од 3450 ученици, тестирани од 16 професори амбасадори и оценети од уште 179 наставници. б) Методолошка рамка за користење на Tinkering за развој на научниот капитал за младите луѓе. в) Настани за обука на наставници и музејски персонал. г) Повеќекратни настани за широка имплементација на активностите низ обесправените училишта. д) Алатки за евалуација кои може да се користат за да се поттикне пристап на саморефлексија во наставата и учењето. ѓ) Веб-страница со ресурси и активности достапни за секого и дисеминација која ќе допре до околу 1000 повеќе формални и околу 500 неформални професионални едукатори во и надвор од Конзорциумот.
Иновација:	Користете ја иновативната педагогија на „Tinkering“ во активности и ресурси за да ги развиете вештините на 21-от век и научниот капитал на обесправените млади и да придонесете за инклузивно учење наука во училиштата.

	ing EU“ им се обрати на наставниците од основн средните училишта и учениците од 8 до 14 години. Допре д наставници и 3450 ученици или вкупно 3645 учесници прек - развивање на методологија за улогата на Tinkering за н капитал. - дизајнирање на активности. - Работилници за обука на наставниците и музејскиот персонал за градење знаења и вештини според Tinkering и Science Capital. - организација на повеќекратни настани за училиштата, некои од нив првпат учествувајќи во слични иницијативи. - процес на евалуација и саморефлексија за наставниците учесници. - акции за дисеминација на локално, национално и европско ниво.
Веб-страна:	http://www.museoscienza.it/tinkering-eu2/
Контакти:	Фондацијата Национален музеј за наука и технологија Леонардо да Винчи Via San Vittore 21, 20123 Милано, Италија Тип на координатор: Непрофитни културни организации Телефон: +390248555402 (Fondazione Museo Nazionale Della Scienza E Della Tecnologia Leonardo Da Vinci Via San Vittore 21, 20123 Milano, Italy Coordinator Type: Non-Profit making cultural organizations Phone: +390248555402)
Слика:	

VIII. **Ниту еден помалку (Not One Less)**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Ниту еден помалку (Not one less)
Кога:	Почетен датум 01-09-2018 Краен датум 28-02-2021

Каде:	Фоџа, Италија
Кој:	Државното основно училиште Сан Џовани Боско (Scuola Statale Primaria San Giovanni Bosco)
Цели:	Проектот се заснова на усвојување на методологијата Tinkering во предучилишна возраст, воведување на активности за кодирање и роботизирање во основното училиште и експериментирање со CLIL методологијата по природно-научните предмети.
Засегнати страни во проектот:	• Едукатори • Училишта
Корисници:	• Наставници • Претшколски деца
Финансирање:	ЕУ грант 52.465,00 €
Опис:	Проектот опфати три училишта, две од Италија и едно од Шпанија, во кои беа вклучени ученици од различни училишни нивоа и наставници кои ја следеа обуката предвидена во LTTA и изградија иновативни образовни патеки. Започна во 2018 година, а поради пандемијата заврши во февруари 2021 година по барањето за продолжување. Проектот обезбеди солидна структура за да им овозможи на наставниците да користат нови методологии во наставата преку подобрување на нивото на знаење и нивото на употреба на англискиот јазик, споделување на добри образовни практики за предавање на природните предмети. Користењето многу разновидни методологии за работа во текот на фазите на проектот овозможи вклучување на обесправените ученици, зголемување и развивање на мотивацијата и интересот за учење, како и меѓучовечките односи и раст на самодовербата, како и постигнување на некои европски клучни компетенции, како што е комуникацијата на странски јазици, Дигитална компетентност, Учење да се учи, Социјални и граѓански компетенции.
Постигнати резултати:	Присуствувајќи на различните настани за LTTA, кодирање во CLIL, Tinkering и едукативна роботика, наставниците стекнаа драгоцено знаење за кодирање и улогата на сметковното размислување во наставата/учењето на научни дисциплини; ги научија најсоодветните методолошки принципи за воведување на овие дисциплини во наставната програма и планираа наставни единици кои се експериментираа во училиштата. Учеството во краткорочната размена на ученици им овозможи да ја зголемат нивната мотивација и интерес за учење, како и меѓучовечките односи и растот на самодовербата, да стекнат свест за европското државјанство преку соработка со

	ниците од различни земји и да го користат англи јазик.
Иновација:	Методологиите што се користеа го промовираа постигнув на целите; всушност, учениците: • го подобриле нивниот капацитет за апстракција, а способност за креативно размислување и решавање проблеми, • ги подобриле своите комуникациски, логички и дигитални вештини преку стекнување на нови вербални и невербални кодови.
Оснажување:	Овој проект несомнено ја збогати образовната понуда на училиштата вклучени во стекнување на трансверзални вештини. Сепак, пред сè, на наставниците и на учениците им ги обезбеди вештините на доживотно образование што ќе им донесе долгорочни придобивки.
Веб-страна:	N/A
Контакти:	Scuola Statale Primaria Сан Џовани Боско Преку Ордона Лавело 71121 фоџа, Пуља, Италија Тип на координатор: Училиште/Институт/Образовен центар – Општо образование (пред-основно ниво) Телефон: +349 0881631586 - Scuola Statale Primaria San Giovanni Bosco Via Ordona Lavello 71121 foggia, Puglia, Italy Coordinator Type: School/Institute/Educational centre – General education (pre-primary level) Phone: +349 0881631586

IX. **Циркуларна лабораторија - Circle Lab**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	CIRCLE LAB Иновативен пристап за учење за циркуларна хемија во средното образование
Кога:	2021-2023
Каде:	Шведска, Италија, Литванија, Шпанија и Северна Македонија
Кој:	MAELARDALENS HOEGSKOLA – Шведска
Цели:	Да се обезбедат иновативни курсеви за обука на наставници и образовни алатки за средношколци за промовирање на интегрирани пристапи за одржлива хемија преку концепти на циркуларна економија.
Засегнати страни во проектот:	Универзитет да Коруња. Напредно научни истражувачки центар (CICA), Училишна заедница претпријатија конзорциум. CSCI, ЕКО ЛОГИКА, Kauno Dainavos прогимназија, Универзитетот Малардален, Клуб за неформално учење, СОУ Орде Чопела – Прилеп, Гимназија Рудбечканска, СЦ Свилупочимица С.п.А.
Корисници:	Ученици и наставници од средните училишта
Финансирање:	Erasmus+ KA201
Опис:	CIRCLE-LAB е Еразмус+ проект за иновативен пристап за учење за циркуларна хемија во средното образование кој има за цел да развие курсеви за обука на наставници и едукативни алатки околу темата циркуларна економија со фокус на одржлива хемија; Платформата ќе понуди неколку дигитални алатки како што се видеа, игри, интерактивни прирачници за едукација на училишните играчи (ученици, наставници, семејства) за подобрување на свеста на учениците и наставниците за одржливост и циркуларна економија, поддршка на активно граѓанство. зајакнување на нивните трансверзални вештини и нивниот интерес за темите на #STEAM. Проектот има за цел да развие четири интелектуални резултати: 1. Модули за циркуларна економија 2. Програма за обука на наставници 3. Циркуларна игра со хемија / Едукативен прибор 4. Циркуларна лабораторија CIRCLE LAB Онлајн животна средина

резултати:	ваното влијание на локално и регионално ниво е CIRCLE-LAB може да стане референца за развој на вешти циркуларна хемија и да постигне највисока адхезија и учест поединците и организациите вклучени во мрежата на партнер со цел да понуди услуги и поддршка за активнос учење за циркуларна хемија. На национално ниво, посакуваното влијание е да се вклучат потенцијални училишта и наставници во областа на циркуларната хемија кои можат да бидат мултипликатори и да придонесат за користење на резултатите од проектот. На европско ниво, проектот ќе го засили промовирањето на принципите на циркуларната хемија и ООР и неговата додатна вредност на животната средина, како и на социјално и економско ниво. Наставниците развиваат уникатни наставни алатки за да го привлечат интересот на учениците за хемијата. Идеални наставни алатки се оние во чие користење учениците можат да уживаат и повторно да ги искористат, што може да се конструираат без многу напор. LEGObricks и моделите засновани на LEGO се користат како алатки за настава во многу области, од раното детско образование до компјутерско програмирање. Креираат нова наставна програма за циркуларна хемија во училиштата. Иновативен пристап за учење за циркуларна хемија во средното образование соработува за да развие серија програми за збогатување на училиштата кои ги учат учениците на циркуларна хемија преку практични активности. На крајот, ќе се фокусира на инфраструктурата на циркуларни иновации преку создавање простор каде што креаторите на политики и потрошувачите ќе можат да се обединат за да ги зајакнат своите идеи околу циркуларната економија.
Иновација:	Имплементацијата на Circle Lab има намера да ја приближи хемијата до одржливоста. Проектот CIRCLE-LAB ветува дека ќе ја зголеми довербата на наставниците во циркуларната економија и ќе обезбеди веб-извори кои ќе им помогнат да создадат свои ресурси (видеа, интерактивни упатства, игри). Ќе го користи досегот и приспособливоста на дигиталните технологии за да ја подигне свеста во обем. Circle Lab поддржува одржливо хемиско образование во средните училишта нудејќи образовни алатки како што се видеа, игри, интерактивни прирачници итн. Овие алатки имаат за цел да ја подигнат свеста за принципите на одржливост и циркуларна економија и да им овозможат да развијат вештини релевантни за нашата иднина. Тие сакаат да ги поддржат децата во подобрување на нивното критичко размислување, креативност, решавање проблеми, дигитални вештини и вештини за тимска работа и комуникација.
Оснажување:	Иновативните алатки за учење им овозможуваат на воспитувачите, учениците и семејствата, преку иновативен пристап за учење, да ја применат и искусат циркуларната економија. Циркуларната економија во образованието значи дека учениците ги применуваат и практикуваат принципите на циркуларната

	ија во нивното училишно искуство, придонесувајќи активни граѓани да изградат поодржлив свет. Основната ц овој проект е да развие иновативни алатки за учење кои овозможат на воспитувачите, учениците и семејствата, иновативен пристап на учење, да користат и искусат цирку економија. Материјалите за обука се веќе достапни и развиени како дел од неколку проекти на ЕУ за Отворени образовни ресурси (ООР). Предложениот проект CIRCLE-LAB ќе помогне да се промовира оваа работа со нејзино пилотирање во училиштата, приспособување на различни образовни модели можни за учениците од средното образование, обука на наставници за доставување на овие материјали и ќе им даде дополнителна поддршка за создавање на нивните материјали.
Веб-страна:	https://www.circlelab-erasmus.org/circle-lab
Контакти:	https://www.facebook.com/profile.php?id=100079697094486
Слика:	

X. Промоција на зелена економија - Green Economy Promotion

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Промоција на зелена економија GREEN ECONOMY PROMOTION
Кога:	2019
Каде:	Беране
Кој:	НВО „Центар за еколошки иницијативи“ Беране - NGO "CENTER OF ENVIRONMENTAL INITIATIVES" BERANE
Цели:	Потврда за одржливо управување со природните ресурси преку искористување на обновливите извори на енергија, промоција на позеленувањето на економијата и подобрување на знаењето на студентите за зелената економија.
Засегнати страни во проектот:	- 400 ученици од ОУ Радомир Митровиќ; - 40 наставници од истото училиште; - Десет компании; - Јавните институции од територијата на Беране кои имаат природна потреба од дополнителни заштеди на ресурси.
Корисници:	НВО „Центар за еколошки иницијативи“ Беране

Опис:	Спроведување на проектни активности за подобрувањ заштитата на животната средина преку едукација на учени циркуларна зелена економија. Истражување на значењ примената на концептот на циркуларна зелена економија на локално ниво; Потврда за одржливо управување со природните ресурси преку искористување на обновливи извори на енергија, промоција на позеленувањето на економијата и подобрување на знаењето на студентите за зелената економија.
Постигнати резултати:	- Едукација на повеќе од 400 студенти преку 22 работилници за подигање на свеста за зачувување на природните ресурси, придобивките од циркуларната зелена економија, примери за добри практичари и сл.; - Конкурс за изработка на литературни творби на тема Иновативни проекти од областа на циркуларната зелена економија; - Промоција на циркуларната зелена економија; - Дебата
Иновација:	Иновативноста на овој проект се рефлектира во промоција и примена на концептот на зелена економија на локално ниво, односно на територијата на општина Беране. Знаеме дека само ако почнеме да ги почитуваме принципите на зелената економија, нашата економија и природата можат да напредуваат рамо до рамо.
Оснажување:	Една мала заедница како што е Беране може да промовира отворање нови работни места, да ја подобри енергетската ефикасност и да влијае на еколошки одговорното однесување на своите жители со воведување зелени работни места. Системите за третман и прочистување на отпадните води неодамна беа завршени и пуштени во употреба во Беране, како доказ дека прашањата за животната средина мора да се решат со пристапувањето во ЕУ. Овој проект придонесе за популаризација на работата на невладините организации, промовирање на циркуларната зелена економија и вклучување на студентите и граѓаните во секторот за животна средина, што ќе има долгорочно влијание. За кратко време ги промени постоечките ставови и мислења на граѓаните во однос на животната средина.
Веб-страна:	http://www.ceicg.me/
Контакти:	nvocei2014@gmail.com

XI. **РЕ-ЦИКЛИРАЈ, Саем за возење и повторна употреба на велосипеди - RE-CYCLE, Bike reuse and Riding fair**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	РЕ-ЦИКЛИРАЈ, Саем за возење и повторна употреба на велосипеди - RE-CYCLE, Bike reuse and Riding fair
Кога:	2022 - 2024

Каде:	Ломбардија (Италија), Северна Македонија, Авс Франција, Германија.
Кој:	Регион Ломбардија – Дирекција за спорт и млади
Цели:	Општата цел на проектот „Ре-циклирање“ е повторно да се воспостави здрав начин на живот кај децата и, во исто време, да се промовира социјалната вклученост и кружната економија во велосипедизамот.
Засегнати страни во проектот:	Ломбардија е Дирекција за спорт и млади, која во Италија соработува со партнерот Consorzio Ibis. Другите партнери се Ngo Eco-Logic (Македонија), Easy-Driver Radfahrschule (Австрија), L'Heureux Cyclage (Франција) и Mountainbike Tourism Forum (Германија).
Корисници:	Наставници и ученици од основни и средните училишта
Финансирање:	Спортска програма на Еразмус
Опис:	Вонредните рестрикции во време на COVID кризата забележаа општо намалување на учеството на децата во спортот и, истовремено, зголемена борба со нарушувања во исхраната и други психолошки проблеми. Сепак, 2020 година, исто така, забележа бум во продажбата на велосипеди и значително зголемување на покриеноста на велосипедските патеки. Саемот за повторна употреба и возење велосипед има за цел да го врати здравиот начин на живот кај децата преку возење велосипед и да промовира циркуларна економија во секторот за велосипедизам.
Постигнати резултати:	Јавни настани поврзани со велосипедизмот, работилници со ученици и наставници
Иновација:	Онлајн програма за обука за поправка, повторна употреба и безбедно фрлање на велосипеди за наставници, инструктори за велосипедизам и сервисери на велосипеди за да можат да тренираат во присуство на деца и семејства.
Оснажување:	Во секоја земја партнер ќе се одржуваат саеми со возење велосипеди, работилници за поправка на велосипеди и креативни активности.
Веб-страна:	https://ecologic.mk/re-cycle-bike-reuse-and-riding-fai/

XII. **Училишно движење „Без пластика“ - School Plastic Free Movement**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Училишно движење „Без пластика“ - School Plastic Free Movement
Кога:	2020-2022
Каде:	Турција, Бугарија, Северна Македонија, Литванија, Италија, Шпанија
Кој:	Европски центар на знаење – ИТАЛИЈА

Цели:	Да најдеме ритам поблизок до природата чиј составен де ние и да произведеме што помалку отпад
Засегнати страни во проектот:	Студенти, ученици, деца
Корисници:	Европски центар на знаење – ИТАЛИЈА, Министерство за Образование. Junta de Castilla y León – ШПАНИЈА, Пријатели на образованието – Северна Македонија, Окружниот образовен центар Паневезис – ЛИТВАНИЈА, Универзитетот Тракија – Оддел за информации и обука на наставници (DIITT) – БУГАРИЈА, UŞAK İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜUş на Национален образовен директорат на провинцијата – ТУРЦИЈА
Финансирање:	Европската комисија во делокругот на програмата Еразмус + КА3
Опис:	Движењето „Училишта без пластика“ го зеде своето потекло од потребата да се едуцираат идните генерации и да се измислат сите можни начини за замена на пластиката со алтернативни, одржливи и еко-компатибилни материјали. (Движењето има за цел да започне од училиштата, поканувајќи ги нив и сите образовни институции од целиот свет да му се придружат. Сакаме да започнеме процес на свесност кај децата и младите, нивната љубов кон природата и животот, да ги води кон трансформација на потрошувачката и еколошките избори, како за себе, така и за возрасните околу нив, за да им се даде можност на новите генерации повторно да добијат побавен ритам и поодржлива идеја за потрошувачка во секојдневниот живот.
Постигнати резултати:	Едуција на децата да избегнуваат употреба на пластика и да бидат свесни за еколошките проблеми поврзани со употребата на пластика, - Развиена креативност кај децата да измислуваат материјали и алатки од алтернативно потекло за трајно користење наместо пластика во училиштата, -Создавање онлајн платформа со сите искуства за споделување, -Предложени игри, активности, стратегии за онлајн споделување за да се спречи употребата на пластика, -Создавање европско и воневропско движење на училишта/институции/НВО -Вклучување на семејствата на децата во промена на нивните навики за повеќе да не користат пластика -Креирање училишен бренд како симбол на општествено вклучување во процесот, -Разработени планови за часови или активности за пластичниот ефект врз луѓето и Земјата
Иновација:	Училиштата и организациите на Училишните движења без пластика создадоа светска заедница во мрежа „никој помалку“ за размена на добри практики, во која секое училиште/организација ќе ги претстави своите алтернативи за пластика и сите поврзани активности.
Оснажување:	Студентите/учениците/децата од училиштата или која било институција која ќе стане дел од движењето ќе мора да се оддадат да идентификуваат неколку пластични предмети (како

	ок на процесот на трансформација) кои треба д заменат со други алтернативни материјали (рецикли одржливи, еко-компатибилни). Нивните пронајдоци, стануваат трајно секојдневни предмети во нивните обра институции, се споделени на платформа со сите идеи ш дојдат од целиот свет. База на про-социјални игри, Наставна програма за обука на наставници, Платформа за про-социјална обука, Анализа на пилот фаза, Евалуација на патарини за пилот фаза.
Веб-страна:	https://schoolplasticfreemovement.org/

XIII. **Циркуларна економија во служба за развој на училиштата - Circular Economy in Service on School Development**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Circular Economy in Service on School Development Циркуларна економија во служба за развој на училиштата
Кога:	2018
Каде:	Скопје, Тепублика Северна Македонија
Кој:	НВО „ПРОТЕКТА“
Цели:	Проектот придонесе за зајакнување на капацитетите на основните училишта да се залагаат за модел на циркуларна економија. Овозможи и креирање на нови програми кои ќе се реализираат како воннаставни активности во основните училишта.
Засегнати страни во проектот:	Наставници и ученици од 5 основни училишта во Скопје, Северна Македонија
Корисници:	НВО „ПРОТЕКТА“
Финансирање:	Европската Унија го финансира проектот во рамките на Програмата за граѓанско општество и Програмата за 2016-2017 година. Истиот е кофинансиран од Министерството за јавна администрација, дигитално општество и медиуми во С.Македонија € 5,990.00
Опис:	- Анализа на можностите за спроведување на циркуларната економија; - Анализа на основните училишта во Скопје и мапирање на потенцијалните членови на пилот проектот; - Јавна дискусија за Примена на циркуларната економија во пракса за наставниците од основните училишта во Скопје; - Обука на наставници од основните училишта во Скопје; - Работилници за ученици; - Подготовка на препораки за воведување циркуларна економија во училиштата и создавање механизам за поддршка; - Формирање кластери на циркуларна економија;

	кална маса Циркуларна економија - предизви можност за локалната власт.
Постигнати резултати:	Проектот промовираше модел на циркуларна економија в основни училишта во Скопје. Понатаму, ученици наставниците беа запознаени со примената на модел циркуларна економија преку проекти и воннаставни активности. Истовремено се формираше и кластер за циркуларна економија, а крајниот резултат од проектот беше зголемување на нивото на свесност на учениците за важноста од нивното вклучување во процесот на циркуларна економија.
Иновација:	Во проектот, има само една мисија за оваа новосоздадена вредност: кога нешто ќе престане да се троши, тоа станува нова суровина за друга индустрија. Проектот има за цел да го поддржи професионалниот развој на наставниците со примена на практични и иновативни алатки за промовирање на циркуларната хемија во основните училишта. Во рамките на проектот ќе бидат подготвени дидактички материјали и едукативни игри кои ќе бидат поставени на онлајн платформа која ќе биде достапна за сите заинтересирани.
Оснажување:	ПРОТЕКТА ги зголеми капацитетите на своите вработени кога е во прашање циркуларната економија и со тоа стана позната како носител на оваа идеја. Успешната примена на концептот на циркуларна економија во основните училишта во Скопје зависи првенствено од меѓусебната соработка и размената на информации и знаења. Иновациите се во сржта на циркуларната економија, а нашиот град мора да најде средства и политичка волја да примени иновативни идеи и да работи на нивниот развој. Образованието на наставниците и учениците, поттикот за циркуларна економија и давање значење на стручноста мора да станат приоритети во размислувањето и работата на основните училишта. Петте основни училишта покажаа промени во нивната наставна програма иницирана од нашиот проект. За прв пат темата циркуларна економија ја ставија како воннаставна и проектна активноста. Исто така, организацијата планира да ги претстави резултатите од проектот и пред другите основни училишта во градот. Ова е уште една конкретна примена на резултатите од проектот од страна на учесниците во проектот.
Веб-страна:	www.protecta.org.rs
Контакти:	centar@protecta.org.rs

XIV. Уметноста на велосипедизмот - The Art of Cycling

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Уметноста на велосипедизмот - The Art of Cycling
Кога:	Датум на започнување на проектот: 01.04.2021 година Времетраење: 24 месеци

Co-funded by the European Union

на завршување на проектот: 31.03.2023 година

Каде:	Северна Македонија, Италија, Унгарија
Кој:	Еко-логика – Северна Македонија
Цели:	Проектот „Уметност на велосипедот“ се фокусира на почетници со недоволно знаење за возење велосипед. Проектот е наменет за основци на возраст од 6 - 12 години, почнувајќи од она што им е потребно за да започнат да возат велосипед и завршувајќи со тоа како правилно да возат во првиот дел (Дел А). Во исто време, вториот дел (Дел Б) од проектот е поголем предизвик, но може да биде и забавен бидејќи го прикажува целиот процес на реконструкција на велосипед. Таа има за цел да го поддржи професионалниот развој на наставниците од основните училишта со примена на практични и иновативни алатки за промовирање на циркуларна хемија во основните училишта.
Засегнати страни во проектот:	Наставници и ученици во основни училишта
Корисници:	Eco Logic (Македонија), Vuelta Sportegyesulet (Унгарија) и Данило Долчи Центар за креативен развој (Италија)
Финансирање:	Erasmus+
Опис:	Снимање седум одделни видеа со практични совети и теории за возење велосипед за почетници. Од видео за: „што ви треба за да започнете да возите велосипед“ до видео за „како да ја прилагодите висината на седиштето“, М-проверка, одржување, поправка на велосипед... па дури и „правила за возење велосипед во сообраќај и опасни ситуации“. По две работилници за сите партнери во проектот за повторна употреба на делови за велосипеди. Влез и излез на податоци се доставува на два начина: преку видеа, вкупно 10, и курсеви, 10 во целост, достапни и за компјутери и за мобилни телефони (се произведува мобилна апликација и ќе биде достапна на Google Play Store). Испорака на 3 мултипликаторни настани во 3 земји: секој настан ќе биде испорачан на отворено и според сите постоечки протоколи во даденото време. Ќе се организираат повеќе настани, како што се еднодневни настани каде уметноста се среќава со велосипедизмот, каде што учениците и наставниците можат да присуствуваат на работилници за одржување и поправка на нивните велосипеди и каде што можат да ги донесат своите велосипеди за да ги разубават локалните уметници преку различни средства за изразување од рециклиран материјал - слики, налепници и сл. Типот на уметничко изразување е во рацете на партнерската организација и локалните учесници; може да биде сè, од филм или театар, танцување или пеење до сликарство и скулптура - како потпорни делови на настаните, но со акцент на користење рециклиран материјал. Испорака на локални работилници (помала верзија на мултипликативни настани), кои ќе се одржуваат три пати по земја, пред да се објави Интелектуалниот резултат од проектот.

	работилници, исто така, ќе бидат испорачани на отв и имаат за цел да презентираат специфичен интелект резултат додека развиваат како повторно да се користат д за велосипеди, вклучувајќи ученици, наставници и уметни текот на проектот. Секоја партнерска организација организира овие настани во тесна соработка со локалните велосипедски иницијативи и уметници. Сите организации кои ги доставуваат работилниците мора да ги документираат соодветно и привлечно за публиката (видео, сликарство, итн.)
Постигнати резултати:	- Видеа со практични совети и теории за возење велосипед за почетници - Работилници за ученици и наставници од основните училишта во дел од проектот за повторна употреба на делови за велосипеди -Мултипликативни настани
Иновација:	Создадена мобилна апликација достапна на Google Play Store
Оснажување:	Поттикнување на наставниците и учениците да ги ре-искористуваат велосипедските делови
Веб-страна:	https://www.facebook.com/artofcyclingproject
Контакти:	https://www.facebook.com/artofcyclingproject
Слика:	THE ART OF CYCLING

XV. **Партнерство за кружна економија - Partnership for Circular Economy**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Партнерство за циркуларна економија – одржлива мрежа на основни и средни училишта и регионален развој
Кога:	Јуни 2020 – Јуни 2021
Каде:	Северна Македонија
Кој:	Фондација за претприемачки услуги за млади луѓе
Цели:	Примарна цел на проектот е да придонесе за унапредување на регионалниот развој преку вмрежување и зајакнување на капацитетите на основните и средните училишта и граѓанските организации преку промовирање на концептот на циркуларна економија. Специфични цели на проектот: - Зајакнување на регионалната соработка преку активности за вмрежување и градење капацитети меѓу основните и средните училишта и граѓанските организации.

	зедување на концептот на циркуларна економ подобрување на вештините на учениците и наставници основните и средните училишта за преминување во цирку економија. - Создавање можности за одржување активности во учили преку зајакнување на циркуларната економија помеѓу училиштата и граѓанските организации. - Подигнување на свеста за придобивките од циркуларната економија кај граѓаните преку клучните чинители/актери.
Засегнати страни во проектот:	Основни и средни училишта, НВО
Корисници:	Фондација за претприемачки услуги за млади луѓе
Опис:	Циркуларната економија се разликува од линеарната економија по тоа што првенствено се фокусира на обновување, поправка и повторна употреба на материјали и поттикнување одржлив развој. Овој економски систем го заменува концептот на „крајот на животниот век“ со повторна употреба, рециклирање и обновување на материјалите за време на производството, дистрибуцијата и употребата. На овој начин, истовремено се подобруваат животната средина и нејзиниот квалитет, економскиот просперитет и социјалната еднаквост, а сето тоа во корист на сегашните и идните генерации. Националните и локалните власти треба да ја поддржат циркуларната економија преку секторски политики и други инструменти, а во исто време таа треба да биде иницирана од граѓанскиот и бизнис секторот.
Постигнати резултати:	- Програма за градење капацитети - обука за циркуларна економија за ученици од основните и средните училишта и граѓански организации - Онлајн курсеви за циркуларна економија - Едукативни видеа за циркуларната економија – можности за активности во училиштата - Промотивни видео материјали
Иновација:	Создаде мрежа помеѓу седум основни и седум средни училишта и три граѓански организации за одржување на активности поврзани со циркуларната економија и обезбедување обука за циркуларна економија на други училишта и организации.
Оснажување:	Зајакнати капацитети за учениците и наставниците како и членовите на невладините организации за циркуларна економија.

XVI. TAT Yrityskylä Alakoulu (Основно училиште Enteprise Village)

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	TAT Yrityskylä Alakoulu (Основно училиште Enteprise Village)
Кога:	6/2017 – 1/2020
Каде:	Проектот беше имплементиран во основни училишта во десет различни области во Финска.

Кој:	TAT's (Економија и млади) Yrityskylä (Enterprise Village)
Цели:	Целта на Yrityskylä Alakoulu е да ги подобри економ... вештини на шестооделенците и да ја внесе наставата по циркуларна економија во наставната програма на средината за учење Yrityskylä. TAT започна со работа со циркуларната економија есента 2017 година со поддршка на Ситра. Целта беше циркуларната економија да стане дел од наставата за економски и работни вештини. Учениците сакаа да го преиспитаат сегашниот неодржлив начин на живот учејќи за циркуларната економија. Покрај тоа, целта беше да се зголеми разбирањето за ограничената природа на природните ресурси и нивното значење за економијата. Проектот на TAT и Ситра беше да ја донесат циркуларна куќа во комплексот за учење на Yrityskylä.
Засегнати страни во проектот:	TAT за економија и млади, Каиса Коистинен Финскиот фонд за иновации СИТРА
Корисници:	6то одделенци
Финансирање:	Финскиот иновациски фонд СИТРА
Опис:	Yrityskylä Alakoulu е ентитет за учење за општеството, економијата и работниот век. Целата наставна програма се состои од обука на наставници, лекции за Yrityskylä и експериментален училишен ден во минијатурно општество. Yrityskylä Alakoulu допре до 86% од шестооделенците во Финска и работи на десет локации. Циркуларната економија беше комбинирана со наставната единица за економија на основното училиште Yrityskylä.
Постигнати резултати:	Yrityskylä Alakoulu достигна 86% од шестооделенците во Финска и работеше на десет локации.
Иновација:	За време на проектот, циркуларната економија беше интегрирана во целите за учење и модулите на Yrityskylä Alakoulu. Во текот на учебната 2018-2019 година, материјалот за учење беше целосно обновен со давање поголема видливост на циркуларната економија. Учениците се запознаа со значењето на природните ресурси за економијата и дефиницијата и бизнис моделите на циркуларната економија.
Оснажување:	Во 2019 година, Yrityskylä допре до речиси 77.000 ученици. Понатаму, TAT обезбеди обука и ориентација за циркуларна економија на повеќе од 1.000 наставници и го запозна целиот свој персонал со циркуларната економија.
Веб-страна:	https://www.sitra.fi/en/projects/yrityskyla-learning-environment/ https://tat.fi/ainotesopankki/on-aika-siirtya-kiertaloeen/

	yrityskyla.fi/en/ https://www.sitra.fi/artikkelit/kiertotalous-teki-kouluissa-lapimurr
Контакти:	Jenni Järvelä Tel. +358 40 556 7156 jenni.jarvela@tat.fi Kaisa Koistinen +35850 530 3969 Kaisa.Koistinen@tat.fi
Слики:	

XVII. Настава за циркуларна економија за сите нивоа на образование - Circular economy teaching for all levels of education

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Настава за циркуларна економија за сите нивоа на образование - Circular economy teaching for all levels of education
Кога:	2017-2019
Каде:	Финска
Кој:	Финскиот фонд за иновации SITRA со над 50 училишта, универзитети, образовни организации и компании
Цели:	Целта беше да го предизвикаме целиот образовен сектор да размисли каков тип на свет сакаме да создадеме. Направени се напори секоја индустрија да добие свои експерти за циркуларна економија.
Засегнати страни во проектот:	**Колеџи, универзитети и други образовни институти** **Колеџи и стручни колеџи:** Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia, Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksia, Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymänikstoopmatik, Stadin ammattiopisto, Suomen ympäristöopisto SYKLI, Vantaan ammattiopisto Varia

	рзитети за применети науки: Centria-ammattikorkea Haaga-Helia, Hämeen ammattikorkeakoulu, Kaakkois-Su ammattikorkeakoulu, Karelia-ammattikorkeakoulu, L ammattikorkeakoulu, Lapin ammattikorkeakoulunia, ammattikorkeakoulunia, тикоркеакоулу, Сејна амматикоркеакоулу, тамперин амматикоркеакоулу, Турун амматикоркеакулу , Vaasan ammattikorkeakoulu, Yrkeshögskolan Novia **Универзитети:** Универзитетот во Алто, Универзитетот во Хелсинки, Универзитетот во Источна Финска, Универзитетот во Јивескила, Универзитетот Кокола, Универзитетскиот конзорциум Чидениус, Универзитетот ЛУТ, Универзитетот во Оулу, Универзитетот ТТЈ, Универзитетот во Тампере, Универзитетот во Турку, Универзитетот во Ваааса, Универзитетот Јеил. **Други образовни организации:** Helsinki Think Company, Heureka, Edupoli, Kouvolan Aikuiskoulutussäätiö, Финска Nature League, Nuori Yrittäjyys ry, Финска Национална агенција за образование, економија и млади ТАТ.
Корисници:	Образовни институти, училишта, ученици
Финансирање:	Финскиот фонд за иновации СИТРА
Опис:	СИТРА соработуваше со сите нивоа на образовни организации за да се погрижи размислувањето за циркуларна економија да достигне што е можно повеќе Финци. На тој начин, SITRA сака да им обезбеди на идните експерти алатки за изградба на одржлива иднина и нов бизнис. Таа, исто така, обучи професионалци кои се едуцирани за размислување за животниот циклус и за широка соработка и кои разбираат дека економскиот раст во циркуларната економија не зависи од потрошувачката на природни ресурси.
Постигнати резултати:	Над 70.000 деца и млади ширум Финска студирале циркуларна економија во 2018-2019 година.
Иновација:	СИТРА ги разви и тестираше материјалите за учење и курсевите со партнери од сите образовни нивоа.
Оснажување:	Учениците од сите одделенија и студентите се запознаа со циркуларната економија.
Веб-страна:	https://www.sitra.fi/en/projects/circular-economy-teaching-levels-education/#what-was-it-about
Контакти:	Нани Пајунен, водечки специјалист, одржливи решенија, СИТРА nani.pajunen@sitra.fi, nani.pajunen@afry.com
Слика:	

XVIII. **Кругови! (Циклуси!) Kierroksia! (Cycles!)**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Кругови! (Циклуси!) Kierroksia! (Cycles!)
Кога:	2018-2019 година (студискиот материјал е објавен на 24.1.2020)
Каде:	Финска, Основни училишта низ целата земја
Кој:	Финска национална агенција за образование, Финскиот фонд за иновации СИТРА
Цели:	Целта на проектот беше да се развие најдобриот начин да се инспирираат и учат учениците од трето до шесто одделение да живеат поодржливо, да ги разберат основните принципи на одржливото производство и потрошувачка и да добијат алатки за претстојната еколошка револуција.
Засегнати страни во проектот:	Финска Национална агенција за образование, Ани-Елина Карвонен Финскиот фонд за иновации СИТРА, Сари Лаин LYFTA, YC Фелин
Корисници:	3-6то одделенци, основци
Финансирање:	Финскиот фонд за иновации СИТРА Финска национална агенција за образование
Опис:	Проектот го иницираа SITRA и Финската Национална агенција за образование, а LYFTA беше избрана за негов имплементатор преку тендер. Кругови! е дигитален материјал за учење за одржливото секојдневие и циркуларна економија за 3-6то одделение во

	но училиште. Материјалот за учење им помаг учениците да сфатат дека секој може да влијае на разво нивната иднина и одржливо општество. Материјалот за учење содржи над 80 готови лекц фасцинантни приказни на четири луѓе кои се стрема одржлив секојдневен живот. Погоден е и за независно учење и за заедничка работа. Платформата за дигитално учење му дава на наставникот практични алатки за да ги приближи темите на циркуларната економија до сопствениот живот на учениците. Според наставната програма, кругови! Материјалот за учење ги исполнува целите на одржлив начин на живот. Материјалот за учење ги преминува границите на предметот: додека ја проучувате циркуларната економија и одржливото секојдневие, меѓу другото ја учите и содржината за учење на мајчиниот јазик и литература, географија, визуелни уметности и ракотворби. Со материјалот за искуствено учење, детето брзо ќе стекне разбирање за тоа како секој од нас може да биде експерт за циркуларна економија.
Постигнати резултати:	Материјалот за учење содржи над 80 готови лекции и приказни за четворица луѓе кои се стремат кон одржлив секојдневен живот. Погоден е и за независно проучување и за заедничка работа. Во основно училиште 3-6 одделение учениците и нивните наставници можат бесплатно да го користат материјалот.
Иновација:	Дигиталниот материјал за учење ги преминува границите на предметот: додека ја проучуваат циркуларната економија и одржливоста во секојдневниот живот, учениците, меѓу другото, ги учат и содржините за учење на мајчиниот јазик и литература, географија, визуелни уметности и ракотворби.
Оснажување:	Во кругови! Проектот, беше изработен и објавен дигитален материјал за учење за употреба од страна на наставниците, а беше наменет заученици од 3-6 одделение во основните училишта.Материјалот за учење беше бесплатно достапен за сите наставници.
Веб-страна:	https://www.sitra.fi/hankkeet/kestavan-arjen-ja-kiertotalouden-oppimateriaali-alakouluihin/ https://www.sitra.fi/artikkelit/ope-hei-uusi-kiertotalouden-oppimateriaali-on-taalla/ https://www.oph.fi/fi/uutiset/2020/uusi-oppimateriaali-kiertotaloudesta-innostaa-kestavan-arjen-tekoihin https://lyfta.fi/kierroksia
Контакти:	Јохана Лахти, менаџер на материјал за учење, Одбор за образование телефон 029 533 1535; johanna.lahti@oph.fi • Tiina Sipilä, менаџер за материјали за учење, телефон Opetushallitus 029 533 1337; tiina.sipila@oph.fi • Сари Лејн, водечки експерт, Ситра, тел. 029 461 8445; sari.laine@sitra.fi • YC Felin, проектен координатор, Lyfta, тел. 045 134 1336; yc@lyfta.com

XIX. Циркуларна фабрика Kiertotehdas (Circular Factory)

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Циркуларна фабрика Програма за циркуларна економија „Делчиња од иднината“
Кога:	2019 година (отворањето на изложбата беше на 26 октомври) -
Каде:	Хеурека, Финскиот научен центар Вантаа, Финска
Кој:	Хеурека, Финскиот научен центар Програмата и изложбата имаа делови наменети за деца од основно училиште
Цели:	Посетителите на научниот центар се предизвикани да размислуваат за употребата на секојдневните предмети и материјали што е можно поефикасно.
Засегнати страни во проектот:	ХЕУРЕКА, Финскиот научен центар Универзитетот во Алто, Универзитетот во Хелсинки Служби за животна средина на Хелсиншкиот регион (HSY), Центар за повторна употреба, Финска федерација за шумски индустрии, СИТРА, Финскиот фонд за иновации HSY, Служби за животна средина на Хелсинки VTT Технички истражувачки центар на Финска ШУМСЛА ИНДУСТРИЈА (The Forest Industry org.)
Корисници:	ХЕУРЕКА, Финскиот научен центар Изложба одржана
Финансирање:	СИТРА, Финскиот фонд за иновации Neste Ojj, UPM Corp., VersoWood Corp.,
Опис:	Хеурека, Финскиот научен центар, имаше програма за циркуларна економија. Дел од неа беше изложбата на циркуларна економија подготвена за време на програмата. За јавноста беше отворена во сабота, 26 октомври, на настанот Future Pieces во Хеурека.

	ата Циркуларна фабрика ја илустрира циркула економија и решенијата за одржлив развој. Циркула фабрика е изложба за решенија за одржлив развој. Посетит се регрутираат да работат во циркуларна фабрика на идни чија задача е рециклирање на познати предмети и материја ефективен, еколошки и економичен начин. Изложбата им овозможува на посетителите да го продолжат животниот век на производите во работилницата за поправка, да создаваат рециклирани производи во работилницата за возење велосипед и да развијат одржливи производи во работилницата за пронаоѓање. Покрај изложбата на циркуларна економија, програмата вклучува настани поврзани со циркуларна економија, детски научни кампови, подготовка на училишни материјали за учење, дообука за наставниците и Ден на циркуларната економија. Работилниците и поврзаните материјали за учење се занимаваат со принципите и иновациите на циркуларната економија. Деталните описи на работилниците поврзани со циркуларната економија, како и дополнителните материјали, можат слободно да се преземат и користат и од наставниците и од другите заинтересирани страни. Предмет на материјалите за учење се особено новите употреби и рециклирање на влакна добиени од шуми и искористување на отпадот и отпадната пластика како материјал за идни горива, т.е. шума, отпад и енергија. Материјалите за учење исто така се имплементираат во соработка со партнери за циркуларна економија како што се HSY, Neste OYJ и Metsäteollisuus ry.
Постигнати резултати:	Проектот и изложбата се уште се во тек, така што резултатите допрва треба да бидат достапни.
Иновација:	Посетителите можат да дејствуваат како вработени во идната циркуларна фабрика, која има за цел да ги поправа производите и да прави рециклирани производи. Ова исто така може да создаде увид во тоа како да се намали потрошувачката на природни ресурси. Изложбата слична на игра им овозможува на посетителите да го продолжат животниот век на производите во продавницата за поправка, да создаваат рециклирани производи во продавницата за рециклирани производи и да развиваат производи одржливо во продавницата за создавање.
Оснажување:	Совети од Циркуларната фабрика за зајакнување: Размислете што ви треба. Набавете одржливо произведени производи и услуги. Добро внимавајте на она што го имате за да го продолжите нивниот употреблив век. Позајмувајте и изнајмувајте. Купете го само она што ви треба, дури и ако се користи или рециклира. Ако правите отпад, рециклирајте го.
Веб-страна:	https://www.heureka.fi/exhibition/circular-factory/?lang=en https://www.metsateollisuus.fi/uutishuone/metsateollisuus-on-mukana-heurekan-kiertotehdas-nayttelyssa https://www.materiaalitkiertoon.fi/en-US/Current/An_event_called_Tulevaisuuden_palasia_pr(52870)
Контакти:	Јута Кујасало Раководител на програмско производство

asalo@heureka.fi
+358 40 9015 280

Слика:	

XX. **Веб-страница за кружна економија - Kiertotalousnetti (Circular Economy Website)**

ЕКО-ИДНИНА – НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ	
Име:	Веб-страница за кружна економија - Kiertotalousnetti (Circular Economy Website)
Кога:	8/2017 – 7/2019
Каде:	Главните региони се Варсинаис-Суоми, Етела Саво, регионот Куопио и регионот Оулу.
Кој:	Финска лига на природата, Луонто-Лито
Цели:	Луонто-Лито спроведе училишни посети во целната област, каде на учениците им беа дадени информации за циркуларната економија. Целта беше часовите за време на празниците да ги охрабрат учениците самите да прават и размислуваат за работите. Мислењата на младите беа земени предвид при планирањето на задачите бидејќи се сметаше дека е неопходно лекцијата на младите да им биде возбудлива и мотивирачка.
Засегнати страни во проектот:	Финска лига на природата, Луонто-Лито, Леена Коивула СИТРА, Финскиот фонд за иновации, Риита Силвенноинен
Корисници:	Ученици од основните училишта во целните области
Финансирање:	СИТРА, Финскиот фонд за иновации
Опис:	Финската лига на природата, Луонто-Лито, е национална невладина организација за заштита на природата и животната средина за деца и млади. Проектот Luonto-Liitto нуди училишни посети поврзани со циркуларна економија за учениците од средните училишта.

	га на посетите е да им се даде можност на млади дојдат до идеи, да ја искористат својата креативност и инспирираат младите да ја запознаат циркуларната еконо можностите што таа ги нуди. Лекцијата одржана за вре посетите ги охрабрува учениците да прават и да размисл за работите самите. Мислењата на младите беа земени предвид при планирањето на задачите бидејќи на младите им беше потребно лекцијата да биде возбудлива и мотивирачка. Покрај тоа, учениците и наставниците беа во клучна позиција за проектот. Токму преку нив пораката допира до училиштата и до учениците. Интеракцијата со наставниците е од суштинско значење за развојот на проектот.
Постигнати резултати:	Во својот проект, Луонто-Лито спроведе училишни посети поврзани со циркуларната економија во средните училишта и натпревари во кои беше планирано село или град со циркуларна економија. Покрај тоа, Луонто-Лито ја произведе Kiertotalousnetti. fi веб-страницата, каде што е достапен наставен материјал за училишни часови. Заедно со Aalto University Junior, еколошка група за млади луѓе, беше имплементиран и клубот Надеж за Планетата, чии активности ја вклучуваат циркуларната економија. За време на летото, на наставниците по уметност им беше презентиран наставниот материјал Kiertotalousnetti.fi, а за учесниците на турнирот „Save Pond hockey“ беше подготвен информативен пакет за циркуларната економија. За време на проектот, повеќе од 11.000 ученици беа примени во различни делови на Финска. Веб-страницата (www.kiertotalousnetti.fi) беше креирана за време на проектот и сè уште е достапна на интернет.
Иновација:	При посетата на училиштето им беа дадени основни информации за циркуларната економија, а потоа им беше дадена можност да се запознаат со темата преку веб-страницата. Учениците и наставниците беа на клучна позиција за проектот бидејќи преку нив пораката допира до училиштата. Интеракцијата со наставниците е важна за развојот на проектот.
Оснажување:	За проектот беше направена теза. Според тезата, посетите на циркуларната економија на Здружението „Природа“ позитивно влијаеле врз односот на учениците кон циркуларната економија и ги поттикнале учениците да влијаат и да носат лични одлуки во согласност со циркуларната економија.
Веб-страна:	http://www.kiertotalousnetti.fi/
Слика:	

РЕЗУЛТАТИ ОД ФОКУС ГРУПА

Контекст и цел на фокус групата

Како дел од истражувањето, партнерите се одлучија да експериментираат со фокус група спроведена на национално ниво со цел да соберат одговори на темата од засегнати страни инволвирани во проблематиката секојдневно.

Фокус групата беше имплементирана во Март 2023 и таргетираше мала група од внимателно избрани членови кои можеа да дадат придонес за отворање дискусии за потребите на наставниците за примена на циркуларна економија и одржливи вредности, како и за разбирање на најдобрите прилики за обука што ги нуди Tinkering методологијата.

Целта на фокус групата беше да собере информации и искуства за потребите на наставниците за да им понуди соодветни активности за децата со кои работат. Според тоа, собраните податоци од фокус групата беа особено корисни за разбирање на можни стратегии за развивање на свеста на наставниците за циркуларната економија и преплетената методологија, како и за да се разбере како да се вреднуваат ефикасните образовни ресурси за школските едукатори.

Методологија

Преминувајќи кон методологијата користена понатаму со фокус групата, секој од партнерите внимателно избра најмалку 5 членови од студијата да ја претставуваат поширокаата популација што се обидуваат да ја таргетираат т.е. наставници, едукатори, обучувачи или родители.

Исто така, фокус групаата можеше да се направи и онлајн и физички, во зависност од потребите на организацијата. Но, требаше да доведе до дискусија на темата, овозможувајќи им на учесниците слободно да ги искажат своите мислења и идеи.

ИТАЛИЈА

Податоци за учесниците

Фокус групата што имаше за цел да собере податоци и искуства од италијанска перспектива беше имплементирана од страна на организацијата MVNGO во март 2023.

ство на состанокот што се одржа онлајн. Сите вклуч маж, 4 жени) работеа како наставници во основно и средно образование на в помеѓу 33-58 години.

Табелата подолу (табела 1) прикажува подетални информации за членовите, ка... се нивната годишна возраст, пол, географско потекло и степен на образование (Дипломски студии (дипл.) и магистерски студии (м-р)). Сите наставници што учествуваа во фокус групата рботат во две различни училиша од различен регион:

- 2 од 5 работат како помошници наставници во основно образование во регионот Умбрија;
- 3 од 5 работат како наставници по технологија и економија во средно училиште фокусирано на агрикултура во реонот на Сардинија.

Табела 1:

Profile	Name	Age	Country of origin	Education	Profession
Учесник 1	Франческа	36	Италија - Умбрија	М-р	Наставник во основно образование
Учесник 2	Лаура	33	Италија - Умбрија	М-р	Наставник во основно образование
Учесник 3	Донателa	55	Италија - Сардинија	Дипл.	Наставник во средно образование
Учесник 4	Роберто	49	Италија - Сардинија	Дипл.	Наставник во средно образование
Учесник 5	Патриција	58	Италија - Сардинија	Дипл.	Наставник во средно образование

Прашања и дискусија

Во овој параграф, ќе ги претставиме прашањата што им се дадени на учесниците за да се поттикне дискусијата. Секое прашање ќе биде проследено со белешки кои ги собираат придонесите на учесниците во дискусијата.

● Дали знаете што е Циркуларна економија? Можете ли да дадете примери?

Сите учесници знаеја за Циркуларната економија (ЦЕ) и дадоа директни примери за тоа како обично ја вклучуваат темата во нивната образовна програма (учесниците од Умбрија) или како сакаат да ја вклучат во иднина (учесниците од Сардинија).

Додека наставниците од основните училишта (Умбрија) беа повеќе фокусирани на подучување на нивните ученици на активно и одржливо граѓанство т.е. на 5R (одбијте, намалете, повторно употребувајте, пренаменете и рециклирајте), средношколските наставници (Сардинија) беа повеќе фокусирани на конкретни ставки што требаше да ги дадат за земјоделството и земјоделскиот бизнис, т.е. информатизација, нови технологии, трансформација на отпадот во ресурси. Во овој поглед, различните цели на наставниците произлегуваат од различните возрасти на учениците и образовната адреса на училиштето.

● Дали вие (или колегите) некогаш сте морале да се повикате на Циркул економија или нејзините принципи за време на вашите часови?

Наставниците од основните училишта одговорија дека се навикнати да се повикуваат на нив и по предмети како наука, географија и граѓанско образование и кога создаваат специфични дидактички искуства спроведени од надворешни ресурси, како што се професионалци од одредени области, како биологија, уметност и Санитација.

Од друга страна, професорите од средните училишта одговорија дека не се повикуваат конкретно на Циркуларната економија бидејќи треба да се стекнат со образовна основа за оваа тема што сакаат да ја добијат. Поточно, тие бараат мала теоретска и обемна практична обука. Понатаму, продолжувајќи ги дискусиите, тие признаа дека вредностите на циркуларната економија се дел од фармата и земјоделските навики. Сепак, тие потсетија на потребата и интересот за продлабочување на нивните вештини со цел да се произведе повеќе знаење погодно за студентите, со специфични врски со пазарот на трудот.

● Кои се најдобрите наставни стратегии што треба да се усвојат за да се комуницираат и да се пренесат принципите на циркуларната економија на учениците?

Сите учесници се согласија дека активностите промовирани преку методологијата се највлијателни. Дополнително, додаваат дека тоа повеќе вклучува мотивирање на учениците отколку теоретски часови.

Исто така, наставниците од основните училишта објасниј а како е важно да се поврзат принципите и практиките на ЦЕ и/или примерите што е можно почесто во наставните предмети, т.е. Географија, Наука и сл., и за време на посебни воннаставни активности, т.е. за време на работилници и/или класни патувања. Тие, исто така, истакнаа како во училиштата активностите поврзани со вредностите на ЦЕ се спроведуваат на бесплатна иницијатива на повеќето наставници, а тие би сакале да имаат наставен простор и време за тоа. Согласувајќи се со наставниците од средните училишта, тие нагласија дека треба да бидат достапни конкретни средства за спроведување на активностите на ЦЕ и методологијата Tinkering на подлабоко ниво.

Исто така, професорите од средните училишта известија за општата потреба нивните ученици да ја видат практичната врска помеѓу она што го учат на училиште и како можат да го користат. Мора да се имплементираат повеќе практични образовни алатки за да им се помогне на учениците да се поврзат со стандардите и иновациите на пазарот на труд. Нивните училишта тврдеа дека на наставниците им недостасуваат технологии за да работат на практичното усовршување на учениците. Спомнаа Роботика.

● Како може учениците да се освестат за принципите и вредностите на циркуларната економија за да станат свесни за нив и да можат да ги користат во секојдневниот живот?

Надоврзувајќи се на претходното прашање, наставниците од основните училишта бараат мали практики што учениците можат да ги отелотворат и да ги шират меѓу

ја, како што се правилно складирање ѓубре, намалув употребата на пластика итн.

Средношколските наставници имаа за цел да ја претстават ЦЕ од д перспектива за развој на фер и профитабилни пазари. Одличниот пример што г е оној на винската индустрија со која соработуваат, што им докажа на студенти остатоците од производството на вино може да се искористат за ферментација и ѓубрење.

Ниту еден од учесниците не се осврна на етичката перспектива човек-на-човек на ЦЕ, и кога ја признаваат, треба да почнат да вклучуваат теми како што се нефер дистрибуција на ресурси или нефер производствени синџири во нивните образовни активности.

● Како треба наставниците да бидат повеќе вклучени од страна на училиштата или општеството, воопшто, за да станат активни играчи во пренесувањето на принципите и вредностите на циркуларната економија?

На различни нивоа, сите наставници се согласија за потребата од спроведување:

- Специфична обука;
- Надворешен професионалец;
- Посебно знаење;
- Ажурирање на наставните планови (т.е. вклучување во економската програма некои делови за антропологија и човечка географија);
- Дополнителни средства и за активности и за алатки;
- Врска помеѓу сите претходни аспекти и општите принципи на ЦЕ со локалната реалност.

Професорите од средните училишта додадоа и дека се чини дека учениците ги интересира нешто друго освен темата. Тие додадоа дека им е тешко да бидат вклучени на општо ниво на часовите.

● Што мислите, кои се силните страни што може да ги има наставникот во пренесувањето на вредностите на кружната економија на клас млади ученици?

Сите учесници во фокус групата се согласија дека наставниците треба да бидат страсни за темата за вистински да ги ангажираат учениците и да се потсетат на претходно споменатите потреби и интереси како прв чекор за поттикнување квалитетна содржина.

● Според вашето искуство, кои се слабостите или вештините што би можеле да се подобрат во улогата на наставниците да ги пренесуваат вредностите поврзани со циркуларната економија?

Сите наставници вклучени во фокус групата се согласија дека со специфична обука за наставниците и во отсуство на финансии за активностите, сите активности што можат да ги спроведат се само засновани на личен интерес и иницијатива за време на нивниот час.

ата на училиштата и наставниците во пренесување принципите и вредностите на циркуларната економија?

Во овој поглед, учесниците се согласија со тоа дека училиштата, како образовни простори, се одговорни за одржливоста во целина. Училишните прос... треба да ја дадат теоријата на ЦЕ, додека практичните работилници треба да им обезбедат на децата игри за учење за отелотворување и ширење на навиките на ЦЕ.

МАКЕДОНИЈА

Информации за учесниците

Фокус групата беше спроведена во март 2023 година од страна на организацијата Основно училиште со ресурсен центар „Маца Ѓорѓиева Овчарова“.

Во фокус групата учествуваа 5 лица, соодветно, наставници со различно дисциплинско потекло и возраст, кои се сумирани во табелата подолу (табела 2).

Профил	Име	Возраст	Земја на потекло	Образование	Професија
Учесник 1	Олгица	64	С. Македонија	М-Р	Наставник
Учесник 2	Мила	37	С. Македонија	Д-Р	Наставник
Учесник 3	Весна	48	С. Македонија	М-Р	Наставник
Учесник 4	Персида	53	С. Македонија	Б-А	Наставник
Учесник 5	Ивана	36	С. Македонија	М-Р	Наставник

Прашања и дискусија

Дали знаете што е Циркуларна економија? Можете ли да дадете примери?

Учесник 1: најспартанската кружна економија може да се објасни со пример за животниот циклус на дрвјата во природата. Дрвјата растат, се разгрануваат, создаваат лисја што паѓаат наесен и создаваат компост што ги храни новите дрвја, а во суштина тоа е идеален природен кружен систем. Моделот на линеарна економија е историски помлад од кружната економија. Тоа е модел заснован на „земи, прави, троши и фрла“ - оттука и придавката линеарна како да се движи во права линија. Започнува со екстракција на ресурси, кои понатаму се обработуваат со пеколот на енергија и труд за да се произведат производи кои се продаваат, купуваат и потоа се користат додека функционираат и на крајот се третираат како отпад

Учесник 2: тоа е промена во моделот во кој ресурсите се користат, се претвораат во производи, а потоа стануваат отпад. Циркуларната економија ја намалува употребата на материјали, ги редизајнира материјалите, производите и услугите за да бидат помалку интензивни и го враќа „отпадот“ како ресурс за производство на нови

на пример, со рециклирање на пластика, се прави пластични производи.

Учесник 3: Не сум сигурен, но мислам дека тоа е кружно движење во круг и еко разумна распределба на средства.

Учесник 4: користете помалку нови ресурси со тоа што производите ќе траат подолго.

Учесник 5: кружната економија е ориентирана кон природата како нејзин модел. Концептот на кружна економија има за цел да ги задржи суровините во затворена јамка. На овој начин максимално се користат ресурсите, се намалува потребата од нови, се избегнува отпадот, а се зголемува животниот циклус на производите. Накратко, денешниот отпад станува суровина за утре - исто како и во природата. На овој начин, кружната економија се разликува од сегашниот економски систем, односно линеарниот систем, во кој производите се произведуваат, користат и се отстрануваат.

Дали вие (или колегите) некогаш сте морале да се повикате на Циркуларната економија или нејзините принципи за време на вашите часови?

Учесник 1: Не знам за моите колеги, но знам. Пред појавата на ИТ користевме чекани како визуелно помагало и често знаев да ги користам двете страни. Организирав работилница за моите ученици во соработка со основно училиште и локален бизнис за изработка на накит од неупотреблив текстил, кожа и метални жици. Пожртвувано ги споделив со моите ученици затоа што нашиот образовен систем многу малку ги учи децата за сегашноста и, дури и за помладите, што ги чека во иднина, ако сите заедно не се грижиме за планетата Земја.

Учесник 2: Да, за време на предавањата се водев од принципите на кружната економија, особено за време на часовите, денот на екологијата и денот на планетата Земја. Кога го собираме отпадот со учениците кои имаат намера да го рециклираат, ги истражуваме придобивките од кружната економија и можностите за нивна примена.

Учесник 3: Да, во системот на исхрана и трошење енергија.

Учесник 4: Да, често користам нагледни помагала кои сами ги правиме од постоечки материјали во училницата.

Учесник 5: Да, понекогаш користам кружна економија за време на некои часови.

- **Кои се најдобрите наставни стратегии да се усвојат за да се комуницираат и да се пренесат принципите на циркуларната економија на учениците?**

Учесник 1: најдобрата стратегија е да се постават мали контејнери во училницата уште од најмала возраст за отстранување на отпадот што го создаваат за време на наставата преку практична примена за едукација. Во исто време, наставникот треба постојано да нагласува дека дури и ѓубрето може дополнително да се користи. Може да се добие нов производ (на пример, пакување за пакување јајца од хартија или правење украси за елката од стара хартија и сл. каде учениците ќе научат дека и тие како поединци остваваат отпад. Пресудна улога има наставникот Колку подобро ги знае и ги практикува принципите на циркуларната економија, толку подобро ќе може да ја промовира свеста за важноста од зачувување на здрава животна средина.

мена на кружната економија, според можностите, селекција на отпад за рециклирање и повторна употреба на отпадниот материја што може да се користи (на пр. при работа во работилници од текстил кожарската професија кај нас училиште).

Учесник 3: Практична изведба на активности во природа.

Учесник 4: преку личен пример да им покажеме на учениците дека треба да создаваме во склад со природата без да ја уништуваме.

Учесник 5: Го совлада основниот концепт на кружна економија, ги разбира ограничените ресурси, ги применува деловните модели на кружна економија и користел систематско размислување во решавањето на проблемите.

- **Како може учениците да бидат свесни за принципите и вредностите на циркуларната економија за да станат свесни за нив и да можат да ги користат во секојдневниот живот**?

Учесник 1: Често велам дека однесувањето на децата е последица на возрасните. Прво се родителите, а потоа наставниците. Факт е дека најголемиот дел од возрасната популација недоволно ја разбира и практикува општествената одговорност. Чувствува дека сѐ надвор од неговиот дом е туѓо, па малку го интересира како, каде и што фрла. Оттука, многу диви депонии, загаден воздух, загадени речни водотеци и почви, не мислејќи дека културите се одгледуваат на исто тло, се пренесуваат во растението, плодот, кој пак завршува на нашата трпеза. Долгорочно, сепак, сите ние го плаќаме данокот за таквата негрижа преку здравствени сметки.

Учесник 2: тековното образование, обука, работилници, истражувања и посети на компании кои применуваат циркуларна економија се основа за успех.

Учесник 3: Почитувајте ја природата, штедете.

Учесник 4: да им ги покаже последиците од прекумерното користење на природните ресурси.

Учесник 5: вклучи теми и примери за одржливост и циркуларна економија во наставните програми на сите нивоа, од широки перспективи до специфични. На пример, со помлади возрасни групи - разговарајте за моделот 5R (одбијте, намалете, повторно употребувајте, рециклирајте, гние) и како да го спречите отпадот во нашиот секојдневен живот. Кружни посети на компании може да бидат дел од класните екскурзии на сите нивоа. Високите нивоа можат да работат на значењето на кружната економија, моделот и деловните примери.

ците да бидат повеќе вклучени од училиштат општеството за да ги направат активни играчи во пренесување принципите и вредностите на циркуларната економија?

Учесник 1: Во институциите од областа на образованието, како што е Министерството за образование и култура, каде што се креираат наставни програми, доволно е да се вметне задолжителен општообразовен предмет, како што се општествена одговорност и култура на здрав живот, составен од неколку модули.

Учесници 2: доколку континуирано се обучуваат и им се всади чувство на општествена одговорност, тоа ќе го пренесат на своите ученици.

Учесник 3: да се оспособува за циркуларна економија и да го применува стекнатото знаење во наставата.

Учесник 4: спроведе повеќе лекции од областа на екологијата и заштитата на животната средина.

Учесник 5: да се развие и да се зајакне меѓусекторската соработка, вклучително и соработката со младинските организации и бизнис секторот за да се зајакнат координираните напори кон обезбедување широк опсег на дополнителни можности за формалното образование за младите луѓе да стекнат и развијат компетенции за циркуларна економија, на пример, неформално учење, обука на работното место итн. Ова може да вклучува практиканти во одржливи компании, посети на претставници на компании, патувања на компанијата и предизвици на компанијата.

- **Кои мислите дека се силните страни што може да ги има наставникот во пренесувањето на вредностите на кружната економија на класата млади ученици?**

Учесник 1: од суштинско значење е да се објаснат принципите со примери. Од искуство знам дека споделувањето личен пример за кружна економија остава најсилен впечаток кај студентите. Доволно е да споделиме личен пример, како на пример дека на својата улица иницирале секое домаќинство посебно да избира пластична амбалажа од останатиот комунален отпад за да им ја олесни работата на уличните собирачи на пластика од ранлива категорија граѓани кои на тој начин го прехрануваат семејството. .

Учесник 2: Наставникот е запознаен со концептот и принципите на циркуларната економија, ги применува и е општествено одговорен. Исто така, наставникот мора да се залага за примена на принципите на кружна економија во училницата и демонстрација на добри практики.

Учесник 3: витална точка би била желбата на наставникот да посетува обука по предметот и да го пренесе стекнатото знаење во наставата.

Учесник 4: организирање акции за да им се покаже како да добијат повеќе со циркуларна економија.

ікациски вештини и интерперсонални вештини, а
слушање, способност за соработка и приспособливост. Компетентност за ангаж
да се биде симпатичен, способност за поедноставување на концептите и креати

- **Според Вашето искуство, кои се слабостите или вештините што би можеле да се подобрат во улогата на наставниците да ги пренесуваат вредностите поврзани со циркуларната економија?**

Учесник 1: само со задолжително образование на сите наставници. Мал број наставници неформално, односно се едуцираат, истражуваат и го прошируваат своето знаење за сите општествени промени чисто од општата култура. Некако, концептот на циркуларна економија се доживува како нешто што само економистите треба да го знаат, заборавајќи дека сите науки се во меѓусебна корелација. Секој кој себеси се нарекува интелектуалец треба да ги доживее принципите на циркуларната економија како култура на општествена одговорност и живеење во здрава животна средина.

Учесник 2: Моите главни слабости се 1) недоволно образование за темата и 2) недоволна мотивација за спроведување на добри практики преку училишните институции.

Учесник 3: недостаток на интерес, недостаток на време, премногу администрација.

Учесник 4: има потреба од повеќе лекции од областа на часовите по екологија за да ги пренесе вредностите на кружната економија.

Учесник 5: Недостигаат регулативи кои ја регулираат правната конкуренција меѓу компаниите. Недостаток на еколошка свест од страна на добавувачите и клиентите. Економски бариери и пристап до финансирање

- **Каква треба да биде улогата на училиштата и наставниците во пренесувањето на принципите и вредностите на циркуларната економија?**

Учесник 1: тие мора да бидат промотори за да се подигне свеста за важноста на циркуларната економија.

Учесник 2: дејствувајте за промовирање на важноста на кружната економија, како за луѓето така и за природата.

Учесник 3: менторска улога, водечки и следечки вредности и исходи.

Учесник 4: градење навики за повторна употреба и рециклирање на материјалите што се користат во училиштето.

Учесник 5: Училиштата и универзитетите мора да учат теоретско знаење за циркуларната економија и, исто така, да го поддржат одгледувањето на менталитет за одржливост и еко-одговорно граѓанство надвор од училниците и предавалните.

- **Дали знаете која е методологијата за чепкање? Ако да, дали го користите и како?**

Учесник 1: Да, го користам овој метод со учениците за да изработам фустани од рециклирани материјали како што се хартиени крпи и ролни од тоалетна хартија, кутии со јајца, целофан и други пронајдени материјали.

Учесник 2: да, во различни фискални политики.

Учесник 3: Не, не сум запознаен со изразот.

Учесник 4: Не, не.

Учесник 5: Да, го користам при врамување на проблеми, користење технологија за нови апликации и донесување одлуки за дизајн.

ФИНСКА

Вовед

Фокус групата имаше за цел да истражи како наставниците од различни училишта во Вантаа ја перципираат Циркуларната економија (ЦЕ) и нејзината потенцијална инкорпорација во образовните рамки. Оваа група, олеснета преку Интернет, сочинуваше пет наставници од различно образование, обезбедувајќи повеќеслојна перспектива.

Свесност и интеграција на СЕ во лекции

Од дискусиите беше очигледно дека постои универзална свест за принципите на СЕ кај едукаторите-учеснички. Нивната блискост се протегаше од зачетоци како рециклирање и надградба до посложени елементи како одржливо производство и потрошувачка. Сепак, длабочината до која СЕ е интегрирана во нивните лекции варира. Додека некои само ја прелистуваа површината, дискутирајќи за тоа за време на единиците за одржливост, други ја вградија како основна компонента во предметите, особено во науките за животната средина.

Наставни стратегии и ангажман на учениците

Опсегот на наставни методологии предложени од учесниците беше огромен, одразувајќи го нивното различно потекло и возрасни групи на студенти. Иако често се споменуваа практични активности, патувања на терен и учење базирано на проекти, вреди да се забележат иновативни пристапи како што се раскажување приказни, играње улоги и интеграција на анимирани видеа. Овие стратегии пренесуваат знаење

стилови на учење, обезбедувајќи сеопфатен ангаж
студентите.

Покрај тоа, акцентот на примената во реалниот свет беше непогрешлив. Настав
веруваа во надминување на теоретското знаење, залагајќи се за проекти
отсликуваат предизвиците од реалниот свет, подготвувајќи ги на тој начин учени
практично решавање на проблеми додека негуваат еколошка свест.

Вклучување и поддршка на наставниците

Имаше опиплив повик за засилена поддршка за едукаторите во овој домен. Од потребата за насочена обука до обезбедување на релевантни ресурси, наставниците бараа поддршка од образовните власти и институции. Редовни работилници, проекти за соработка и заедничко складиште на ресурси беа меѓу предлозите.

Јаки страни, предизвици и области за подобрување

Додека наставниците покажаа пофална посветеност за одржливо живеење и склоност да се приспособат и интегрираат ново знаење, тие исто така ги признаа предизвиците. Една истакната грижа беше навигацијата низ огромното пространство на информации за СЕ и филтрирање на она што е соодветно за возраста и усогласено со наставната програма. Деликатниот чин на влевање страст додека се обезбедува фактичка точност беше уште еден предизвик.

Улогата на училиштата

Сеопфатна тема беше императивната улога на училиштата. Училиштата, како институции, не треба да бидат само места за настава, туку примери на одржливи практики. Интегрирањето на СЕ во нивните операции и вредности може да им обезбеди на студентите жив модел на принципите што се учат.

Заклучоци

Фокус групата даде драгоцени сознанија за моменталната состојба на образованието на СЕ во училиштата во Вантаа. Додека постои свесност, постои итна потреба за структурирана поддршка, ресурси и обука за наставниците за ефективно да ги обликуваат идните граѓани кои се свесни за екологијата. Како што општеството сè повеќе гравитира кон одржливост, образовните институции мора да бидат во првите редови, залагајќи се за промената.

ОЦЕНУВАЊЕ

Вовед

За евалуацијата на податоците собрани во фазите на истражувањето, користејќи прашалник, собирање добри практики и фокус групи, во ова поглавје ќе се обидеме да разбереме кои потреби се појавуваат во однос на различните национални контексти и

име дали има се сите точки на контакт од кои може изготви обединета стратегија која ги зема предвид силните и слабите страни н вклучени партнери.

Ќе ги извлечеме резултатите од нашето истражување со тоа што ќе го подел различни параграфи:

а) Резултати и размислувања од деск истражување.

б) Наоди од фокус групи: задоволување на потребите на наставниците.

в) Проценете ги потребите на наставниците во однос на зелените компетенции: од локалната кон рамката GreenComp.

Резултати и размислувања од бирото од истражувањето.

Најдобри практики

Што се однесува до Desk Research, особено за делот поврзан со колекцијата Најдобри практики, на конзорциумот му беше потребна помош за изнаоѓање на релевантни практики што треба да се реплицираат во областа на методологијата за кружна економија и непречено работење. Не толку многу од оние кои беа пронајдени во фазата на истражување беа навистина имплементирани во училиштата и во образовната област.

Меѓутоа, ако, од една страна, партнерскиот конзорциум успеа да најде добри и повторливи практики на полето на циркуларната економија и одржливоста, од друга страна, беше прилично тешко да се најдат практики кои експлицитно се однесуваат на методологијата за тинтрање. Згора на тоа, видот на собраните најдобри практики укажува на недостаток на обука за методологија за циркуларна економија и „Тинкеринг“ во однос на наставниците и воспитувачите во училиштата.

Во однос на собраните практики, веруваме дека - иако постои тематска празнина со методологијата Tinkering во училиштата - постојат добри примери кои можат да се реплицираат или барем да послужат како инспирација за целната група.

Еден од клучните аспекти е дека сите практики за собирање се реплицираат, модифицираат и се приспособуваат на различни образовни контексти со цел да им се овозможи на наставниците и воспитувачите да го приспособат спроведувањето на практиките.

Знаење за кружна економија на ниво на учесници

Мнозинството од испитаниците имаат просечно познавање на темата што главно доаѓа од извори надвор од образовните институции, како што се ТВ вести, списанија, други

обука. Сосема слична беше ситуацијата и за Итали
Македонија.

Од друга страна, при доаѓањето во Финска, мнозинството учесници тврдеа д
знаат значењето на изразот „кружна економија“, што укажува на релативно висо
на свест за концептот кај испитаниците. Учесниците посочија дека нивното з
потекнува од специјализирана обука, како што се универзитетски курсеви или
програми за обука. Ова имплицира дека значителен дел од финските испитаници
добиле формално образование или професионален развој поврзан со циркуларната
економија, што им овозможило подлабоко разбирање на темата.

Знаење за кружна економија на национално и професионално поле

Мнозинството од испитаниците од Италија сметаат дека популарноста на Циркуларната економија е доста ниска и, генерално, знаењето за Циркуларната економија на ниво на земја може да биде подобро од некој друг просек. Сепак, поголемиот дел од учесниците тврдат дека има земји кои работат понапорно во обидот да ги шират вредностите на Циркуларната економија, а добар дел веруваат дека ситуацијата во Италија е типична за другите европски земји.

Што се однесува до Финска, мнозинството од испитаниците посочија дека ги перцепираат училиштата како примарен извор на знаење за циркуларната економија во споредба со другите земји. Генерално, податоците укажуваат на позитивно опкружување за знаење за циркуларна економија на национално ниво во Финска, при што училиштата играат значајна улога во едукацијата на населението.

Она што произлезе од резултатите е дека има потреба од континуирани напори за да се обезбеди сеопфатен и ефективен пренос на принципите и вредностите на циркуларната економија, потенцијално преку мешавина на теоретски и практични пристапи. Важно е да се решат празнините во знаењето и различните нивоа на ангажман во различни професионални сектори за да се поттикне подеднакво усвојување на практиките на циркуларната економија во економијата и општеството.

Знаење за циркуларна економија во училиштата

Тенденцијата во Италија е да се смета дека напорите на училиштата не ги задоволуваат доволно во ширењето на вредностите на Циркуларната економија и дека тоа треба да биде едно од местата каде обуката во оваа смисла треба значително да се подобри, особено преку комбинација на теоретски и практични вештини. Италијанските учесници предложија дека практичните работилници и настани се најдобриот начин за ангажирање на учениците. Тие, исто така, тврдеа дека е важно да се вклучат родителите и семејствата во процесот на обука за вредностите на Циркуларната економија.

Што се однесува до Финска, испитаниците во истражувањето силно се согласија дека училиштата треба да бидат основно место за обука на идните генерации за вредностите и принципите на Циркуларната економија. Повеќето испитаници веруваат дека училиштата треба да обезбедат едукација за циркуларната економија. Тие изразија став дека теоретското знаење и практичните информации за циркуларната економија треба да се вградат во наставните програми на училиштата.

кажаа ентузијазам за улогата на воспитувачи
обликувањето на разбирањето на идните генерации за циркуларната економи
истакнаа важноста од инкорпорирање на образованието за циркуларна економ
училиштата и потребата наставниците да ги стекнат потребните вештини и зна
ефективно да го предаваат овој предмет.

Генерално, испитаниците од сите земји посочија дека во училиштата треба да се потенцира практичното знаење и комбинацијата на теорија и пракса. Иницијативите како што се работилници, настани итн., кои активно ги ангажираат студентите и учениците се сметаат за поефикасни од само теоретските сесии. Овие се сметаат за неопходни и фундаментални, но тие треба да се пренесат заедно со големо внимание на практичната страна на наставата.

Познавање на методологијата на тинкерирање

Што се однесува до финските одговори, мнозинството тврдеше дека го знае значењето на изразот. „Методологијата на чепкање“укажува на високо ниво на запознаеност и разбирање.

Меѓутоа, финската ситуација не ја одразува онаа на земјите како Италија и Македонија, каде што знаењето за оваа практика е сè уште слабо и недоволно распространето, ниту на ниво на училиште, ниту во однос на општата култура. Како што беше посочено на друго место, овој факт беше особено евидентен во собирањето на добри практики, што се покажа особено тешко во овој поглед.

Во оваа смисла, споредбата помеѓу партнерите може да биде особено корисна во смисла на поддршка и размена на добри практики од различни ситуации за постигнување заеднички цели.

Идентификувани вештини и знаења потребни за наставниците

Сите испитаници од сите земји на конзорциумот беа оптимисти за улогата на наставниците во ширењето на вредностите на Циркуларната економија, иако тие тврдеа дека треба да бидат соодветно обучени - и теоретски и практично - преку специфични обуки и работилници. Исто така, тие ја изразуваат својата поддршка за наставниците, велејќи дека треба да работат на ангажирање на нивните ученици преку проактивен став за време на часовите за да ги покажат и поканuваат учениците секојдневно да ги практикуваат вредностите на Циркуларната економија.

Наоди од фокус групи: задоволување на потребите на наставниците.

Фокус-групите беа особено корисни во идентификувањето на потребите на наставниците за потенцијалните наставни активности за циркуларна економија и методологија на „Тинкеринг“. Наставниците беа прашани што мислат за потенцијалот на неформалното образование и „Тинкеринг“; им требаше појаснување, бидејќи требаше да го научат значењето на овие поими. Покрај ова, уште од првите зборови

ıше јасно како тие побараа да се спроведат нефор
методологии со експерти за да се поттикне Циркуларна економија и вре
поврзани со одржливост. Особено, наставниците од средните училишта ја пре
важноста на практичните активности и работилниците за подигање на свеста за
влијателен и успешен начин.

Професорите од средните училишта не ја спомнаа експлицитно потребата од работилници или рекреативни активности, но нагласија како активностите што треба да се спроведат треба да бидат исклучително практични и поврзани со пазарот на трудот. Сите тие инсистираа на важноста на теренска едукација за наставниците и го изразија својот интерес за овој специфичен К2 проект да добие некои, заедно со барање нивните училишта да бидат вклучени во следењето на оваа фокус група.

Што се однесува до потребата од дополнителни средства, особено нагласена од професорите од средните училишта за инвестирање во оптималната технологија за која претпоставуваа дека им е потребна, тие јасно се однесуваа на владините институции.

Проценете ги потребите на наставниците во однос на зелените компетенции: од локалната кон рамката GreenComp.

Важноста на наставата за одржливост

Од податоците собрани за време на истражувачката фаза на проектот Еко-иднина, постои потреба да се имплементира програма за патека за подобрување на вештините за наставниците за зајакнување на нивните клучни компетенции и профили во справувањето со прашањата поврзани со животната средина и зелените. Во овој поглед, основна алатка за изградба на валидна, ажурирана патека која е прилагодена на потребите на целната група, но го зема предвид современиот контекст е GreenComp. Европската рамка за компетентност за одржливост (2022), односно извештајот изготвен од Европската комисија врз основа на идентификување на компетенциите во областа на образованието за одржливост на наставата.

Еден од најрелевантните аспекти што го разбравме од собраните податоци се однесува на потребата да се знае што е одржливост и циркуларна економија за јасно да се дефинираат контурите на наставните цели. Само на овој начин професионалците можат да го совладаат знаењето од оваа област стекнувајќи компетенции за одржливост. Како што откриваме во GreenComp, стекнувањето на компетенции води кон зајакнување на оној што учи да биде активен и проактивен во заинтересираното поле:

Компетентноста за одржливост ги овластува учениците да ги отелотворат вредностите за одржливост и да ги прифатат сложените системи со цел да преземат или да бараат акција што го обновува и одржува здравјето на екосистемот и ја подобрува правдата, генерирајќи визии за одржлива иднина (ЕК, 2022; стр. 12).

Во оваа смисла, моќта поврзана со компетенциите за одржливост на настава-учење е строго поврзана со нивната трансформативна моќ, т.е. способноста да ја смениме нашата перспектива, умови и навики, поттикнувајќи го критичко размислувачкиот став кон нашата улога во нашите средини (ЕС, 2022; стр. 12).

ако нешто неутрално. Сепак, знаењето е моќен инст
за индивидуална и колективна еманципација. Знаењето му овозможува на чове
стане свесен за неговата/нејзината состојба и состојбата на заедницата и околи
која се дел.

Во овој поглед, важноста на наставата за одржливост строго се потпира на пот
да ги промениме нашите навики кон средината во која живееме за да станеме свесни за силната меѓузависност на нашето постоење од системот во кој живееме.

Подучувањето и учењето и на теоретските и на практичните вештини за одржливост се и ќе бидат сè пофундаментални за препишување на односот меѓу нас и светот, особено кога климатските промени се вистински проблем што влијае на нашето секојдневно постоење.

Учењето за одржливост на животната средина има за цел да го негува начинот на размислување за одржливост од детството до зрелоста со разбирање дека луѓето се дел од природата и зависат од неа. Учениците се опремени со знаења, вештини и ставови кои им помагаат да станат агенти на промени и да придонесуваат индивидуално и колективно во обликувањето на иднината во планетарните граници (ЕК, 2022; стр. 13).

Од локалната кон рамката GreenComp

За да се потврдат вредните, ажурирани и потрошни компетенции во областа на одржливоста, неопходно е да се земат предвид четирите макро области на компетентност. Поради оваа причина, конзорциумот одлучи да ги реши недостатоците што произлегоа од податоците собрани преку развојот на курс за обука што ќе започне од сеопфатното познавање на методологијата за кружна економија и непречено работење и областите и компетенциите на GreenComp, конкретно:

1) Внесување на вредности за одржливост:

КОМПЕТЕНЦИИ:

- Вреднување на одржливоста
- Поддршка на правичност
- Промовирање на природата

2) Прифаќање на сложеноста во одржливоста:

КОМПЕТЕНЦИИ:

- Системско размислување
- Критичко размислување
- Проблем со рамка

3) Предвидување одржлива иднина:

КОМПЕТЕНЦИИ:

- Прилагодливост
- Истражувачко размислување

4) Дејствување за одржливост:

КОМПЕТЕНЦИИ:

- Политичка агенција
- Колективна акција
- Индивидуална иницијатива

ВОВЕД ВО МЕТОДОЛОГИЈАТА ТИНКЕРИНГ И НЕЈЗИНАТА УПОТРЕБА КАЈ ДЕЦАТА

„Tinkering“ е пристап за учење заснован на неформални образовни обрасци и стратегии и, првично, беше замислен да ги ангажира луѓето со учењето STEM (поврзано со науката, технологијата, инженерството и математиката).

Оваа методологија се надоврзува на идеите во педагогијата заснована на испитување, нагласувајќи го критичкото размислување и практичниот пристап на учесниците и искористувајќи некои од најпривлечните и мотивационите елементи на пристапите за учење насочени кон ученикот, извонредните и практичното учење. Во овој поглед, Tinkering се состои од земање на ставка, нејзино користење, подобрување и експериментирање со него без никаква структура (Museo della Scienza, 2023).

Мешањето може да го зголеми ентузијазмот на децата кон предметите со кои не се запознаени. Поконкретно, кога на детето му се дава играчка, компјутерски уред, робот или нешто ново, пристапот во првата фаза е да се истражи „што ќе се случи ако“, да се работи на умот на децата, да се стимулира нивната креативност и процесот на учење преку љубопитност (Кубо, 2021).

Tinkering има за цел да развие критичко размислување, креативност, соработка, решавање проблеми, комуникација, одговорност, самодоверба, дигитална писменост и вештини за претприемништво. Зборувањето се смета за пристап на пресметковно размислување што може да ги поттикне вештините од 21-от век целосно да се појават

21Century 4xC’s овие се однесуваат на широк спектар на сценарија и теми

Критичко размислување	Кереативност	Соработка	Комуникација
Истражување и наоѓање решенија за проблемите со кои се среќаваат	Развивање креативност за користење на нивната имагинација и размислување надвор од рамката	Работење со други во парови или групи за развивање тимска работа	Разговарање преку нивните откритија, идеи, слушање на другите и развивање идеи од разговорот

Извор на слика: KuboEducation

Пристапот на „Tinkering“ кон образованието се посветува на моделите на учење на NFE. Во овој поглед, ресурсите на NFE може да се искористат во корист на методологијата Tinkering за добро да се искористат кога станува збор за ширење на нови концепти, тестирање вредности и стимулирање на учење преку правење кај малите деца.

НФО „се однесува на планирани, структурирани програми и процеси на лично и социјално образование за млади луѓе дизајнирани да подобрат низа вештини и компетенции надвор од формалната образовна програма“ (Совет на Европа, 2023 година). Некои од неговите главни карактеристики го прават идеално достапен за секого, ориентиран кон група, организиран процес со образовни цели, партиципативен, насочен кон учењето, посветен на учење животни вештини и подготовка за активно граѓанство, холистичко и процесно ориентирано, засновано на искуство и организирано на потребите на учесниците (Совет на Европа, 2023).

Сите активности кои ги промовира Tinkering се секогаш во форма на игра или предизвик и мора да се изведуваат во групи. Главните активности вклучуваат градење или разбивање на предмети, истражување на материјали или механички елементи, создавање оригинални артефакти или предизвикување верижни реакции.

„Tinkering“ има за цел да направи разни предмети користејќи рециклирани материјали лесно достапни дома. Кутии, чаши, листови хартија, парчиња дрво, жица и пластична обвивка се само дел од „состојките“ кои можеби ќе бидат потребни за да се дојде до работа. Може да се изградат многу работи: електрични кола, мали роботи, механички играчки, мермерни патеки, механизми за верижна реакција и скулптури (Metodologie Didattiche, 2023).

Особено, вкрстувањето помеѓу овие два образовни пристапи може да поттикне процеси како што се

- Изведување и подобрување на групната динамика;
- Социјална вклученост и дијалог меѓу различностите;
- Изградба на безбедна средина за учење без осудување и незаснована на перформанси;
- Стимулација на различни области на интелигенцијата на детето;
- Учење на практични вештини;
- Развивање на самопочит и автономија при изведување вежби.

Во овој прирачник, ќе имате шанса да експериментирате со Tinkeri имплементирање на работилницата која е дизајнирана за Форматот за об еко-иднина. Поконкретно, Темата 2 се однесува на методологијата на дотеруі пристапот NFE и се состои од некои упатства за работилниците со кои треоа да работите и да дознаете повеќе за овој иновативен метод.

РЕФЕРЕНЦИ

Совет на Европа, 2023. Неформално образование. Достапно на: https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation/definitions [Пристапено: 14/12/2023].

Kubo, 2021. Што е тинтрање? Достапно на: https://kubo.education/tinkering-and-kubo/. [Пристапено: 14.12.2023]

Metodologie Didattiche, 2023. Tinkering. Достапно на: https://www.metodologiedidattiche.it/2017/12/09/tinkering/. [Пристапено: 14.12.2023].

Museo della Scienza, 2023 година. Достапно на: https://www.museoscienza.org/en/education/tinkering. [Пристапено: 14.12.2023]

ФОРМАТ НА ЕКО-ИДНИНА ОБУКА

ВОВЕД ВО ФОРМАТОТ НА ОБУКА ЗА ЕКО-ИДНИНА

Како што ќе видите, овој Формат за обука е дизајниран да ја поддржи обуката на наставниците за теми поврзани со одржливоста и еколошките вештини.

Форматот за обука за еко-иднина има за цел да обезбеди практични алатки за да го направи знаењето за вредностите на одржливост забавно и споделено, во контекст на патеката за подобрување на вештините за наставниците и едукаторите на децата. Во оваа смисла, форматот е дизајниран да им обезбеди на воспитувачите пакет со алатки за да го стимулираат сопствениот процес на учење преку темите Циркуларна економија, Методологија на дотерување, рамка GreenComp и Ко-дизајн, но внимавајќи на потребите на децата во однос на јазот во вештините. . Поради оваа причина, ќе

агласуваат реализацијата на одржливи цртани фил
приказни, заедно со сесии за ко-дизајн за да се стимулира бура на иде
учесниците.

Сепак, овој материјал може повторно да се користи и да се прилагоди на различни потреби и целни групи. Работилницата, која има за цел да исполни практични функции, а истовремено да ја пренесе теоријата, може да се прилагоди на потребите на наставниците, воспитувачите и секој возрасен човек кој е заинтересиран за обука или унапредување на своите вештини во овие области.

Затоа, форматот презентиран овде служи како модел за инспирација и се надеваме дека ќе биде „контаминиран“ преку потребите и позадината на другите луѓе.

Во Форматот за обука има 10 главни теми и тие се, соодветно:

-Вовед;

-Кружна економија:

-Методологија на „Tinkering“ и NFE со деца;

-GreenComp Област 1: Отелотворување на вредностите за одржливост;

-ГринКомп Област 2: Прифаќање на сложеноста во одржливоста и сродните компетенции;

-GreenComp Област 3: Предвидување одржливи иднини;

-GreenComp Област 4: Дејствување за одржливост;

-Ко-дизајн со деца;

-Креирање на табла за карикатури и одржливост;

-Евалуација.

ТЕМА 1: ВОВЕД

ПРЕГЛЕД

Оваа воведна сесија ја објаснува целта и опсегот на проектот ЕКО-ИДНИНА и форматот за обука. За време на обуката лично, структурата и содржината на активностите ќе им бидат презентирани на учесниците.

рот ќе ги поддржи учесниците во разбирањето на гл
цел на форматот на обуката. Меѓутоа, воспитувачот не само што мора да се
накратко да ја објасни целта на проектот ЕКО-ИДНИНА и Форматот за обук
треба да се фокусира и на тоа како учесниците ќе научат за вештин
методологија на Циркуларна економија, одржливост и непречено.

Првиот дел од сесијата ќе биде посветен на накратко претставување на структурата на Форматот за обука. Оваа презентација има за цел да ги ориентира учесниците кон самиот опсег на нивната обука: посетете ја патеката за унапредување на вештините за методологијата за кружна економија, одржливост и непроменување што ќе се користи во нивната работа со младите. Воспитувачот мора да запомни дека Обуката мора да функционира како алатка за учење за наставниците - и индиректно за учениците. Учесниците мора да станат вектори и вистински агенти на промени за одржливост.

Во овој контекст, образованието за одржливост се смета за трансформативна практика на учење бидејќи ги охрабрува наставниците и децата да ги преиспитуваат нивните перспективи, верувања и однесувања и ја предизвикува традиционалната улога на субјектот и на човечкото суштество во неговата околина. Потоа, опсегот на оваа рамка за учење е да го поддржи процесот на стекнување вештини за нивна конкретна употреба со тоа што ќе доведе до производство на конкретни акции и трансформации.

Како што е времено во GreenComp, според европската рамка за компетентност за одржливост (2022), „компетенциите за одржливост ги охрабруваат учениците да ги отелотворат вредностите на одржливост и да ги прифатат сложените системи, да преземат или да бараат акција што го обновува и одржува здравјето на екосистемот и ја подобрува правдата, генерирајќи визии за одржливо фјучерси“.

Бидејќи сесијата за обука ќе се заснова на работилници за неформално образование, повеќето од сесиите, вклучително и теоретските, ќе вклучуваат меѓусебни дискусии и бура на идеи помеѓу учесниците. Тие ќе ги споделат своите искуства, вештини и очекувања за форматот на обуката. Учесниците се охрабруваат да се вклучат во содржината на курсот и да разменат лични искуства и добри практики поврзани со темата на работилницата.

Воведната сесија е дел од теоретските. Како што беше предвидено погоре, ова ќе вклучи длабинска анализа на клучните компетенции што целната група ќе ги научи за време на активностите во форматот на обуката. Во оваа смисла, едукаторот мора да биде подготвен за целата содржина на форматот на обуката и да се фокусира на компетенциите што треба да ги стекнат учесниците. Исто така, воспитувачот мора секогаш да има на ум дека главната цел на овој курс за обука е да и обезбеди на целната публика патеки за доусовршување во однос на полето на Циркуларна економија, одржливост и методологија на дотерување.

Преминувајќи кон клучните компетенции, едукаторот мора да ја признае рамката на GreenComp, каде што тие се внимателно опишани, заедно со земање предвид на оние вештини што ќе се зајакнат преку посветените модули на овој формат на обука.

Поконкретно, тие ќе се состојат од следново:

- **Теоретски компетенции за:**

а. Кружна економија

б.Методологија на усовршување

в.Неформално образование

Теоретските компетенции презентирани на оваа сесија ќе се состојат од преглед на тоа кои компетенции ќе ги стекнат учесниците со накратко објаснување од што се состојат. Презентацијата мора да ја земе предвид дефиницијата и пример за практична примена во училишниот контекст.

- **Практични вештини**, имено:

- **Поврзана со рамката GreenComp**

а.Вреднување на одржливоста

б. Поддршка на правичност

в.Промоција на природата

г.Системско размислување

д.Критичко размислување

ѓ. Проблем со врамување

е.Иднина писменост

ж.Прилагодливост

з.Истражувачко размислување

ѕ.Политичка агенција

и.Колективна акција

ј.Индивидуална иницијатива

- **Други практични вештини**

к. Процес и методологија на ко-дизајн

л.Креирање на табла со приказни

Што се однесува до практичните вештини, за време на воведната сесија, ти накратко да се презентираат преку дефиниција и практична приме компетентноста.

При воведувањето на теоретските и практичните компетенции, воспитувачот секогаш мора да се повикува на сесијата на која тие ќе се развиваат.

ЦЕЛИ

- Наведете позадина за проектот
- Објаснете го опсегот на Форматот за обука
- Претставете им ги на учесниците теоретските и практичните вештини што целната група ќе ги стекне
- Информирајте за структурата и содржината на активностите.

ОЧЕКУВАНИ ИСХОДИ

·Целната група е информирана за целта на ЕКО-ИДНИНАТА и за обемот на Форматот за обука.

·Целната група го признава значењето на образованието за одржливост, како што е вramено во документот GreenComp.

·Целната група признава кои вештини ќе ги стекнат и развијат за време на обуката.

·Целната група се однесува на вештините со тоа што разговара со своите врсници за претходните искуства, вистинските вештини и очекувања за Форматот за обука.

ВРЕМЕТРАЕЊЕ

2 часа

.

Подготовка

ТЕМА 1: ВОВЕД	
Резултати од учењето	• Признајте ја целта на проектот ЕКО-ИДНИНА. • · Признајте ја целта на овој Формат за обука.

	ідете информирани за вештините кои ќе се разв преку ТФ. ● ·Да разбере како ќе бидат структурирани и план активностите.
Големина на групата	20 + 1 (Тренер)
Времетраење	2 часа
Материјали	● ППТ презентација ● ·Проектор
Подготовка	● ·Од едукаторот ќе биде побарано да го претстави слајдот за проектот и опсегот на ТФ. ● ·Едукаторот ќе објасни кои вештини ќе и бидат потребни на целната група во областа на CE и Tinkering и ќе се фокусира на тоа како тие ќе ги развиваат за време на TF. ● ·Едукаторот ќе ги ангажира учесниците прашувајќи ги за нивните претходни искуства, вистинските вештини и очекувања. ●

Bianchi, G., Pisiotis, U. и Cabrera Giraldez, M., GreenComp Европската рамка за компетентност за одржливост, Punie, Y. and Bacigalupo, M. уредник(и), EUR 30955 EN, Канцеларија за публикации на Европската унија, Луксембург, 2022 година, ISBN 978-92-76-53201-9, doi:10.2760/821058, JRC128040.

Опис/чекори	1) Организацијата домаќин се претставува и накратко бара од учесниците да се претстават пред другите (30 мин.) 2) Едукаторот започнува да го презентира слајдот за проектот, опсегот на ТФ и образованието за одржливост (максимум 15 мин.) 3) Едукаторот застанува и ги прашува учесниците дали имаат претходни искуства и вештини што можат да ги поврзат со областите на Циркуларна економија и Методологија на дотерување (30 мин). 4) Едукаторот го презентира слајдот за вештините што ќе се стекнат за време на обуката и активностите што ќе се развијат за созревање на овие вештини. (максимум 15 мин).

	т застанува и ги прашува учесниците зошто избра учествуваат во ТФ и нивните очекувања за тоа (30 мин.). 1.
Референци	Bianchi, G., Pisiotis, U. и Cabrera Giraldez, M., GreenComp Европската рамка за компетентност за одржливост, Punie, Y. and Bacigalupo, M. уредник(и), EUR 30955 EN, Канцеларија за публикации на Европската унија, Луксембург, 2022 година, ISBN 978-92-76-53201-9, doi:10.2760/821058, JRC128040.

ТЕМА 2: КРУЖНА ЕКОНОМИЈА

ПРЕГЛЕД

Оваа сесија ќе се фокусира на Циркуларната економија како основен концепт на оваа обука. Сесијата ќе се развива во две фази: 1) во првата, едукаторот ќе објасни што е Циркуларна економија од теоретска перспектива; 2) во втората, едукаторот ќе ги продлабочи најдобрите практики од областа на Циркуларната економија за да даде практичен увид и инспирации од тестираните искуства од наставата по циркуларна економија.

Во однос на теоретскиот дел, едукаторот ќе се фокусира на дефиницијата за Циркуларна економија и ќе ја објасни важноста и потребата од таков пристап во современите европски економии.

ЦЕЛИ

Обезбедете им на учесниците теоретска основа во Циркуларната економија.

Информирајте ги учесниците за најдобрите практики од областа на Циркуларната економија кои се применуваат во училиштата.

ОЧЕКУВАН ИСХОД

·Учесниците признаваат што е Циркуларна економија

·Учесниците ја разбираат важноста на Циркуларната економија

ВРЕМЕТРАЕЊЕ

Co-funded by
the European Union

2 часа+10 минути евалуација

КРУЖНА ЕКОНОМИЈА

Што е кружна економија? Европскиот парламент го дефинираше како „модел на производство и потрошувачка кој вклучува споделување, лизинг, повторна употреба, поправка, обновување и рециклирање на постоечките материјали и производи што е можно подолго. На овој начин, животниот циклус на производите се продолжува» (Европски парламент, 2023).

Целта на усвојувањето на практиките за циркуларна економија е да се намали производството на отпад преку охрабрување на однесувања што ги поддржуваат практиките за рециклирање, особено повторната употреба или трансформацијата на генерално потрошените производи во нови ресурси.

Циркуларната економија е родена за да се спротивстави на линеарниот модел на производство и потрошувачка за кој производите се создадени да се користат и трошат без да се земе предвид вториот живот што одредени предмети можат да го имаат по нивната главна/прва употреба. Не само што Циркуларната економија притиска кон намалување на потрошувачката и свесно купување и користење на нови производи што се пласираат на пазарот, туку исто така ги охрабрува луѓето да размислуваат за алтернативни употреби на предметите што се создадени за друга цел или онаа во традиционалниот економија се сметаат за отпадни објекти.

Според тоа, Кружната економија ја стимулира повторната употреба на предметите во креативна смисла и само го смета отпадот и рециклирањето (сфатено како одговорно отстранување на отпадот) како последно средство.

Иако прашањата поврзани со отпадот првенствено треба да се решаваат со политики на институционално ниво, од друга страна, подигањето на свеста за вредноста и синџирот на отпад на производи може да биде исклучително поволно. Акциите одоздола, всушност, ги туркаат производителите да го променат својот производствен модел со полесно прилагодување на трендовите на потрошувачка.

Во таа насока, образованието за одржливост во Циркуларната економија е од фундаментално значење за да ги придружува помладите генерации во процесот на подигање на свеста што поминува пред се преку усвојување на секојдневни практики.

и на Циркуларната економија? Главно, ова може сумира на следниов начин:

- Намалување на експлоатацијата на ресурсите;
- Намалување на зависноста од суровини;
- Намалување на нарушувањето и загубата на живеалиштата;
- Намалување на производството на CO2;
- Зголемување на конкурентноста и стимулирање на иновациите.

Усвојувањето кружни практики на потрошувачка навистина влијае на животната средина и зачувувањето на биолошката разновидност. Во оваа смисла, Циркуларната економија ја намалува потрошувачката на ресурси на повеќе нивоа и поддржува заштита на природните живеалишта.

Заедно со намалувањето на експлоатацијата на природните ресурси, усвојувањето на практиките за циркуларна економија ги намалува емисиите на стаклени гасови (Европски парламент, 2023). Поконкретно, индустриските процеси и употребата на производи се одговорни за 9,10% од емисиите на стаклени гасови во ЕУ, додека управувањето со отпадните производи учествува со 3,32%.

Токму поради овие причини, промената во однесувањето на потрошувачката и производството ќе го поддржи користењето потрајни производи, имајќи го предвид нивното влијание врз животната средина. Како што споменавме погоре, фирмите и компаниите се многу чувствителни на однесувањето и изборот на клиентите. Затоа, промената на ставовите кон потрошувачката може да ги наведе производителите да произведуваат потрајни и поодржливи производи.

Исто така, од економска перспектива, фаворизирањето производи со поодржлив животен циклус може да биде можност за иновации, раст и конкурентност на пазарот (Европски парламент, 2023).

Заедно со објаснување на теоретската позадина на Циркуларната економија, едукаторот ќе претстави неколку примери на добри практики во Циркуларната економија применети во опкружувањето на училиштето. Повеќето постоечки проекти на ова поле се концентрираат на подигање на свеста преку создавање патеки за учениците. Тие имаат за цел да го подобрат нивното разбирање за вредноста на отпадот, практиките за рециклирање и повторна употреба и имплементираат практични работилници кои ги комбинираат димензиите на игра и учење. Некои проекти предлагаат повторна употреба на материјали кои генерално се фрлаат, како што се шишиња, ролни од хартија итн., за да се создадат игри што ќе ги користат децата. Други, пак, го воведуваат концептот на гејмификација во практиките за селектирање отпад за да поттикнат седиментација на одржливи практики.

Тема 2: КРУЖНА ЕКОНОМИЈА

Резултати од учењето (Цел на вежбата Објаснете зошто се спроведува оваа вежба.)	● ·Основни теоретски знаења за Циркуларна економија: дефиниција, механизам и улога во современата економија. ● · Разбирање на применливоста на Циркуларната економија. ● ·Научете преносливи и реплицирани практики.
Големина на групата (Број на учесници)	20 учесници + 1 тренер
Времетраење	2часа+ 10мин евалуација
Материјали (Што е потребно за обучувачот/фасилитаторот и учесниците да ја изведат вежбата)	● Проектор ● ППТ презентација ● Видео линк ● Post-it/online табла ● листови на табла ● Маркери ● Празни листови
Подготовка	● Едукаторот треба да биде подготвен за теоретскиот дел што ќе го презентира преку ППТ и видео (поврзано погоре).

	• Воспитувачот треба да подготви с табла во живо/да користи пост-it. • Сесијата предвидува групни активи игри и дискусии, така што тие треба држат до целната група и секогаш фокусираат на потребите што треба да бидат насочени од нејзината работилница. • Едукаторот мора да подготви PPT за 3-5 најдобри практики кои треба да се презентираат и дискутираат меѓу учесниците.

Опис/чекори	**ВОВЕД ВО СЕ (60 мин.)** • ·Едукаторот го прашува учесникот дали некогаш користел производ на начин различен од оној за кој е дизајниран, мислејќи на времето кога тој производ повеќе не бил корисен во извршувањето на функцијата за која е создаден. Обучувачот, исто така, прашува дали мислат дека можат да направат повеќе за да го намалат отпадот преку практики за повторна употреба (15 мин). • ·Тренерот пушта видео за Циркуларната економија (https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/x_V007-0034). • ·Едукаторот покажува PPT слајдови со дефиниција за кружна економија и разлика помеѓу линеарниот модел на производство-потрошувачка (15 мин.) • ·Едукаторот бара од учесниците да размислат за добрите и лошите страни на усвојувањето на практиките на СЕ. Од

	ците се бара да ги додадат на онлајн табла/објави и бидат проектирани во живо на часот (15 мин). ● ·Едукаторот ги поканува учесниците да разговараа резултатите од вежбата, особено размислувајќи за итнос CE пристап (15 мин). **ИГРАЈ СО КРУЖНОСТ (30 мин.)** ● ·Тренерот бара од учесниците да изберат 5 прецизни ставки (на пр. пластични шишиња, пар фармерки/ткаенини, лименки за храна, гуми, мебел) кои според нив се меѓу оние кои најмногу се трошат. Обучувачот ги запишува 5-те ставки. ● ·Учесниците се поделени во 4 групи. ● Тренерот започнува со именување на првиот објект и бара од групите да направат список со сето тоа како тој објект може повторно да се користи. Создава тајмер од 2 минути. Кога ќе се исклучи тајмерот, тренерот ги собира листовите, гласно ги чита режимите за повторна употреба и доделува 1 поен на групата што нашла најмногу. Тој продолжува на овој начин додека не се разговара за сите 5 предмети и не се постигне победник.

	НАЈДОБРИ ПРАКТИКИ НА CE (30 мин.) ● ·Обучувачот претставува 3-5 Циркуларна економија БП применети во училиштата (15 мин). ● ·Обучувачот ги прашува учесниците што мислат за БП во однос на повторливоста во нивните училишта и меѓу учениците. Воспитувачот ги стимулира учесниците да размислат како БП може да се имплементира за да биде поефективен во влијанието на училишната заедница (15 мин.).
Learning Check/ Evaluation	Обучувачот ги поставува следниве прашања за да поттикне групна дискусија: ● ·Дали мислите дека CE е важен? ● ·Дали мислите дека CE има улога во идниот пристап кон потрошувачката? Кои се ризиците од одржувањето на линеарен модел на потрошувачка? (10 мин.)

References	Европски парламент, 2023 година. Циркуларна економија: дефиниција, важност и придобивки. Достапн https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/economy/20151201ST[illegible] 03/circular-economy-definition-importance-and-benefits?&at_campaign=20234-Economy&at_mediumatgoatAarch=Google&adscret=Google&AdscreatationAp_Г&при_публика =циркуларни%20economy%20principles&at_topic=Circular_Economy&at_location=IT&gclid=Cj0KCQjwnrmlBhDHARIsADJ5b_l9gYVXDNNq3pXsEEkL3v08sMGqsGfaZr6HSwRAWARv [Пристапено на 12/07/2023].
	доделува 1 поен на групата која нашла најмногу. Тој продолжува на овој начин додека не се разговара за сите 5 предмети и не се постигне победник.

Co-funded by
the European Union

ТЕМА 3: КОРИСТЕЊЕ „ТИНКЕРИНГ“ И НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ СО ДЕ

ПРЕГЛЕД

Во оваа сесија, едукаторот ќе ги запознае учесниците со концептот „Тинкеринг“ кој треба да се користи како методологија за настава. Сесијата ќе навлезе во теоретските содржини (што може да се најдат во претходното поглавје, имено: Вовед во методологијата на дотерување и неговата употреба кај децата) и практични активности.

Сесијата има за цел да објасни не само што е „Тинкеринг“, туку и неговиот посебен пристап кон образованието. Понатаму, во оваа сесија, ќе биде разгледана методологијата за чепкање во врска со учењето на најмалите деца за да се поддржат наставниците да разберат како да го користат овој образовен пристап за време на нивното школување.

Методологијата за „неформирање“ ќе биде поврзана со неформалното образование (НФО), која ќе се користи како методологија за поддршка за пренесување на „Тинкеринг“ кај децата, но која може да се прилагоди на секој заинтересиран заинтересиран за темата.

ЦЕЛИ

- Запознајте ги учесниците со методологијата „Тинкеринг“.
- Поддршка на наставниците да ги разберат можностите за учење поврзани со „Тинкеринг“ и образованието на децата.
- Обезбедете им на учесниците алатки за Неформално образование што ќе се користат со деца.

ОЧЕКУВАН ИСХОД

Наставниците кои присуствуваат на сесијата ја разбираат методологијата „Тинкеринг“ и можат самостојно да ја применат во училишниот контекст со своите ученици. Наставниците стануваат свесни за потенцијалот на „Тинкеринг“ пристапот и употребата на неформално образование во наставата по поими и основни вредности на полето циркуларна економија.

МЕТОДОЛОГИЈА НА ТИНКЕРИНГ И НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ	
Резултати од учењето (Цел на вежбата Објаснете зошто се спроведува оваа вежба)	• Учесниците се запознаени со концептот на чепкање. • Учесниците можат да го применат во училишниот контекст во кој работат
Големина на групата (Број на учесници)	20 учесници+ 1 тренер
Duration	2.5 часа
Materials (What is necessary for the trainer/facilitator and participants to carry out the exercise)	• ППТ презентација • Проектор • ·Празни листови • МаркериУчесниците се запознаени со концептот на чепкање. • Учесниците можат да го применат во училишниот контекст во кој работат
Preparation	• Воспитувачот треба да биде подготвен за методологијата на „Tinkering“ што ќе ја презентира преку PPT. • ·Воспитувачот треба да претстави ППТ за БП во непречено. • ·Воспитувачот треба да ги вклучи учесниците во игра преку која нивните врсници подготвуваат активности кои треба да им ги достават на своите врсници, тестирајќи ја методологијата на чепкање. Тие треба да обезбедат соработка и ефикасност на активноста меѓу врсниците.

Опис/чекори	**НУЖУВАЊЕ ВО МЕТОДОЛОГИЈАТА НА ПРЕГЛЕДУВАЊ мин.)** ● Воспитувачот ја презентира дефиницијата за методологија на непречено користење преку PPT (15 мин). ● Тренерот ги прашува учесниците дали некогаш ја користеле Методологијата за усовршување на час или дали некогаш научиле нешто преку оваа методологија (15 мин). **МЕТОДОЛОГИЈА НА ПРЕГЛЕДУВАЊЕ БП (35 мин.)** ● Воспитувачот презентира 3-5 БП поврзани со неправилности во PPT (15 мин). ● Тренерот ги прашува учесниците што мислат за практиките во врска со повторливоста и некои начини на нивно спроведување (20 мин.). **ТЕСТИРАЊЕ И ПРЕГЛЕДУВАЊЕ (75 мин.)** ● Воспитувачот ги дели учесниците во 4 групи. Тие ја прикажуваат табелата со вештини кои можат да се развијат преку методологијата за преработка. Секоја група избира една вештина (10 мин). ● Секоја група мора да подготви активност заснована на методологијата на дотерување за да ја развие избраната компетентност и да ја достави до другите групи (40 мин.). ● Групите сега ќе работат 2 на 2. Двајца од секоја група ќе треба да и ја објаснат активноста на другата и да ги следат учесниците додека ја изведуваат. Двајца други лица од секоја група ќе треба да ги проценат силните и слабите страни на активноста и дали истата е спроведена правилно и според принципите на методологијата за тинкерирање (25 мин).
Проверка/ евалуација на учењето	Обучувачот ги поставува следниве прашања: ● Кои мислите дека се силните страни на методологијата Tinkering? ● Која може да биде придобивката од нивното користење во училниците? (10 мин.)

- Совет на Европа, 2023. Неформално образование. Достапн https://www.coe.int/en/web/european-youth-foundation/definitions
- Кубо, 2021. Што е чепкање? Достапно на: https://kubo.education/tinkering-and-kubo/
- Metodologie Didattiche, 2023. Tinkering. Достапно на : https://www.metodologiedidattiche.it/2017/12/09/tinkering/.
- Museo della Scienza, 2023 година. Достапно на: https://www.museoscienza.org/en/education/tinkering.

ТЕМА 4: ГРЕЕНКОМП ПОДРАЧЈЕ 1 - ВЕЛИКУВАЊЕ НА ВРЕДНОСТИ НА ОДРЖЛИВОСТ

ПРЕГЛЕД

Ова поглавје ја воведува темата GreenComp, Европската рамка за компетенции за одржливост и ја дефинира областа 1 на GreenComp: Отелотворување на вредностите на одржливоста.

Во ова поглавје, ќе се фокусираме на дефинирање што е GreeComp и специфицирање на неговата употребливост и трансверзалност. Потоа, ќе ја анализираме областа 1 на GreenComp и ќе ги воведеме вештините наведени како дел од групата „Отелотворување вредности на одржливост“, имено вреднување на одржливоста, поддршка на правичноста и промовирање на природата.

Подолу ќе ја најдете работилницата за имплементација за учење на вештините поврзани со овие две теми, развиена со методологија за неформално образование.

ЦЕЛИ

- Воведување на рамката GreenComp на учесниците;
- Анализа на областа GreenComp 1 и поврзаните компетенции;
- Развијте ги компетенциите од областа 1 на GreenComp во отелотворување на вредностите за одржливост, имено вреднување на одржливоста, поддршка на правичноста и промовирање на природата.

Co-funded by
the European Union

ОЧЕКУВАН ИСХОД

До крајот на работилницата, учесниците ќе:

- да стекнете сеопфатно разбирање за тоа што е GreenComp, неговата цел и неговата улога во промовирањето на компетенциите за одржливост;
- да ги препознава вештините на GreenComp Area 1;
- развивање на одржливи компетенции на GreenComp Area1;
- вреднува и применува компетенции за одржливост кои припаѓаат на областа GreenComp 1.

ВРЕМЕТРАЕЊЕ:

2 часа

ГРИНКОМП И ГРИНКОМП СРЕДИНА 1

GreenComp може да се сфати како сеопфатна референтна рамка за компетенции за одржливост. Служи како структуриран и широко прифатен модел за дефинирање и развивање на основните компетенции потребни за поединците да живеат, работат и дејствуваат одржливо. Во таа смисла:

GreenComp одговара на растечката потреба луѓето да ги подобрат и развијат знаењата, вештините и ставовите за одржливо живеење, работа и дејствување (Bianchi et Al., 2022).

GreenComp има за цел да ги поддржи европските граѓани да развијат начин на размислување заснован на одржливост, особено преку поддршка за стекнување знаења и вештини во областа. Според ова, GreenComp служи како вредна алатка за едукаторите, учениците, креаторите на политиките и сите кои се заинтересирани за одржливост.

Поконкретно, GreenComp беше дизајниран да поддржува едукативни и тренинг програми за доживотна обука. Поради оваа причина, се сметаше за сите возрасти и сите заинтересирани средини кои имаат за цел да станат системски и критички мислители, заедно со развивање на нивната агенција поврзана со одржливоста и грижата за нашата планета (Bianchi et Al., 2022).

а одговара на практичната потреба наречена од Европ
зелен договор, се состои од 4 работни области составени од 12 компетенции:

- ·Област 1: Отелотворување на вредностите за одржливост

◦вреднување на одржливоста

◦поддршка на правичност

◦ промовирање на природата

- ·Област 2: Прифаќање на сложеноста во одржливоста

◦ системско размислување

◦критичко размислување

◦ проблем со кадрирање

- ·Област 3: Предвидување одржливи иднини

◦ идна писменост

◦прилагодливост

◦истражувачко размислување

- ·Област 4: Дејствување за одржливост

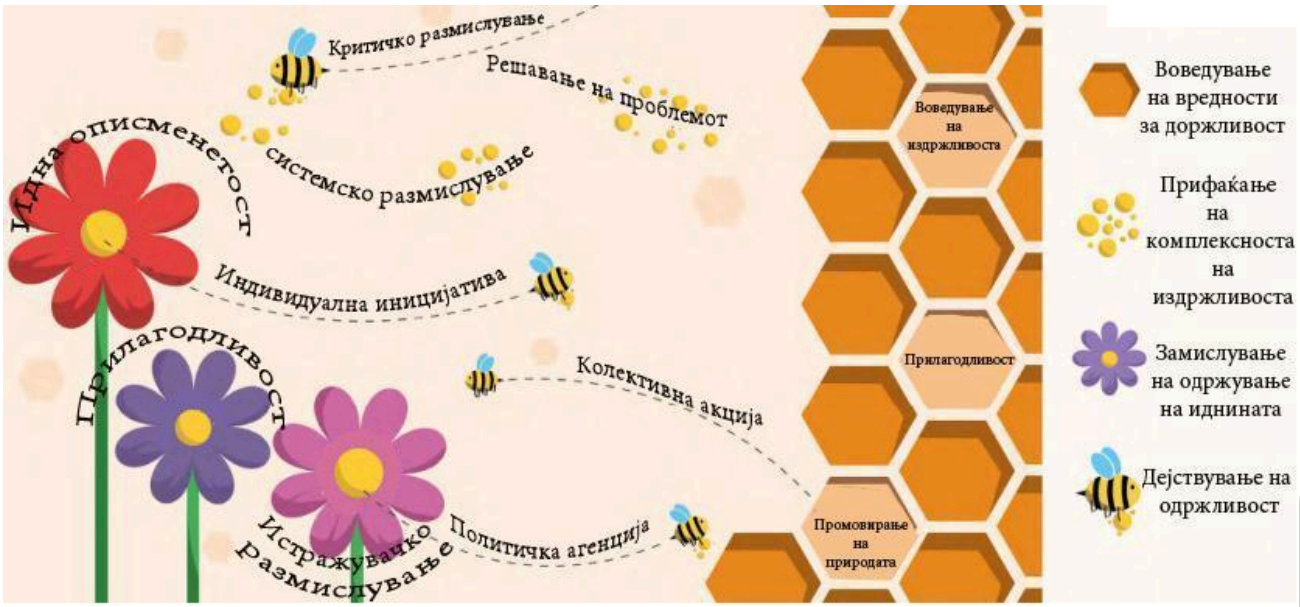
◦политичка агенција

◦ колективна акција

◦ индивидуална иницијатива

Иако постојат 12 различни надлежности во GreenComp, меѓу нив нема хиерархија. Сите компетенции се сметаат за подеднакво важни, а учениците се охрабруваат да развијат вештини во сите нив. GreenComp ја препознава холистичката природа на

ите компетенции придонесуваат за сеопфатен нач
размислување за одржливост.

Зборувајќи за првата област GreenComp, ова е за поттикнување на размислување за личните вредности и погледи на светот, предизвикувајќи ги во смисла на одржливи и неодржливи алтернативи и вредности. Покрај тоа, „оваа област се залага за еднаквост и правда за сегашните и идните генерации, додека го поддржува ставот дека луѓето се дел од природата“ (Bianchi et Al., 2022).

Поради оваа причина, GreenComp Area 1 – Embodying Sustainability Values ја предизвикува идејата дека знаењето и навиките се неутрални, објективни и без вредност. Целта на оваа конкретна група на компетенции е да сугерира дека нашето искуство и рационалност се секогаш ограничени и го обликуваат нашето разбирање на светот од човечка перспектива.

Преминувајќи кон надлежностите на оваа специфична област, имаме:

1. Вреднување на одржливоста: оваа компетентност има за цел да поттикне размислувања за вредностите и перспективите во врска со грижите за одржливоста. Тоа е мета-компетентност бидејќи им овозможува на учениците да го предизвикаат нивниот начин на размислување и дејствување, обезбедувајќи им алатки за да разберат дали нивното однесување предизвикува некаква штета и е

ностите за одржливост и на тој начин придонес одржливост.

2.

2) Поддршка на правичноста: оваа вештина е за „промовирање на еднаквост и [illegible] меѓу сегашните и идните генерации додека се учи од традициите и постапките“ (Европска комисија, 2022). Со објаснување дека правичноста и правдата се длабоко поврзани со квалитетот на животната средина, шансите за пристап до зелените површини

влијание врз здравјето и социо-економските прашања. Ова, сепак, не значи само дека разгледувањето на еколошките прашања е прашање на човековото здравје, туку дека поддршката на правичност значи и земање предвид на благосостојбата на другите видови и на биолошката разновидност и екосистемите на животната средина за да се зачуваат и да се пренесат на идните генерации. .

0. Промовирање на природата: оваа последна надлежност на првата група се однесува на развивање емпатија кон планетата и почит кон другите видови. За да се развие таквата вештина, неопходно е да се помине низ подлабоко разбирање за тоа како функционира околината, разбирање на сите односи и меѓузависности помеѓу живите и неживите организми. Со промовирање на природата, ќе можеме да поттикнеме здрав однос со нашата планета и да чувствуваме поврзаност со искуството на животната средина и другите видови, особено кога тоа е поврзано со катастрофи и климатски промени. Со негување на оваа вештина, прогресивниот процес на отуѓување од природата, со последици како што се тешкотии во вниманието, физички и емоционални болести, зголемена стапка на миопија, зголемена дебелина и недостаток на витамин Д, може да се избегне со започнување значајна врска со природата.

ГринКомп Средина 1	
Резултати од учењето	● ·Стекнете сеопфатно разбирање за GreenComp како референтна рамка за компетенции за одржливост. ● ·Препознајте ја релевантноста на GreenComp во промовирањето на одржливоста и еколошката свест. ● Развијте вештини во областа на вредностите на одржливост. .
Големина на групата	20 учесници+ 1 тренер
Времетраење	2 часа
Материјали	● ППТ презентација

бла (+листови)

	• Хартија, постери • Маркери.
Подготовка	• Тренерот ја прикажува PPT презентацијата објаснувајќи што е GreenComp и продлабочувајќи на темата GreenComp AREA 1 (15 мин.). • ·Тренерот ги дели учесниците во 3 групи (1 по вештина од ОБЛАСТА 1). • ·Тренерот ги охрабрува учесниците да дизајнираат активности и да ги презентираат на другите.

Опис/ чекори	1)Вовед во GreenComp и GreenComp Area 1 (15 мин.) Обучувачот ги поздравува учесниците и објаснува што е GreenComp, особено неговата важност во поттикнувањето на компетенциите за одржливост и нејзината важност во контекст на одржливост и еколошка свест. 2) Обучувачот ги дели учесниците во 3 групи (1 по компетентност од Областа 1: o Вреднување на одржливоста o Поддршка на правичност o Промовирање на природата 0. Обучувачот бара од секоја група да формулира 1 NFE активност за учениците од основните и средните училишта која треба да биде насочена кон подучување на избраната вредност (a, b или c). Секоја група има 45 минути да ја елаборира активноста. 0. 4) Секоја група треба да им го претстави дизајнот на активност врз основа на вредноста a/b/c на другите групи (15 мин. x група = 45 мин.).
Проверка/ евалуација на учењето	Bianchi, G., Pisiotis, U., & Cabrera Giraldez, M. (2022). GreenComp: Европската рамка за компетентност за одржливост. Во Y. Punie & M. Bacigalupo (Eds.), EUR 30955 EN, Канцеларија за публикации

ипската унија, Луксембург. ISBN 978-92-76-53201-9. 10.2760/821058]

Wals, A. E. J. (2009). Учење на нашиот начин за изл неодржливоста: Улогата на едукацијата за животната средина. Меѓународен преглед на образованието, 55 (2-3), 131-148.

Стерлинг, С. (2001). Одржливо образование: Ревизионирање на учење и промени. Брифинг за друштвото на Шумахер, 6.

Референци	Bianchi, G., Pisiotis, U., & Cabrera Giraldez, M. (2022). GreenComp: The European sustainability competence framework. In Y. Punie & M. Bacigalupo (Eds.), EUR 30955 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg. ISBN 978-92-76-53201-9. [DOI: 10.2760/821058] Wals, A. E. J. (2009). Learning our way out of unsustainability: The role of environmental education. International Review of Education, 55(2-3), 131-148. Sterling, S. (2001). Sustainable education: Re-visioning learning and change. Schumacher Society Briefing, 6.

ТЕМА 5: ГРИНКОМП ОБЛАСТА 2 - ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОМПЛЕКСИТЕТОТ ВО ОДРЖЛИВОСТ И ПОВРЗАНИ КОМПЕТЕНЦИИ

ПРЕГЛЕД

Во ова поглавје, ќе се фокусираме на сложеноста на одржливоста и нејзините поврзани компетенции. Како и во претходното поглавје, ќе го посветиме првиот теоретски дел, објаснувајќи ја комплексноста на одржливоста и опишувајќи ги трите компетенции поврзани со оваа област.

Во вториот дел, ќе ги најдете сите инструкции за спроведување на работилница со група учесници заинтересирани да дознаат повеќе на оваа тема преку методологија на NFE.

ЦЕЛ

каторите и обучувачите алатка за обука за сложенс одржливоста и сродните компетенции.

- ·Научи во GreenComp Area 2 со користење на NFE методологијата.
- ·Водете ги учесниците да разберат што е GreenComp Area 2.
- ·Одржете ги учесниците во развојот на системско размислување, критичко размислување и врамување на проблеми како вештини поврзани со одржливост.

ОЧЕКУВАН ИСХОД

- До крајот на оваа работилница, учесниците треба да бидат способни:
- · Сфатете ја внатрешната сложеност на предизвиците за одржливост.
- ·Примени методологии за системско размислување за решавање на прашањата за одржливост.
- · Навигирајте ја нејасностите и непредвидливоста во контекстите на одржливоста со доверба.
- ·Идентификуваат можности за негување на компетенциите за одржливост кај нивните ученици, опремувајќи ги ефикасно да се справат со сложените глобални предизвици.

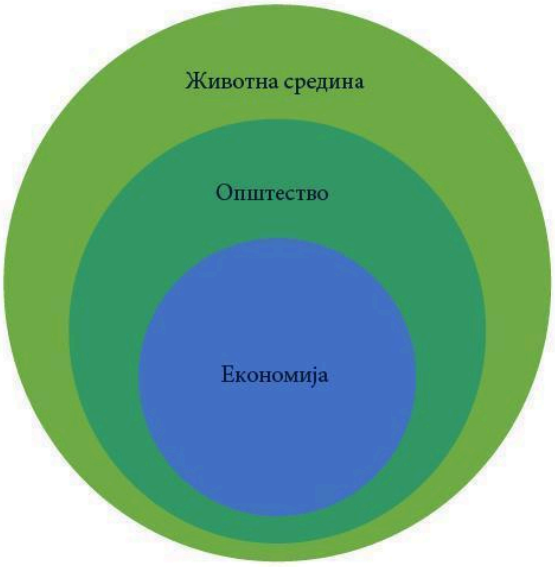
ВРЕМЕТРАЕЊЕ:

ГРИНКОМП ПОДРАЧЈЕ 2

Она на комплексноста во одржливоста е тематско истражување кое навлегува во сложените и повеќеслојните аспекти на одржливоста преку објективот на рамката GreenComp. Тој признава дека предизвиците за одржливост и развојот на компетенциите за одржливо живеење не се изолирани, туку длабоко вградени во сложени, меѓусебно поврзани системи.

Поконкретно, Областа 2 од рамката навлегува во итноста за развој на вештини кои се занимаваат со разбирање како процесите како што се технолошките промени, дигитализацијата и глобализацијата придонеле за поттикнување на сложеноста на нашето општество и забрзување на социо-еколошките проблеми како што се климатските промени и губењето на биодиверзитет (Bianchi et al., 2022).

Преку прифаќање на сложеноста во одржливоста, оваа област на GreenComp цел да ги охрабри учениците да усвојат модели на системско и критичко размис и да ги идентификуваат меѓусебните врски помеѓу системите и предизвиц врамување како проблеми за одржливост. Како што покажува следната слика, ... строга врска помеѓу животната средина, општеството и економијата што не може да се исфрли надвор од рамката на проблемот.

Меѓусебна поврзаност на економијата, општеството и животната средина. (Извор: Bianchi et Al., 2022)

„Учењето за еколошка одржливост им овозможува на учениците да бидат подобро опремени за да ги видат врските и врските помеѓу специфичните прашања и промените во животната средина“ (Bianchi et al., 2022).

На пример, здравјето е основно право кое е строго поврзано со квалитетот на животната средина. Сепак, семејствата со пониски примања и малцинствата често се изложени на нездрава средина, што влијае и на нивната благосостојба и на вистинското физичко здравје. Идентификувањето на оваа строга поврзаност помеѓу социјалната нееднаквост и еколошките прашања може да помогне правилно да се зацртаат проблемите и да се размислува за праведни решенија кои ќе влијаат на сите три нивоа.

Во овој поглед, вештините поврзани со GreenComp Area 2 се:

·Системско размислување: способност да се пристапи кон проблемот на одржливост од сите страни со разгледување на неговата позадина (време, простор и контекст) со цел да се разбере како елементите комуницираат во и помеѓу системите. Со оваа

ни за меѓусебната поврзаност помеѓу проблемат слоеви и ги идентификуваме механизмите за повратни информации. Систе размислување може да биде корисно како алатка за евалуација на ог одржување на одлучувањето и поттикнување преземање акција.

·Критичко размислување: е дефинирано од Bianchi et Al. како компетентност преку која ги проценуваме информациите и аргументите и ги идентификуваме претпоставките, го оспоруваме статус квото и размислуваме за тоа како личното, социјалното и културното потекло влијаат на нашиот процес на размислување. За да се справиме со сложеноста, не е потребно само системско размислување, туку строга соработка со критички начин на размислување за да се справиме со сложеноста без осудување. Критичкото размислување им овозможува на поединците да ги прошират своите ставови и да ги интегрираат перспективите во врамувањето на проблемите.

· Врамување на проблеми: е способност „да се формулираат тековните или потенцијалните предизвици како проблем за одржливост во однос на тешкотијата, вклучените луѓе, времето и географскиот опсег, да се идентификуваат соодветни пристапи за предвидување и спречување проблеми и за ублажување и прилагодување на веќе постоечките проблеми » (Бјанки и Ал., 2022). Врамувањето на проблемот, во овој поглед, е клучот за контекстуализирање и дефинирање на проблемот во одржливоста со оглед на неговиот контекст и работи во строга синергија со системското размислување и критичкото размислување за да се има јасно разбирање на сложеноста на проблемот.

Карактеристики на решението / Потребна е форма на промена

иинирани, општо договорени и остварливи во пос системски структури

Решенијата не се добро дефинирани, не се договорени или бараат трансформа структурата на системо

1.Директно Пример: скршена рака или нога, неписменост, олово во водата за пиење	2. Застрашувачки Примери: дебелина во детството, преполни автопати, губење на биолошката или културната разновидност	Проблемот е јасен и добро дефиниран
3. Управлив Примери: човечко страдање (од духовна гледна точка), рак, индикатори за квалитетот на животот	4. Зло Примери: одржлива благосостојба, глобален раст на населението, климатски промени Вистинските зли проблеми се отпорни на тренирање, мора да се танцуваат или да се решат	Проблемот е нејасен, неопределен или нема согласност дали проблемот е проблем или што е проблемот

Слика 2: Потребна е карактеризација на проблемот и промена. (Извор: Bianchi et Al. 2022)

ГринКорп 2	
Резултати од учењето(Целта на вежбите Објасни зошто оваа вежба е имплементирана)	• Учесниците се запознаваат со значењето и вештините на GreenComp Area 2 • Учесниците ги развиваат своите вештини за критичко размислување, системско размислување и за врамување проблеми •

(Број на учесници)	20учесници + 1 тренер
Времетраење	2часа
Материјали	• PPT • Табла (+листови) • Маркери • Хартија
Подготовка	• Тренерот го презентира PPT на GreenComp Area 2 • Тренерот ја стимулира дискусијата и помага да се најдат 3 проблеми што треба да се испитаат. • Тренерот ги дели учесниците во 3 групи • Тренерот ја стимулира завршната дискусија за да ги поедини главните тешкотии. • Обучувачот го проверува процесот на учење на учесниците прашувајќи ги како GreenComp Area 2 може да влијае на наставата и на учениците во основното и средното училиште.

.

Опис/ чекори	1.Тренерот презентира PPT на GreenComp Area 2 (15 мин). 2. Обучувачот стимулира дискусија за некои од проблемите поврзани со моделот на линеарна економија дискутирани во претходните работилници. Учесниците издвојуваат 3 главни проблеми (20 мин) на кои ќе работат во посебни групи. 3. Обучувачот ги дели учесниците во 3 групи. Секоја група ќе се справи со еден проблем и ќе дискутира (45 мин): oFRAME AT 360°: како да се пристапи кон проблемот и неговото „решение“ од сите страни, земајќи го предвид времето, просторот и контекстот со цел да се разбере како елементите комуницираат внатре и помеѓу системите. ОКРИТИЧНА ПОСТАВУВА: проценете ги информациите и аргументите, идентификувајте претпоставки, оспорете го статус квото и размислете за

	ното, социјалното и културното потекло влијаа размислувањето и заклучоците. ИНДИВИДУАТНИ ПРЕДИЗВИЦИ: формулирајте тековни или потенци предизвици како проблем за одржливост во однос на тешкот вклучените луѓе, времето и географскиот опсег со цел д.. .. идентификуваат соодветните пристапи за предвидување и спречување проблеми и за ублажување и прилагодување на веќе постоечките проблеми. •

	Корисен материјал и за обучувачот и за учесниците може да се најде тука: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128040. 2. Секоја група е поканета да креира инфографик со својата работа на постер/хартија користејќи материјали и да користи интернет ресурси за да го поддржи своето групно истражување. 3. По групната работа, учесниците се вратија на колективна дискусија и разговараа за главните тешкотии поврзани со дизајнот на проблемот. Исто така, од нив се бара да ги индивидуализираат вештините што ги развиле за време на активноста, имајќи ја предвид областа GreenComp 2 (20 мин).
Проверка/евалуација на учењето	Групата е охрабрена да ја земе предвид важноста на сложеноста, критичкото размислување и врамувањето на проблемите во одржливоста, особено кога се однесуваат на помладите генерации (15 мин).
Референци	Bianchi, G., Pisiotis, U. и Cabrera Giraldez, M., GreenComp Европската рамка за компетентност за одржливост, Punie, Y. and Bacigalupo, M. уредник(и), EUR 30955 EN, Канцеларија за публикации на Европската унија, Луксембург, 2022 година, ISBN 978-92-76-53201-9, doi:10.2760/821058, JRC128040.

ТЕМА 6: ГРЕЕНКОМП ОБЛАСТА 3 - ПРЕВИДУВАЊЕ НА ОДРЖЛИВИ ИДНИНИ

ПРЕГЛЕД

Co-funded by
the European Union

Оваа сесија ќе се фокусира на ГринКомп Областа 3 – Замислување одржливи и
и сродните компетенции.

Како што ќе имате шанса да видите од следните параграфи, ќе најдете опер
дефиниција за оваа конкретна област на рамката за одржливост. Покрај тоа, како и на
претходните теми, ќе најдете неколку инструкции за спроведување на работилница со
група учесници за да ги развијат своите вештини во Зелената Компанија 3.

ЦЕЛИ

·Давање позадина и оперативна дефиниција на GreenComp Area 3;

·Развијте ги вештините на GreenComp Area 3, имено, идна писменост, приспособливост и истражувачко размислување.

ОЧЕКУВАН ИСХОД

lУчесниците стануваат свесни за тоа што е GreenComp Area 3.

lУчесниците ја разбираат важноста и значењето на вештините GreenComp Area 3.

lУчесниците се охрабруваат да усвојат одржливо однесување кон иднината и можат да го пренесат своето знаење преку NFE на другите членови на нивните заедници.

ВРЕМЕТРАЕЊЕ:

2,5 часа

ГРИНКОМП ПОДРАЧЈЕ 3

Специфичното поле на компетентност на GreenComp Областа 3 - „Предвидување на иднината на одржливоста“ им овозможува на учениците да визуелизираат алтернативни идни сценарија и да идентификуваат активности за постигнување одржлива посветеност кон следните генерации.

Во денешно време, учениците мора да стекнат компетентност за приспособливост додека се справуваат со неизвесноста за иднината и компромисите во одржливоста. Примената на креативни и трансдисциплинарни пристапи кон нашето размислување може да поттикне кружно општество и да ги охрабри учениците да ја користат својата имагинација кога размислуваат за иднината.

Трите компетенции дизајнирани како дел од GreenComp Area 3 се:

ленета да се замисли алтернативна одржлива иднина замислување и развој на алтернативни сценарија и идентификување на че потребни за да се постигне претпочитано идно сценарио. Оваа писмен овластува учениците да ги креираат своите визии за одржлива иднина обезбедува знаење, вештини и ставови да ја разберат иднината како ра алтернативи.

- ·Прилагодливост: оваа вештина е наменета како способност за управување со транзиции и предизвици во сложени ситуации, како што се донесување одлуки поврзани со иднината во услови на несигурност, двосмисленост и ризик. Приспособливоста е да се биде флексибилен во однос на новите ситуации и да се приспособат и да се приспособат промените во нашиот сложен свет. Оваа вештина е за справување со неизвесноста за иднината и двосмисленоста на лошите проблеми за одржливост и како тие можат да се развиваат.
- ·Истражувачкото размислување се објаснува како способност да се усвои релациски начин на размислување преку истражување и поврзување на различни дисциплини, користење на креативност и експериментирање со нови идеи или методи. Истражувачкото размислување има за цел да ја поттикне креативноста во замислувањето алтернативни иднини. Со допирање на различни дисциплини, традиции и култури на трансдисциплинарен начин, истражувачкото размислување може да им помогне на учениците да создадат идни визии за кружна економија и општество. Комбинацијата на креативно размислување и експериментирање со нови идеи и пристапи е исклучително потребна за да се оддалечи од линеарните модели на производство и потрошувачка на кружни.

Учењето за одржливоста на животната средина ги охрабрува луѓето да избегнуваат да бараат сигурност и наместо тоа да размислуваат за можностите. Во основа, учениците разбираат дека иднината е сè уште отворена за промени и може да се обликува колективно. Сепак, ова бара способност да се анализира сегашното време и да се разбере дека тоа се состои од сложени системи кои комуницираат и влијаат на сегашните и идните траектории, кои се под влијание на нашите вредности, светогледи и искуства.

ГРИНКОМП ОБЛАСТА 3: ЗАВИДУВАЊЕ НА ОДРЖЛИВИ ИДНИНИ И НЕГОВИ КОМПЕТЕНЦИИ	
Резултати од учењето	• Understand the meaning of GreenComp Area 3 and its competencies • Develop the GreenComp Area 3 competencies
Големина на групата	20 луѓе + 1 тренер
Времетраење	2,5 часа
Материјали	• Копија од Случајот за употреба 1 за секој учесник • Копија од случајот за употреба 2 за секој учесник
Подготовка	• Воспитувачот треба да биде подготвен за теоретскиот дел што ќе го презентира.

	питувачот треба да подготви копија од Use Case 1 Case 2 за секој учесник. • Сесијата предвидува групни активности, игри и дискусии што тие треба да се држат до целната група и секогаш фокусираат на потребите што треба да бидат насоче... од нејзината работилница.
Опис/ чекори	**1. GREENCOMP AREA 3 ВОВЕДНО (15 мин.)** Обучувачот презентира краток PPT за GreenComp Area 3, особено за поврзаните компетенции. 2. **ИДНА ПИСМЕНОСТ** (15 мин.) Од учесниците се бара индивидуално да размислат за: А) **очекувана иднина**, т.е. што очекуваме да се случи врз основа на она што се случува денес и она што го знаеме, на пр. бизнис како и обично; Б)**алтернативна иднина**, т.е. што ќе се случи може да се разликува од очекувањата, на пр., создавање зелени работни места кои моментално не постојат; , В) **претпочитана иднина**, т.е. можеме да замислиме одржлива иднина за нас, нашата заедница и нашата планета, и да ги идентификуваме чекорите и активностите потребни за да се постигне таа иднина, на пр. кружна економија.

	напишете ги во пост-идеи нивните идеи. Откако ќе ги напишат 3-те пост-its, тие се охрабруваат да ги прикачат во 3 посветени постери. **3. РАЗВИВАЈ ПРИСТАПЛИВОСТ (30 мин.)** Учесниците се охрабруваат да разговараат за нивните **стравови** и **очекувања** за иднината, особено за вообичаените одговори. Исто така, од нив се бара да размислат што всушност можат да направат за да се соочат со непредвидливата иднина. **2. ИСТРАЖУВАЧКО РАЗМИСЛУВАЊЕ (50 мин.)** Од учесниците се бара да именуваат дисциплина (онаа за која најдобро се обучуваат) и се групирани според слично потекло (3-5 групи).

	во групи, тие се охрабруваат да размислуваат за тоа нивната дисциплина може да придонесе за поттикнуван одржливоста воопшто и во врска со резултатите од **АКТИВН** **1** (20 мин). , По групната активност, од учесниците се бара накратко да ... претстават она што го нашле на другите групи, а обучувачот ќе ги замоли сите учесници да замислат како различни дисциплини можат да работат заедно со цел да се нагласи потребата од мултидисциплинарна, креативна и имагинативен пристап кон одржливост (30 мин). !
Проверка/ Евалуација на учењето	Од групата се бара да размисли за добрите и лошите страни на одржливоста на размислување без дисциплинска соработка и да разговара за важноста на идната писменост (20 мин.).
Референци	Bianchi, G., Pisiotis, U. и Cabrera Giraldez, M., GreenComp Европската рамка за компетентност за одржливост, Punie, Y. and Bacigalupo, M. уредник(и), EUR 30955 EN, Канцеларија за публикации на Европската унија, Луксембург, 2022 година, ISBN 978-92-76-53201-9, doi:10.2760/821058, JRC128040.

ТЕМА 7: ГРЕЕНКОМП ОБЛАСТ 4 – ДЕЛУВАЊЕ ЗА ОДРЖЛИВОСТ

ПРЕГЛЕД

Оваа сесија ќе ја продлабочи позадината на GreenComp Area 4 – Acting Sustainability.

Поконкретно, во првиот дел е достапна заднина за оваа конкретна тема и за поврзаните надлежности. Покрај тоа, од практичната страна, оваа сесија нуди работилница за зајакнување на учесниците со знаења и вештини за поттикнување на одржливост преку политичка агенција, колективна акција и индивидуална иницијатива.

ЦЕЛИ

- Наведете позадина за GreenComp Area 4 – Acting Sustainability.
- Негувајте подлабоко разбирање за тоа како политичката агенција, колективната акција и индивидуалната иницијатива можат да придонесат за одржливост.

те со практични алатки за ефективно ангажира прашања поврзани со одржливоста.

ОЧЕКУВАН ИСХОД

- ·Способност за врамување на областа GreenComp 4.
- · Разберете го значењето на политичката агенција, колективната акција и индивидуалната иницијатива во справувањето со предизвиците за одржливост.
- · Разбирање на интеракцијата помеѓу креирањето политики, вклученоста на заедницата и личните активности за постигнување одржливост.
- ·Развијте практични вештини за застапување одржливи политики и практики на локално, национално и глобално ниво.
- ·Подобрување на вештините за комуникација и соработка за ефективно колективно дејствување.
- Негувајте чувство на овластување и агенција за создавање позитивни резултати за одржливост.
- ·Вреднете ја меѓусебната поврзаност на поединечните акции со поширок напори за одржливост.

ВРЕМЕТРАЕЊЕ

2 часа

ЈАКНУВАЊЕ НА ОДРЖЛИВОСТ: Поттикнување на ПОЛИТИЧКАТА АГЕНЦИЈА, КОЛЕКТИВНА АКЦИЈА И ИНДИВИДУАЛНА ИНИЦИЈАТИВА

Одржливоста не е само звучен збор; тоа е неопходност во нашиот свет кој брзо се менува. Климатските промени, исцрпувањето на ресурсите и социјалните нееднаквости ја загрозуваат самата основа на нашата планета. За ефикасно да се справиме со овие глобални предизвици, мора да ги овластиме поединците и заедниците да преземат акција. Ова зајакнување вклучува поттикнување на политичката агенција, поттикнување колективна акција и негување на индивидуална иницијатива, сите суштински компоненти на одржлива иднина.

Негување на политичка агенција

Политичката агенција се однесува на способноста на поединците и заедниците да се вклучат во политичките процеси, да влијаат врз донесувањето одлуки и да се залагаат за политики кои промовираат одржливост. Зајакнувањето на

ı клучно значење бидејќи гарантира дека гласот н кои се загрижени за животната средина и социјалната правда се слушаат.

1. Граѓански ангажман: Поттикнувањето на граѓанскиот ангажм камен-темелник на поттикнувањето на политичката агенција. Ова вклучува активности како што се гласање, учество на јавни расправи и приклучување во групи за застапување. Граѓанскиот ангажман ги овластува поединците да обликуваат политики кои се усогласуваат со одржливите принципи.

2. Застапување за животната средина: Застапувањето за животната средина игра клучна улога во зајакнувањето на одржливоста. Поединците можат да ја искористат колективната моќ за да влијаат на владините политики, индустриските практики и ставовите на јавноста кон одржливоста преку поддршка или создавање организации кои се залагаат за заштита на животната средина.

3. Образование: Знаењето е моќ, а образованието е моќна алатка за поттикнување на политичката агенција. Обезбедувајќи им на поединците информации за еколошките прашања и нивните политички импликации, ние ги опремуваме да се вклучат значајно во дискусиите за одржливост и процесите на донесување одлуки.

Поттикнување на колективна акција

Колективна акција вклучува групи на поединци кои работат заедно за да се справат со заедничките цели за одржливост. Тоа е моќна сила за поттикнување промени на различни нивоа, од локалните заедници до глобалната сцена.

1. Грасрут движења: Грасрут движењата се одлични примери за колективна акција. Тие често започнуваат на ниво на заедницата и растат како што повеќе луѓе се приклучуваат на каузата. Движењата како петок за иднината, започнати од Грета Тунберг, мобилизираа милиони ширум светот да бараат акција за климатските промени.

2. Соработката меѓу организациите, бизнисите и владите е од суштинско значење за справување со сложените предизвици за одржливост. Иницијативите како Целите за одржлив развој на Обединетите нации (SDGs) даваат пример за тоа како колективната акција може да создаде патоказ за одржлива иднина.

3. Технологија: Технологијата игра клучна улога во овозможувањето колективна акција. Социјалните медиуми и дигиталните платформи ги засилија гласовите на активистите и олесниј големи протести, кампањи за подигање на свеста и собирање средства за цели за одржливост.

Негување на индивидуална иницијатива

Поединците се градежни блокови на заедниците, а нивните акции колективно го обликуваат општеството. Негувањето на индивидуалните иницијативи значи

прават одржливи избори во нивниот секојдневен ж
охрабрување да станат шампиони за одржливост.

1. Одржлив начин на живот: поттикнувањето одржлив начин на живот вклучува промовирање на свесна потрошувачка, намалување на отпадот, енергетска ефикасност и еколошки практики. Поединците можат да усвојат навики како што се намалување на пластиката за еднократна употреба, зачувување на вода и избор на обновливи извори на енергија.

0. Претприемништво: негувањето на индивидуалната иницијатива вклучува и поддршка на зеленото претприемништво. Одржливите стартапи и бизниси со приоритет на еколошката и социјалната одговорност можат да поттикнат иновации и да создадат поодржлива економија.

0. Образование и свест: подигањето на свеста за прашањата за одржливост и нивното влијание е од витално значење. Програмите кои ги учат поединците за одржливиот избор на храна, зелениот транспорт и важноста на биолошката разновидност можат да инспирираат промени.

Зајакнување преку знаење

Зајакнувањето на одржливоста на крајот почива на знаењето. Едукацијата на поединците за последиците од нивните постапки, политиките што ги засегаат и можностите што ги имаат да влијаат позитивно е катализатор за промени.

1. Еколошка писменост: програмите за еколошка писменост во училиштата и заедниците можат да им овозможат на поединците со знаење и вештини за критичко размислување за ефикасно справување со предизвиците за одржливост.

0. Пристап до информации: осигурувањето дека луѓето имаат пристап до веродостојни информации за одржливоста, климатските науки и политиките за животната средина е од фундаментално значење. Транспарентноста во владините и корпоративните практики е од клучно значење во овој поглед.

0. Истражување и иновации: поддршката на истражувањето и иновациите во одржливоста може да доведе до откритија кои ги зајакнуваат поединците и

, може да создаде економски можности и да по технолошки напредок што е од корист за животната средина.

Патот напред

Зајакнувањето на одржливоста не е потфат кој одговара на сите. Тоа е повеќеслоен пристап кој вклучува политика, колективна акција и индивидуална иницијатива. Со поттикнување на политичката агенција, охрабрување на колективните напори и негување на индивидуалната посветеност, го отвораме патот за одржлива иднина. Секоја акција, без разлика дали на гласачката кутија, во проект на заедницата или во нашите секојдневни избори, важно. Како што колективно работиме кон поодржлив свет, ние самите себеси и идните генерации се зајакнуваме да напредуваме на поздрава планета.

ГринКорп Средина 4	
Резултати од учењето (Цел на вежбата Објасни зошто оваа вежба е имплементирана.)	• Сфаќање на важноста на одржливоста • ·Препознавање на моќта на колективната акција • ·Разбирање на индивидуалната иницијатива • ·Прегрнување на политичка агенција • ·Користење на едукативни и информативни алатки • ·Негување посветеност на одржливост
Големина на групата (Број на учесници)	20 учесници + 1 тренер
Времетраење	2 часа + 10 мин евалуација
Материјали (Што е потребно за обучувачот/фасилитаторот и учесниците да ја изведат вежбата)	• ·Материјали за презентација (слајдови, материјали) • ·Водич за олеснување • ·Тајмер или стоперица • ·Табла и маркери • · Лаптоп или компјутер за презентација (ако е применливо) • · Формулари за евалуација или анкети (доколку сакате)

Подготовка	1. Обучувачот ги прегледува и подго материјалите за презентација, вклуч слајдови и материјали. 2. Се запознаваат со содржината и текот на вежбата. 3. Поставете ја потребната опрема, како лаптоп, проектор или табла. 6. Уредете ги седиштата и логистиката на просторот за обука за оптимално ангажирање.
Опис / Чекори	**1. ЗАПОЗНАВАЊЕ НА ГРИНКОМП ОБЛАСТА 4 (15 мин.)** Обучувачот подготвува краток PPT во кој го објаснува значењето и компетенциите поврзани со областа GreenComp 4. **2. ДЕЛУВАЊЕ НА ОДРЖЛИВОСТ ВО МОЈАТА ЗЕМЈА (90 мин.)** Обучувачот ги дели учесниците во групи според нивната националност. Од секоја група се бара да води дискусија (60 мин.) со своите колеги во однос на: o **ПОЛИТИЧКА АГЕНЦИЈА:** навигирајте низ политичкиот систем и идентификувајте политичка одговорност и одговорност за неодржливо однесување и присуство на ефективни/неефективни политики за одржливост (на национално ниво)

	o **КОЛЕКТИВНА АКЦИЈА:** постојни акции/организации/заложби, формални и неформални, за одржливост на национално ниво. o **ИНДИВИДУАЛНА ИНИЦИЈАТИВА:** идентификувајте ги можностите за развивање на сопствениот (не на институционално ниво ниту на колективно) потенцијал за одржливост и активно придонесувајте за подобрување на

	перспективите за заедницата и планетата на нацио ниво. Секоја група е стимулирана да користи веб-изв материјали како што се постери и трудови за да произведе резиме/инфографик за да им ја претстави ситуацијата на својата земја на другите групи. Откако ќе биде подготвена, секоја група ќе го претстави своето резиме (10 мин x 3) + прашања и одговори (10/15 мин) на другите.
Проверка/евалуација на учењето	Обучувачот ги стимулира учесниците да разговараат за важноста од познавање на статусот на секоја земја за да се произведат ефективни активности на сите нивоа на политички агенции (10 мин.).
Референци	„Улогата на политичката агенција во одржливоста“: - Статија: „Граѓанско учество и политичка агенција: Истражување на врската во контекст на управувањето со природните ресурси“ од Кристин Е. Крај (Достапно на академски бази на податоци) „Колективна акција и одржливост“: - Книга: „Колективна акција и одржливост“ од Елинор Остром (достапна во библиотеки и онлајн книжарници) - Истражувачки труд: „Колективна акција, права на сопственост и децентрализација во користењето на ресурсите во Индија и Непал“ од Арун Агравал (Достапно на академски бази на податоци) „Индивидуална иницијатива за одржливо живеење“: - Веб-страница: [Цели за одржлив развој - преземете акција](https://sdgs.un.org/takeaction) - ресурси на ОН за поединечни акции за секоја Цел за одржлив развој (SDG). - Книга: „Добриот живот: Шеесет години на самодоволно живеење на Хелен и Скот Ниринг“ од Хелен Ниринг и Скот Ниринг (достапна во библиотеки и онлајн книжарници)

.

	„Проекти за ангажман и одржливост на заедницата“:

одатоци за глобално партнерство за одр развој](https://data4sdgs.org/) - Ресурси за податоци за проекти за одржлив ра

- Истражувачки извештај: „Вклучување на заедницата во иницијатив одржливост: систематски преглед“ (достапен на академски бази на податоци)

„Глобални иницијативи за одржливост и застапување“:

- Веб-страница: [Парискиот договор](https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement) - Информации за Парискиот договор и неговото значење во глобалната одржливост.

- Статија: „Застапување и глобална еколошка политика“ од Чарли Карпентер (достапна на академски бази на податоци)

ТЕМА 8: КО-ДИЗАЈН СО ДЕЦА

ПРЕГЛЕД

Во оваа сесија, воспитувачот ќе ги запознае учесниците со темата за ко-дизајн за проширување на сетот методи и алатки кои ќе се користат како методологија за справување со одржливоста со децата.

Сесијата ќе истражува и во теоретските содржини и во практичните активности, истражувајќи го прашањето за ко-дизајн и теоретски и предлагајќи работилница што треба да се спроведе за да се усовршат учесниците во активностите за ко-дизајнирање.

ЦЕЛИ

- Обезбедете им на учесниците теоретска основа во ко-дизајнот.
- Информирајте ги учесниците за методите, техниките и алатките во областа на ко-дизајн за деца и поврзани со неформалното образование (НФО)
- Надградете ги учесниците со методологии за ко-дизајнирање.

ОЧЕКУВАН ИСХОД

а разберат што е ко-дизајн и да го разликуваат од д
методологии.

- Учесниците ќе ги развијат своите вештини за ко-дизајнирање.
- Учесниците ќе можат да спроведат работилница за ко-дизајн со деца.
- Учесниците се охрабруваат да ги продлабочат можностите за учење поврзани со ко-дизајнот.
- Учесниците се обучуваат да развијат подобри стратегии за соработка помеѓу различни луѓе, организации и дисциплини.
- Учесниците покажуваат зголемено ниво на поддршка и ентузијазам за иновации и промени.

ВРЕМЕТРАЕЊЕ

2 часа

КО-ДИЗАЈН СО ДЕЦА

Терминот ко-дизајн - сега во секојдневна употреба и во дизајн и во истражувачки контекст - произлегува од работата на Елизабет Сандерс и други за партиципативен дизајн и кокреација. Сандерс го дефинира ко-дизајнот како „колективна креативност“.

Ко-дизајнот е за работа со луѓето што се најблиску до решенијата, давање приоритет на односите, осигурување дека луѓето се чувствуваат добредојдени, користење креативни алатки и градење и споделување вештини. Ко-дизајнот користи инклузивно олеснување што прифаќа и работи со многу начини на знаење, постоење и правење.

Како што сугерира неговото име, активноста на ко-дизајнирање е процес на дизајнирање кооперативно и за заедница. Во овој поглед, ко-дизајнот може да се дефинира како пристап кон дизајнирање со, а не за луѓе. Исто така, тоа подразбира употреба на партиципативни средства и споделена моќ преку приоретизирање на односите и градење колективни способности.

Поточно, при ко-дизајнирање со младите, многу рамки и техники овозможуваат да се работи со децата како партнери за време на процесот на дизајнирање.

Децата се особено погодни за кодизајнирање сесии. Во соодветен контекст со вистинските алатки, децата немаат проблем да ги ослободат своите најлуди идеи и соништа за да создадат дотогаш незамисливи концепти за производи.

сесии за ко-дизајн со деца е предизвик; Добар
подготовка и знаење мора да бидат вклучени во таквите сесии. Поради оваа пр
прво мора да разбереме што значи ко-дизајнирање со деца во контекст на ра
производ и теоријата зад овој пристап кон дизајнот.

Многу методи, техники и алатки може да се користат во ко-дизајнот на NFE со деца; ќе наведеме неколку подолу:

- **Колажи:** можете да ги натерате децата да создаваат колажи за да поттикнат дискусија за нематеријални чувства и емоции. Децата обично развиваат колажи со избирање слики од голем сет на визуелни стимули.

- **Когнитивно и контекстуално мапирање:** создава умствени мапи на апстрактни концепти, настани, процеси, рутини, искуства или системи. Материјалите што се користат овде се симболични елементи како што се стрели, правилни и неправилни форми и некои карактеристични икони или зборови. Овие алатки треба да им помогнат на децата да го изразат текот во некој систем или процес, алудирајќи на негативни и позитивни аспекти. Варијациите на овој пристап вклучуваат правење контекстуално мапирање како игра, користејќи специфични форми или бои.

- **Раскажување приказни (табли за приказни):** едноставни цртежи, моделирање, картички со слики, играње улоги, игри со фантазија и алатки со мешани материјали може да ви помогнат да ги разберете идните искуства и идеалните процеси како приказни. Таблите со приказни опишуваат серија настани или чекори во едно патување. Тие се одлична алатка за соработка за замислување идни или идеални искуства од почеток до крај.

Некои материјали за пишување на приказни во сесиите за ко-дизајн вклучуваат материјали за цртање и шаблони за табли за приказни што го водат учесникот без да бидат пропишани. Други материјали вклучуваат дополнителни колекции на икони, слики и симболи.

- Нискотехнолошки прототипови и макети: можете да користите материјали за прототипови од која било форма, боја и големина како стимули за сесии за заедничко креирање со деца.

- Мешање идеи: овој пристап има за цел да ги вклучи помладите деца - односно децата на возраст од 6 до 8 години - во процес на дизајнирање на идеи, охрабрувајќи го секое дете да генерира идеи и да ги комбинира со идеите на другите во групата. Последниот чекор од овој процес вклучува комбинирање на сите идеи што ги генерирала групата за да се создаде една голема идеја која

структурирана насока за континуирано истражувањ дел од процесот на дизајнирање и развој.

- Анализа на фреквенција со леплива белешка: секој член на групата проценува производ или прототип со тоа што ќе запише што сака или што не им се допаѓа при користењето на лепливи белешки, потоа ставајќи ги белешките на ѕид, каде што групата — или индивидуален истражувач — користи дијаграмирање на афинитет за наоѓање модели и трендови.

- Слоевито оценување: користете го овој метод за да генерирате идеи преку ко-дизајнот. Со овој пристап, учесниците развиваат идеја за време на првите сесии и продолжуваат да ја градат оваа почетна работа во последователни истражувачки работилници.

- Инспиративни картички: со користење на инспиративни картички, идните сценарија и личности може да се ко-дизајнираат како приказни. Овие картички може да ги направи дизајнерскиот и истражувачкиот тим или да се купат како однапред дефинирана палуба. Тие содржат различни слики, зборови и/или целосни реченици. Учесниците конструираат приказна со картичките поставувајќи ги на голем ѕид по редоследот што го претпочитаат.
- Картичките може да се поделат по теми, како што се луѓе, места, возила, животни итн., и треба да бидат доволно големи за лесно да се видат од просечна далечина кога се поставени на ѕид.

- Игри: дизајн, бура на идеи и иновативни игри може да се применат при кодизајнирање на различни начини.

Кога користат ко-дизајн, наставниците секогаш треба да ги комбинираат алатките со други предмети за уметност и занаети како што се обоена хартија, пена, лепило, ножици, налепници, маркери, боички, играчки или картон. Сесиите за воннаставни активности треба да траат еден час во просторија со многу простор каде што децата можат да се движат наоколу и брзо да пристапат до материјалите што можат слободно да ги користат за да создаваат работи.

Времетраење:

2 часа

ШТО Е КО-ДИЗАЈН и КАКО ДА ГО СЕ ИМПЛЕМЕНТИРА

учењето	• Надградба во ко-дизајн како методологија
Големина на групата	20 човек + 1 тренер
Времетраење	2 часа
Материјали	• Проектор • ППТ презентација · Видео линк • 6 Кружни картички за стратегија - големина на печатење А5 • Работен лист - печати во А3 или поголем • Маркери или пенкала • Празни листови
Подготовки	• Едукаторот треба да подготви PPT презентација за ко-дизајн • Обучувачот треба да биде подготвен за теоретскиот дел што ќе го презентира преку PPT + видео (поврзано погоре). • Сесијата предвидува групни активности и дискусии, така што тие треба да се држат до целната група и секогаш да се фокусираат на потребите што треба да бидат насочени од нејзината работилница. • Воспитувачот треба да подготви ППТ за групната активност „Кружна стратегија“ која ќе биде презентирана и дискутирана меѓу учесниците. • Тренерот треба да биде подготвен за теоретските и практичните делови што ќе ги презентира
Опис / чекори	**ШТО Е КО-ДИЗАЈН И КАКО ДА ГО ИМПЛЕМЕНТИРА (15 мин.)** Обучувачот ќе ги запознае учесниците со стратегиите и методите за ко-дизајн и сите нивни примери преку PPT. Покрај тоа, тренерот пушта видео за Што е ко-дизајн: https://www.youtube.com/watch?v=54HTo63K4D4

	ФАЗА 1 (45 мин.) Учесниците се поделени во 5 групи и од нив се бара да дизајн сесија за кодизајн што ќе се имплементира со деца од основ средното училиште. Сесиите треба да ја имплемент методологијата на NFE, да ја користат методологијата за одржливост и да се фокусираат на теми за одржливост. Учесниците можат да го користат интернетот како поддршка. ФАЗА 2 (60 мин.) Секоја група накратко ја претстави својата сесија за ко-дизајнирање на другите. Учесниците се охрабруваат да дадат повратни информации за подобрување/понатамошно развивање на сесиите.
Проверка/ Евалуација на учењето	Обучувачот ги поставува следниве прашања за да поттикне групна дискусија (10 мин): ● Можете ли да користите ко-дизајн во вашата секојдневна работа? ● Како можете да го користите? ● Кои се најдобрите методи што можете да ги користите во однос на учениците со кои работите?
Референци	https://designforeurope.eu/what-co-design/ https://www.uxmatters.com/mt/archives/2012/04/co-designing-with-children.php https://uxmag.com/articles/creativity-based-research-the-process-of-co-designing-with-users https://www.circulardesignguide.com/resources#workshops

ТЕМА 9: КРЕИРАЊЕ НА ТАБЛАТА ЗА ЦРТАНИ ЗА ОДРЖЛИВОСТ

ПРЕГЛЕД

Оваа работилница ги запознава учесниците со креирање на цртани филмови кои интегрираат теми како што се важноста на кружната економија, дотерувањето и рециклирањето.

Оваа сесија истражува како цртаните филмови можат да бидат креативен медиум за едукација на децата на училиште на теми за одржливост и поттикнување одговорно однесување во нивниот секојдневен живот.

најдете теоретски преглед за подобро разбирање на и пример на работилницата што треба да се спроведе за да се создадат филмови за одржливост.

ЦЕЛ

- Да се разберат и интегрираат темите за кружна економичност, дотерување и рециклирање во создавање на приказна за цртани филмови.
- Да се истражат креативните начини на кои цртаните филмови можат да ги учат овие теми на децата.
- Да се изградат вештини за визуелно раскажување приказни, креативност и едукација за одржливост.

ОЧЕКУВАН ИСХОД

- ·Разберете ги основите на креирањето на приказната и интеграцијата на темите за одржливост.
- ·Развијте вештини за креирање привлечни и едукативни приказни кои се фокусираат на теми за одржливост за децата.
- ·Подобрување на креативноста и визуелните комуникациски вештини за образовни цели.
- ·Негувајте чувство на одговорност и посветеност за промовирање на одржливост преку креативни медиуми.
- ·Вреднете ја улогата на едукативните цртани филмови во обликувањето на одржливо однесување кај децата.

ВРЕМЕТРАЕЊЕ

· 2 часа

КРЕИРАЊЕ НА ТАБЛАТА ЗА ЦРТАНИ ЗА ОДРЖЛИВОСТ

Стрипот долго време зазема уникатно место во светот на раскажувањето приказни, ги воодушевува читателите со нивните живи визуелни слики и привлечни наративи. Надвор од забавата, тие можат да едуцираат, правејќи сложени теми достапни за широката публика.

Во последниве години, се случи извонредна промена во светот на стрипот - промена кон одржливост и промовирање на принципите на циркуларната економија. Овие

:амо тренд, туку моќна едукативна алатка за пренес
на важноста на одржливоста и кружното размислување.

Моќта на визуелното раскажување приказни

Визуелното раскажување приказни е универзален јазик, кој ги надминува возраста, културата и јазичните бариери. Ги ангажира читателите на повеќе нивоа, повикувајќи се на емоции и предизвикувајќи љубопитност. Одржливите стрипови ја користат оваа моќ за едукација и инспирација за акција, адресирање на критични прашања како што се климатските промени, зачувувањето на ресурсите и одржливото живеење.

Кружна економија и одржливост во стрипот

Концептот на кружна економија се појави како централна тема во одржливиот развој. Разбирањето и прифаќањето на кружните принципи на економијата е од клучно значење за идните генерации, а стриповите нудат одличен начин да се направат овие апстрактни концепти разбирливи.

Во овој поглед, цртаните филмови кои се однесуваат на Циркуларната економија можат да ги следат ликовите кои ја учат важноста на рециклирањето и повторната употреба во секојдневните ситуации. Овие приказни може да се надополнат со графички прикази кои илустрираат како материјалите и ресурсите можат да циркулираат во затворен систем наместо да завршат на депонии или да ја загадуваат животната средина.

Растечкото значење на карикатурите во образованието

Улогата на цртаните филмови во образованието значително порасна, особено кај помладата публика. Младите генерации се повеќе визуелно ориентирани и навикнати да добиваат информации брзо и визуелно. Во оваа средина, стрипот може да им обезбеди на едукаторите моќна алатка за вклучување на учениците во учењето и учеството.

Разновидноста на стриповите

Стрипот и цртаните филмови не се ограничени на традиционални печатени формати. Дигиталната технологија отвори нови можности за создавање интерактивни стрипови кои им овозможуваат на читателите да влијаат на приказната. Оваа интерактивност може да го направи образованието попривлечно и да им овозможи на читателите да истражуваат различни решенија за предизвиците за одржливост.

Примери за одржливи цртани филмови

Низ светот, бројни примери на одржливи стрипови стекнаа популарност и влија
широката публика. Еден пример е „Воденaта принцеза“, цртан филм кој се осврн
важноста на зачувувањето на водата и пристапот до чиста вода во одржливиот
Овој стрип следи млада хероина која бара начини да и помогне на својата заедн
ја зачува водата и да ги заштити своите водни ресурси.

Друг пример е Recycleman, стрип кој рециклирањето го прави херојски чин. Главниот лик, Recycleman, се впушта во глобални авантури, подучувајќи ја важноста на рециклирањето и покажувајќи како секој може да придонесе за заштита на животната средина.

Иднина перспектива

Одржливите стрипови нудат инспиративен начин за раскажување приказни и споделување знаења за одржливиот развој. Во иднина, очекуваме да видиме повеќе од овие едукативни и влијателни стрипови кои се однесуваат на кружната економија, климатските промени и други теми за одржливост. Преку овие стрипови можеме да ги едуцираме идните генерации и да ги инспирираме да дејствуваат за одржливо утре.

Заклучок

Цртаните филмови се моќна алатка која може да ги трансформира апстрактните концепти во живописни и привлечни наративи. Одржливите стрипови се појавија како образовен метод способен да допре до широка публика и да ги мотивира луѓето да дејствуваат за одржлив развој. Во иднина, несомнено ќе бидеме сведоци на повеќе од овие едукативни и влијателни стрипови кои помагаат да се обликува одржлива иднина.

Креација на илустриран приказ	
Резултати на учењето	● Резултати на содржината ·Сеопфатно разбирање на основите на креирањето на приказната, вклучувајќи ја и интеграцијата на темите за одржливост. ● · Стекнат увид во значењето на кружната економија, чепкањето и рециклирањето во секојдневниот живот на децата. ● ·Опремете ги учесниците со практични вештини за да креираат привлечни и едукативни приказни фокусирани на теми за одржливост, ● ·Учесниците ја подобруваат својата креативност и визуелните комуникациски вештини, конкретно фокусирајќи се на користење на овие вештини за образовни цели.

	сници + 1 тренер
групата	
Времетраење	2 часа
Материјали	● ·Хартија за цртање и цртачи ● ·Моливи, гуми за бришење и маркери во боја ● ·Флипчарт и маркери ● ·Проектор и екран за прикажување примери ● ·Лаптоп со пристап до интернет ● ·Тајмер ● ·Прирачници за креирање на приказна, кружна економичност, штимање и рециклирање
Подготовка	● Организирајте материјали за цртање и материјали за учесниците. ● Поставете проектор и екран за прикажување примери. ● Планирајте го времето за секоја активност за да обезбедите непречени транзиции и завршување во рок од 2 часа.
Опис/ Чекори	**ВОВЕД (15 мин):** Обучувачот дава краток преглед на цртаните филмови, нагласувајќи ја важноста на приказните и интеграцијата на темите за одржливост. Олеснете дискусија за релевантноста на кружната економичност, дотерувањето и рециклирањето во секојдневниот живот на децата.

	ЕДУКАТИВНИ ЦРТАНИ (25 мин.): Обезбедете презентација во која се истакнува образовниот потенцијал на цртаните филмови, прикажувајќи примери кои се фокусираат на теми за одржливост прилагодени за деца од основно училиште. Спроведете сесија за бура на идеи за да ги охрабрите учесниците да истражат како ефикасно да ги интегрираат кружната економија, непреченото и рециклирањето во нивните приказни. **АКТИВНОСТ ЗА СОЗДАВАЊЕ НА ТАБЛАТА (60 мин.)**

	се впуштаат во креативниот процес на концептуали: и изработка на сопствени приказни, обезбедувајќи непр вклучување на дискутираните теми за одржливост. Олеснувачите даваат насоки и нудат конструктивен фидбек. Учесниците ги споделуваат своите приказни со групата, што доведува до дискусии за претставените образовни аспекти. **РЕФЛЕКСИЈА И ДЕБРИФ (10 мин.)** Размислете колективно за искуството од работилницата и разговарајте за потенцијалот на цртаните филмови како едукативни алатки за одржливост. Охрабрете ги учесниците да размислуваат за понатамошен развој на нивните приказни и идеи надвор од работилницата.
Проверка/ евалуација на учењето	Резимирајте ги клучните упатства и учења на работилницата. Завршете со брза рунда за повратни информации за да соберете увид од учесниците (10 мин).
Референци	МекКлауд, Скот. (1993). „Разбирање на стрипот: невидливата уметност“. Харпер Повеќегодишна. Ова основно дело ја истражува уметноста и јазикот на стрипот, нудејќи увид во техниките на визуелно раскажување приказни кои можат да се применат за создавање одржливи цртани филмови. Вајт, Лоренс Ц. (2019). „Анимација од моливи до пиксели: класични техники за дигитален аниматор“. Routledge. Оваа книга обезбедува основно разбирање на техниките и принципите на анимација кои можат да се применат за создавање цртани филмови со одржлива тема. Референци за одржливи карикатури: онлајн ресурси. Storyboard That - Sustainability and Environmental Science. https://www.storyboardthat.com/articles/edu/sustainability-and-environmental-science Онлајн платформа која ви овозможува да креирате приказни и стрипови. Тоа може да биде вредна алатка за изработка на цртани филмови со одржлива тематика со образовни ресурси.

ТЕМА 10: ЕВАЛУАЦИЈА

Co-funded by
the European Union

ПРЕГЛЕД

Форматот на обуката обезбедува неколку моменти за евалуација и дебрифинг во кои се вклучени воспитувачот и специјализантите. Секој ден, после сите конкретни активности, ќе има евалуација и дебрифинг со цел да се направи сметка за ситуацијата и да се даде повратна информација до обучувачот одговорен за обуката.

Надвор од дневниот дебрифинг/евалуација, ќе се организира финална сесија за евалуација за да се дискутира за наученото и да се соберат општи впечатоци за целиот формат на обуката.

ЦЕЛИ

- Преглед на состојбата во однос на новите надлежности.
- Давање повратни информации на воспитувачот и групата за тоа што може да се подобри во поединечни сесии/работен ден.
- Обезбедете простор за дебрифинг и дискусија со другите учесници.
- Натерајте ги учесниците сами да го проценат своето патување за обука.
- Соберете општи впечатоци и подобрувања на обуката.

ОЧЕКУВАНИ ИСХОДИ

Учесниците стануваат свесни за она што го научиле за време на дневните сесии, разговараат за подобрувањата и нивните критични точки со колегите и разбираат што можат и што сакаат да подобрат. Исто така, учесниците можат да го оценат својот напредок и да се споредат со другите наставници за изводливоста, преносливоста и репродуктивноста во нивниот работен контекст на она што го научиле секојдневно.

Конечно, учесниците даваат повратни информации до групата и обучувачот за структурата и содржината на обуката што е во тек.

ВРЕМЕТРАЕЊЕ:

Дневен дебрифинг: 20 минути.

Конечна евалуација: 1 час

ЕВАЛУАЦИЈА

њето се основен дел од процесот на учење. Благод
на овие моменти, секој што е подложен на можност за обука може да стане све
тоа што го подобрил, за критичните точки и да ги набљудува постигнатите резу
работата во тек од перспектива на аутсајдер.

Во основа, моментите на евалуација и дебрифинг се состојат од два дела: еден индивидуален и еден на групно ниво. Во првиот случај, учесникот автономно размислува за своето патување за обука и, преку барање на воспитувачот, се испрашува себеси за секојдневните достигнувања, критичните точки и интересите поврзани со содржината на активноста.

Меѓутоа, вториот момент се однесува на колективната димензија на Евалуацијата. Откако ќе резонира на своето патување, секој учесник разговара со другите соиграчи за содржината на форматот за обука, неговата преносливост и репродуктивност во училишниот контекст, обидувајќи се заедно да ги разберат предизвиците со кои би можеле да се соочат додека го применуваат наученото.

Во основа, евалуацијата и дебрифирањето се случуваат секојдневно за да ги стават учесниците во позиција да расудуваат за нивната динамика на учење и да ги поттикнат да размислуваат додека учат за можните проблеми со кои би можеле да се сретнат и за изводливоста на практично ниво на она што го учат.

Улогата на воспитувачот во оваа фаза е клучна. Тие мора да бидат способни не само да посредуваат во дискусијата меѓу учесниците туку и да ги поставуваат вистинските прашања кои можат да го поттикнат критичкото размислување на учесниците за патот пред кој се соочуваат.

Дебрифирањето потоа ни овозможува да се вратиме назад и да видиме што е пропуштено, критичните точки и оние што веќе се поставени. Овозможува инкорпорирање на нови перспективи и предлози за развој на нови брифови, дополнително стимулирајќи ја креативната сила на групата.

Во однос на фазата на дебрифинг, некои клучни точки низ кои треба да поминат едукаторот и учесниците се:

- ·Сумирајте ги главните научени точки.
- ·Потсетник за обемот на проектот, согледувањата и резултатите со цел да биде јасно што треба да се постигне.
- ·Извештај за активностите што треба да се спроведат на ниво на засегнати страни, анализа и имплементации што може да се спроведат.
- ·Евалуација за да се види до каде стигнале учесниците и групата.

Општо земено, моментите на дебрифинг и евалуација ги подобруваат перформ на тимот и промовираат позитивна промена во однесувањето.

Покрај тоа, употребата на креативност во дебрифингот може да биде исклучително корисна и привлечна за учесниците. Исто така, ова овозможува подобро елаборирање на концептите на денот. Затоа, од учесниците може да се побара да претстават со метафора што се случило во текот на денот.

да се замисли преку колаж, цртеж, приказна каква ќе биде работата на групата во светлината на силните и слабите страни кои се појавија во текот на денот.

Едукаторот може дури и да користи некои дигитални и креативни алатки, како што се уредувачки дигитални табли достапни од паметни телефони, со цел да собира повратни информации и да ги ангажира учесниците.

Некои од прашањата што може да ги постави наставникот може да бидат:

- ·Каков е вашиот впечаток од денешното искуство?
- ·Дали ги исполни вашите очекувања? Што помина добро, а што тргна наопаку?
- ·Што направи добро; што ти беше тешко и зошто?
- ·Дали целта на денот и правилата за спроведување на активност ви беа јасни уште од самиот почеток?
- ·Што научивте за време на ова искуство?
- ·Можете ли да го примените она што го научивте денес во вашата секојдневна работа?
- Ако е така, како?

ЕВАЛУАЦИЈА	
Резултати од учењето (Цел на вежбата Објасни зошто оваа вежба е имплементирана.)	• Управувајте со различните научени поими. • · Разбирање и разликување на целите на различните модули. • ·Заедно со своите врсници да разберат какви очекувања имале од учењето. Модули, што се очекуваше и дали некои не беа исполнети. • Разберете како да ги примените поимите научени за време на работното време со децата. •

а **групата**(Број на учесници)	20 учесници + 1 тренер
Времетраење	30 мин
Материјали (Што е потребно за тренерот/ фасилитаторот и учесниците за да ја изведат вежбата)	• Постирај го • ППТ презентација • Проектор • Пенкала •
Подготовка	Едукаторот ќе ги стимулира учесниците да размислуваат за нивната работа за време на работилницата и да ги вклучи во дискусија.
Опис/ Чекори	**Опис/ Чекори** **Дневна евалуација (20 мин.)** 1) Едукаторот ги проектира прашањата што треба да ги сподели со учесниците: • Кои беа вашите очекувања во врска со тоа што помина добро, а што тргна наопаку? • Што направи добро; што ти беше тешко и зошто? • Можете ли да го примените она што го научивте денес во вашата секојдневна работа? Ако е така, како? • Дали ви се допадна класната средина? Како ги најдовте врсниците? • Имате ли совет за тренерот за следните неколку дена? • Случајни предлози или коментари за тоа како да се имплементираат следните сесии. Воспитувачот бара од сите да одговорат поединечно на анонимно Post-it. Учесниците, исто така, можат да се концентрираат на 1/2 прашања ако мислат дека тие се порелевантни за тој ден, или обучувачот може да одлучи да се фокусира на 1 или 2 прашања затоа што сметаат дека тие се посоодветни тој ден (на пр. 1. ден: прашување за начинот и имплементацијата на обуката). Откако ќе ги напишат своите одговори на пост-ит, учесниците ги прикачуваат на билборд/постер поделен на ОЧЕКУВАЊА, ТЕШКОВИНИ и ГОРДИ

МОМЕНТИ; СРЕДИНА И ТИМСКА ИГРА; ПОВР ПОВРАТИ, РЕПЛИКАЛИВОСТ.

3) Едукаторот ги стимулира учесниците да разгов со своите врсници, од кои се бара да ги кажат своите впечатоци на денот на обуката (10 мин).

Конечна евалуација (60 мин.)

1) Од учесниците се бара да одговорат на конечниот прашалник за евалуација (30 мин.)

2) Од учесниците се бара да пристапат до онлајн таблата и да одговорат во групна дискусија на следниве прашања:

- ·Каков е вашиот впечаток од ова искуство?
- ·Кои беа вашите очекувања од целото искуство?
- ·Што направи добро; што ти беше тешко и зошто?
- ·Што научивте за време на ова искуство?
- ·Дали ќе можете да го примените она што го научивте денес во вашата секојдневна работа? Ако е така, како?
- ·Кои делови најмногу ви се допаднаа и дали ќе ги користите за часовите?
- ·Дали ќе ја предложите оваа обука на вашите врсници? Дали има делови што би ги подобриле? (30 мин).

ЗАКЛУЧОЦИ

Во различните поглавја од овој прирачник, на темата Циркуларна економија, методологија на дотерување, рамка на GreenComp и одржливо размислување кон еко-одговорен развој на граѓанството кај помладите генерации се пристапи од различни педагошки перспективи.

Поточно, анализиравме каква е состојбата на национално и европско ниво (Италија, Република Северна Македонија и Финска) во наставата по Циркуларната економија и

Излеговме на терен и се соочивме со засегнатите стр
да разбереме кои се потребите на засегнатите категории, со цел не само
сфатиме недостатоците и потребите, туку пред сè да ја пополниме таа празн
поддршка на материјал наменет пред сè за наставниците, туку исто така и кај с
ќе експериментира со подучување на овие теми на децата (или, зошто
приспособувајќи ги, дури и на возрасните).

Во однос на овие потреби, прирачникот дава краток преглед на Tinkering Methodology, иновативна и многу ефикасна алатка, која и покрај тоа што има голем потенцијал, особено кај помладата генерација, сè уште не е широко распространета. Како што разбравме, Tinkering е иновативен пристап кон учењето кој се повеќе се усвојува во рамките на неформалните поставки за учење за да се вклучат луѓето во CTEM учењето. Тоа е мошне личен пристап кој го задоволува ученикот на свое ниво и темпо и овозможува користење на постоечките вештини, како и тестирање и испробување на нови. Зборувањето го поттикнува учењето преку грешки и неуспеси и за возврат помага да се развијат вештини, како што се критичко размислување, креативност, решавање проблеми, комуникација, самодоверба и дигитална писменост.

Конечно, обезбедивме Формат за обука што наставниците можат да го користат, реплицираат или приспособат на нивните потреби, обезбедувајќи не само теоретски материјал што ќе го користат за нивните часови, туку и упатства за спроведување на практични работилници според методологијата за неформално образование.

Во таа насока, прирачникот ECO-FUTURE предвиде производство на сеопфатен формат заснован на педагошки процес на учење направен со приклучување на ефикасни и практични методологии со цел да се пренесат на наставниците и учениците компетенциите и знаењата за СЕ образованието, методологијата за дотерување и GreenComp. како клуч за развивање на размислување за одржливост.

Сметаме дека со поддршката на овој прирачник, наставниците можат да бидат водени од корисна и корисна сеопфатна алатка за промовирање на интеракција, креативно изразување и активно граѓанство меѓу младите ученици од најрана возраст, заедно со поддршка на развојот на сè попотребната зелена свест.

АНЕКСИ

Училиштето Хавуковски

Училиштето Хавукоски е мултикултурно училиште од самиот почеток, од 1987 година. Акциите на училиштето Хавуковски вклучуваа: Меѓународни размени; Учество на неколку полско-германски средби и соработка со Полско-германската канцеларија за соработка „Југендверк“; Соработка со германската и канадската амбасада, Францускиот институт и Гете институтот; Патувања во странство во Германија, Франција, Литванија, крстарења по Средоземното Море; Организација на „Денови на англискиот јазик“.

Co-funded by
the European Union

НВО „Мајне Ваганти“

Mine Vaganti НВО е непрофитна организација основана во Сардинија, Италија во 2009 година, чии услуги опфаќаат образование и обука, дизајн и развој на проекти, тематски истражувања, меѓународна мобилност и консултантски услуги - во секторите млади, возрасни, образование и спорт. MVNGO има 3 канцеларии во Сасари, Олбија и Темпио Паусанија, кои влијаат на северот на Сардинија и допираат со своите оперативни филијали до многу други региони во Италија, низ Европа и пошироко.

ASDA

АСДА е невладина, непрофитна организација која се занимава со прашања на граѓанското општество, главно промовирајќи еднакви можности и добри односи меѓу лица од различни расни групи. Организацијата е основана во 1995 година, но регистрирана во 2000 година во Хелсинки, Финска. Мисијата на организацијата е да обезбеди насоки, здравствен, социјален, образовен, стручен и развој на карактерот на младите преку структурирани активности како што се кратки и долги курсеви, поддршка за домашни задачи, екскурзии, спорт, обуки, семинари и развој на соработка со неразвиените земји.

Основно Училиште Со Ресурсен Центар „Маца Ѓорѓиева Овчарова“

Училиштето нуди деветгодишно основно образование за ученици со попреченост. Во 2021 година училиштето се трансформира во основно училиште со ресурсен центар според измените во законот за основно образование. Училиштето обезбедува едукација на ученици со попреченост во три одделенија со уникатни методи, обезбедување образовни асистенти, третман и рехабилитација.

Open
Educational
Resources

Co-funded by
the European Union

е отворен образовен ресурс, имено збирка на матер
учење, настава и истражување што е објавен под отворена лиценца. Ова знач
секој што е заинтересиран за темите опфатени во овој прирачник е добредојде
користи за своја или туѓа обука.

Отворен образовен ресурс значи дека можете да пристапите, повторно . .
користите, да ги приспособите и редистрибуирате материјалите за обука содржани во овој прирачник, во исто време да бидете поканети да ги почитувате правата на интелектуална сопственост на креаторот.